

"Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы"

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 30 сәуірдегі № 169 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 сәуірде № 20551 болып тіркелді

"Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының 5-бабының 34) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. "Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығына (Қазақстан Республикасы Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5750 болып тіркелген, "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде 2009 жылғы 17 тамызда жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

Педагог лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамалары осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрі*

А. Аймагамбетов

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 30 сәуірдегі
№ 169 бұйрығына
қосымша

Педагог лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі "Білім туралы" Заңына сәйкес әзірленді және мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік (орта білімнен кейінгі), арнайы, мамандандырылған, қосымша білім беру ұйымдарының меншігіне, ведомстволық бағыныстылығы мен ұйымдастыру-құқық нысанына қарамастан қолдануы үшін міндетті.

2. Білім беру ұйымдары қызметкерлерінің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамасы (бұдан әрі - Сипаттама):

білім беру ұйымдарындағы олардың орны мен рөлін анықтайтын құрылымдық бөлімшелер туралы ережелер жасауға;

педагогтердің міндеттерін, құқықтарын және жауапкершіліктерін белгілейтін лауазымдық нұсқаулықтарды әзірлеуге;

кадрларды іріктеу мен орналастыру, оларды пайдалануда дұрыстығына бақылауды жүргізуге;

білім беру ұйымдары педагогтерінің біліктілік санаттарын беру (растау) рәсімдерін өткізуге негіз болады.

3. Педагогтер лауазымының атаулары білім беру ұйымдарының штат кестесінде осы Сипаттамада көрсетілген лауазымдық атауларға сәйкес келуі қажет.

4. Мамандардың лауазымдық міндеттер мен білім талаптарына (бас есепші, бас инженер, есепші, инженер, экономист және тағы басқалар) лауазымдары бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен бекітілген қызметтің барлық саласына арналған жалпы біліктілік сипаттамасының негізінде анықталады.

5. Басшылар, педагогтер біліктілік санаттары білім басқармасы органдары белгілейді.

1-бөлім. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру, арнаулы ұйымдар мен қосымша білім беру ұйымдары педагогтерінің лауазымдықтық біліктілік сипаттамалары

2-тарау. Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту

1-параграф. Мектепке дейінгі ұйымның басшысы

6. Лауазымдық міндеттері. нормативтік құқықтық актілерге сәйкес мектепке дейінгі оқыту және тәрбие ұйымның (бұдан әрі - МДҰ) қызметін басқарады.

Педагогикалық кеңес жұмысын басқарады.

Оқу жұмыс жоспарларын, қосымша мектепке дейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеуді және бекітуді ұйымдастырады, ішкі тәртіп ережелерін бақылайды.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес білім беру бағдарламаларының іске асырылуын қамтамасыз етеді, оқу-тәрбие процесі барысында білім беру ұйымдарының тәрбиеленушілері мен қызметкерлерінің денсаулығы мен өмірінің қауіпсіздігіне қажетті жағдайлар жасайды.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы тәрбиелеу және дамыту мәселелерінде балалар мен ата-аналарға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді қамтамасыз етеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен оқытуды ұйымдастыру, оның ішінде кедергісіз орта құру үшін арнайы жағдайлар жасайды.

Білім беру ұйымын басқару құрылымын анықтайды, қаржылық, шаруашылық, ғылыми, әдістемелік және басқа да мәселелерді шешеді.

Тәрбиеленушілердің контингентін қалыптастырады, оларды әлеуметтік қорғауды қамтамасыз етеді.

Қоғамдық педагогикалық ұйымдар мен әдістемелік бірлестіктердің қызметіне ықпал етеді.

Тәрбиеленушілердің денсаулығын сақтау мен нығайту, тамақтандыру және балаларға дәрігерлік қызмет көрсету үшін ұйымды қажетті жағдайлармен қамтамасыз етеді.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымының мүлкі мен қаражатына заңнамада белгіленген тәртіппен иелік етеді, жыл сайын құрылтайшылардан түскен қаражат пен оның жұмсалуды туралы есеп береді.

Оқу-материалдық базаны сақтау мен нығайтуды, есеп жүргізуді, санитарлық-гигиеналық тәртіптің, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Жұртшылықпен, ұйымдармен, ата-аналармен (оларды алмастырушылармен) өзара байланысты жүзеге асырады.

Педагог кадрларды және көмекші қызметшілерді іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарын әзірлейді.

Кадрлардың кәсіби шеберліктерін арттыруға жағдай жасайды.

Белгіленген тәртіппен қызметкерлердің біліктілік санатын беру (растау) жүргізеді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізу.

Білім беру ұйымдарының туралы қажетті есепті дайындауды және ұсынуды жүзеге асырады.

7. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы" Заңдарын және басқа да білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді;

педагогика мен психология негіздерін;

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық қызметін,

еңбек туралы заңнаманы, еңбекті қорғауды, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғанудың ережелерін, санитарлық ережелер мен нормаларды, дәрігерге дейінгі медициналық көмектің негіздерін.

8. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі;

үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі: қалалық жерде - 5 жыл, оның ішінде мектепке дейінгі ұйымдарда 2 жыл, ауылдық жерде – 3 жыл, оның ішінде мектепке дейінгі ұйымдарда 1 жыл;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша педагогтің бірінші немесе жоғары біліктілік санатының немесе педагог - сарапшының, педагог - зерттеушінің, педагог - шебердің біліктілік санатының болуы, педагогикалық жұмыстың өтілі кемінде 5 жыл..

2-параграф. Мектепке дейінгі ұйымның әдіскері

9. Лауазымдық міндеттері. Білім беру қызметін әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастырады.

Оқу, оқу-тақырыптық жоспарлар және бағдарламаларды құрастырады.

Балаларға арналған білім беру бағдарламаларын таңдауға (әзірлеуге) қатысады.

Жас ерекшелік топтары бойынша сабақты жасайды.

Тәрбие мен оқытудың мазмұнын, нысанын, әдістері мен құралдарын анықтауға көмек көрсетеді.

Оқу-әдістемелік құжаттамаларды әзірлеуді, рецензиялауды және бекітуге дайындауды ұйымдастырады.

Жаңартылған педагогикалық тәжірибелерді анықтауды, зерделеуді, таратуды және енгізуді қамтамасыз етеді.

Оқу әдістемелік құралдармен, ойындармен, ойыншықтармен топтарды жабдықтауды ұйымдастырады.

Оқу-әдістемелік және тәрбие жұмыстарының жағдайына талдау жасайды.

Тәрбиешілер үшін ашық сабақтар, семинарлар, жеке және топ бойынша консультациялар, конкурстар мен көрмелер өткізеді, шығармашылық топтардың жұмысын ұйымдастырады.

Оқу-педагогикалық және әдістемелік әдебиеттердің деректер банкін жүргізеді, есепке алу және есеп беру құжаттамаларын уақытылы ресімдейді.

Тәрбиешілердің, психологтардың, логопедтердің, музыкалық жетекшілердің, басқа да ұйым мамандарының өзара әрекеттесуін үйлестіреді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін үйлестіреді.

Тәрбиеші лауазымына және олардың көмекшілеріне кадрларды іріктеу бойынша ұсыныстар енгізеді.

Біліктілікті арттыру және біліктілік санаттарын беру (растау), педагогтарды аттестаттау бойынша жұмысты үйлестіреді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізу.

10. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексіні және басқа да білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді, мектепке дейінгі оқыту мен білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

дидактика принциптерін, педагогика негіздерін, психологияны, жалпы және жеке оқыту және тәрбиелеу әдістерін,

еңбек туралы заңнама негіздерін, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғанудың ережелері мен нормаларын, әдістемелік және ақпараттық материалдың жүйелендірудің қағидаларын.

11. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын құжат, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

тиісті бейін бойынша техникалық және кәсіптік білімі; мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық жұмыс өтілі: қалалық жерде - соңғы 5 жылдан кем емес, ауылдық жерде - соңғы 3 жылдан кем емес;

педагог-шебер үшін тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім; мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық жұмыс өтілі: қалалық жерде - соңғы 5 жылдан кем емес, ауылдық жерде - соңғы 3 жылдан кем емес;

педагог-модератор, педагог-эксперт, педагог-зерттеуші үшін бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі бар жағдайда педагогикалық жұмыс өтілі: қалалық жерде - соңғы 5 жылдан кем емес, ауылдық жерде - соңғы 3 жылдан кем емес.

12. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

Мектепке дейінгі ұйым әдіскеріне қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы керек :

Үлгілік оқу жоспарының, Үлгілік оқу бағдарламаның мазмұны мен құрылымын білу, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әдістері туралы білімі, балалардың психологиялық және жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін жоспарлау және ұйымдастыру;

мектепке дейінгі жылдық жоспар құру және әдістемелік жұмысты ұйымдастыру;

балалардың дағдыларын дамыту сапасын бақылау;

білім беру ұйымы деңгейінде іс-шаралар ұйымдастырады; меншікті ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті білу.

2) "педагог-модератор":

Санаты жоқ "педагог" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауапты болуы керек :

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әдіснамасын білуі керек;

ұзақ мерзімді жоспар мен циклограмма жасау;

инновациялық әдістер мен технологияларды қолдану;

әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың жұмысын ұйымдастыру;

педагогтерге инновациялық технологияларды практикада қолдану бойынша әдістемелік көмек көрсету;

өзінің кәсіби біліктілігін арттыру;

меншікті ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігін білу.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатына қойылатын жалпы талаптарға сәйкес келуі керек:

ұзақ мерзімді жоспар мен циклограмма жасау;

балаларды оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыруды талдау дағдыларына ие болу;
тәрбиешілердің аудандық, қалалық кәсіби жарыстарға қатысуын қамтамасыз ету;
әдістемелік бірлестіктер, кеңестер, семинарлар, конференциялар ұйымдастыру;
педагогтердің біліктілігін арттыру;

аудандық/қалалық деңгейдегі ұйым педагогтердің жеке және тәжірибелерін жинақтау, меншікті ақпараттық-коммуникациялық құзіреттілік.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауапты болуы керек, сонымен қатар:

аудандық, қалалық әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың жұмысына қатысу;

педагогтердің зерттеу құзіреттілігін дамыту;

педагогтердің қалалық және облыстық жарыстарға қатысуын қамтамасыз етуге;
аудандық, қалалық және облыстық деңгейде әдістемелік жұмыстың тәжірибесін ұсыну;

практикалық тәлімгерлік;

көпшілік алдында сөйлеу және аудиториямен қарым-қатынас жасау дағдыларына ие болу;

мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің заманауи әдістерін қолдануға шығармашылық ізденістер жүргізу; мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әдістемелік әзірлемелері бар.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі керек, сонымен қатар:

ұлттық және халықаралық деңгейдегі әдістемелік семинарлар мен конференциялардың жұмысына қатысу;

оқу, тәрбие әдістерін, оқу бағдарламаларын әзірлеу дағдыларын білу;

тәрбиешілердің облыстық және республикалық жарыстарға қатысуын қамтамасыз ету;

практикалық тәлімгерлік және педагогикалық қоғамдастықтың даму стратегиясын конструктивті түрде анықтау;

облыстық оқу-әдістемелік кеңесінде немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінде мақұлданған, әдістемелік құжаттардың болуы;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету,

тәлімгерлікті қамтамасыз ету және облыстық деңгейде кәсіби қоғамдастық желісін дамыту; республикалық және халықаралық жарыстарға қатысу.

3-параграф. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымының музыкалық жетекшісі

13. Лауазымдық міндеттері: Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талабына сәйкес балаларды эстетикалық дамыту мен музыкалық тәрбиелеуді жүзеге асырады.

Музыкалық сабақты, балалар мерекелерін және басқа да мәдени-көпшілік іс-шараларды ұйымдастырады және өткізеді, музыкалық дарынды балаларды анықтайды. Балалармен жеке жұмысты жүргізеді.

Балалардың ойын әрекеттерін ұйымдастыруға қатысады, түрлі музыкалық және дидактикалық ойындар өткізеді.

Педагогикалық кеңестерді дайындауға, әдістемелік бірлестіктердің жұмысына қатысады.

Балалармен жұмыс жасауда инновациялық педагогикалық тәжірибені енгізеді.

Балаларды музыкалық тәрбиелеу мәселесі ата-аналар мен тәрбиеленушілерге кеңес береді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізу.

14. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды,

балалар репертуарындағы музыкалық шығармалар, музыкалық білім беру әдістерін.

15. Біліктілік санаттарына қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын құжат немесе тиісті бейін бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

жұмыс өтілі педагог-модератор үшін 3 жылдан кем емес, педагог-эксперт үшін 4 жылдан кем емес, педагог-зерттеуші мен педагог-шебер үшін 5 жылдан кем емес болуы қажет.

16. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

Педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс: оқу бағдарламасының мазмұнын және оқыту әдістемесін білу, жұмыс жоспарын құру, білім беру ұйымы деңгейінде іс-шараларды жоспарлау және ұйымдастыру.

2) "педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тұрақты оң нәтижелерді қамтамасыз ету;

әр түрлі музыкалық сабақ түрлерін кеңінен қолдану;

мектепке дейінгі білім беру ұйымының әдістемелік жұмысына қатысу;

педагогикалық кеңестерде қатысу;

ашық сабақтар өткізу, білім беру ұйымы ішіндегі іс-шараларға қатысу;

3) "педагог-сарапшы":

педагогтерге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: мектепкі дейінгі жастағы балаларды музыкалық тәрбиелеу мен оқытудың әртүрлі қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі, баланың музыкалық қабілетінің даму диагностикасының элементтерін білуі;

баланың даму ортасының қалыптасуына белсенді қатысуы тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

Педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: мектепке дейінгі жастағы балаларды музыкалық оқыту мен тәрбиелеудің қазіргі заманғы әдістерін қолданудың өзінің шығармашылық ізденісін жүзеге асыруы, балаларды музыкалық дамытудың өзіндік ерекше әдістерін білуі;

кәсіби конкурстардың қатысушысы болу.

5) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

балалардың музыкалық дамуының өзіндік ерекше бірегей әдістемелерінің болуы;

республикалық (халықаралық) деңгейде кәсіби конкурстардың қатысушысы болып табылады.

4-параграф. Мектепке дейінгі тәрбиеші

17. Лауазымдық міндеттері: Балалардың денсаулығын сақтау мен қорғау қызметін қамтамасыз етеді: оларды оқыту мен тәрбие беруде денсаулық сақтайтын технологияларды қолданады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талабына, жас ерекшелік топтарының үлгілік оқыту жоспары бойынша оқу қызметінің кестесіне сәйкес педагогикалық процесті жүзеге асырады, пәндік-дамытушылық ортаның қалыптастырады, балалардың шығармашылығына (ойындық, танымдық, қозғалыс, көркемөнер, еңбекке баулу) жетекшілік етеді.

Балалармен жұмыс істеу кезінде жекелей және бағыттық әдісін іске асырады.

Дамуында ауытқу байқалатын балалармен түзеу қызметі саласында еңбек ететін мамандармен бірлесе жұмыс жасайды, жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын,

оқу-әдістемелік әдебиеттерді зерделеу негізінде және топтағы балалардың жеке талаптарын ескере отырып тәрбие-білім беру жұмыстарын жоспарлайды.

Тәрбиелеу мен оқыту қызметін қол жеткен жетістіктерді қорытындылай отырып жоспарлайды.

Мүмкіндіктері шектеулі балалар мен қалыпты жағдайда дамып келе жатқан балалардың мектеп жасына жеткенде мүмкіндіктерінің тең дәрежеде болуын камтамасыз ету үшін бірге тәрбиелеу және оқыту арқылы оларды әлеуметтендіруді жүзеге асырады.

Мамандардың ұсынымдарын ескере отырып, мүмкіндігі шектеулі әрбір баламен жеке жұмыс жүргізеді.

Отандық және шетелдік ғылыми-зерттеу жұмыстарының, авторлық шығармалардың негізінде педагогикалық қызметтің жаңа бағыттарын зерделеумен және оны жұмыс барысында қолданумен шұғылданады.

Мектепке дейінгі балаларды тәрбиелеу және оқыту барысында ата-аналарға консультативтік көмек беруді іске асырады. Балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғайды.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

18. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" заңдары және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін;

психология және педагогика, алғашқы медициналық көмек көрсету ережелерін, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын, санитарлық ережелерді;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық құжаттарын.

19. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейінде жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білім немесе қайта даярлау курсынан өткендігін растайтын құжат немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда педагог-модератор және педагог-сарапшы үшін мектепке дейінгі ұйымның тәрбиешісі лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл, педагог-зерттеуші кемінде 3 жыл, педагог-шебер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.

Біліктілігі орта деңгейлі болған жағдайда мектепке дейінгі ұйымның тәрбиешісі лауазымында жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог-зерттеуші кемінде 4 жыл.

20. Тиісті санатты алу үшін жауапкершілікті анықтайтын біліктілік талаптары:

1) "педагог" (санаты жоқ):

педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес келуі керек:

Үлгілік бағдарламаның мазмұны мен құрылымын білу, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әдіснамасын білу;

жас ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру мен оқытуға жеке көзқарас жүргізу;

бірлескен пресипетивалық жоспар мен циклограмма жасау;

оқушылардың білім, білік және дағдыларды мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты деңгейінен төмен болмауын қамтамасыз ету;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын адамдармен қарым-қатынас жасау;

әдістемелік жұмыстарға қатысуға; балалардың дамуын диагностикалау; білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысады, кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын меңгереді, сандық білім беру ресурстарын қолданады.

2) "педагог-модератор":

"педагог" (санаты жоқ) санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі керек:

Стандартта қарастырылған балалардың білім, бейім және дағдыларды алуын қамтамасыз ету,

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әдіснамасын білу және жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқыту мен тәрбиелеуге жеке көзқарас енгізу,

перспективалық жоспар мен циклограмма жасау,

инновациялық әдістер мен технологияларды қолдану,

аудандық, әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың жұмысына қатысу,

өзінің кәсіби біліктілігін арттыру, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибе жинақтау, білім беру ұйымдары деңгейінде тәжірибені кеңейту,

білім беру ұйымдары деңгейінде байқаулар мен жарыстарға қатысушылары болуы қажет.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс:

Стандартта көрсетілген тәрбиеленушілердің білім, бейім және дағдын алуын қамтамасыз ету,

перспективалық жоспар және циклограмма әзірлеу,

балаларды, оның ішінде ерекше білім беру қажет балаларды, диагностикалау тетігін меңгеру,

балалардың зерттеу дағдыларын дамыту,

балалардың аудандық, қалалық, конкурстарға қатысуын жүзеге асыру,

әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың қызметіне қатысу, өзінің кәсіби біліктілігін арттыру,

ұйымдастырылған оқу қызметтерін талдау дағдысын меңгеру,

тәлімгерлікті жүзеге асыру және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау, білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтау, аудан/қала деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы.

4) "педагог – зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс:

аудандық, қалалық әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың қызметіне қатысу;

балалардың зерттеу дағдыларын дамыту;

балалардың қалалық, облыстық конкурстарға қатысуын жүзеге асыру;

тәлімгерлікті тәжірибе енгізу;

көпшілік алдында сөз сөйлеу және аудиториямен қарым қатынас жасау дағдыларын меңгеру;

мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытудың қазіргі заманғы әдістерін қолдану;

аудан, қала деңгейінде мектепке дейінгі тәрбие және оқыту мәселелері бойынша әдістемелік әзірлемелердің болуы;

сабақтарды зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгеру, тәрбиеленушілердің зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету, тәлімгерлікті жүзеге асыру және аудан, қала деңгейінде Педагогикалық қоғамдастықтағы даму стратегиясын конструктивті анықтау, облыс/республикалық маңызы бар және елорда қалалар деңгейінде тәжірибені жинақтау;

облыс/республикалық маңызы бар және елорда қалалар деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс:

облыстық және республикалық немесе халықаралық деңгейдегі семинарларға, конкурстар мен конференцияларға қатысу,

оқу бағдарламаларын, тәрбиелеу және оқыту әдістемелерін әзірлеу бейімі мен дағдыларын меңгеру;

балалардың қалалық, облыстық, республикалық конкурстарға қатысуын жүзеге асыру,

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау, республикалық және халықаралық конкурстардың қатысушысы болып табылады немесе республикалық және халықаралық конкурстарға қатысушыларды даярлау.

5-параграф. Мектепке дейінгі ұйымның қазақ, орыс тілінің мұғалімі

21. Лауазымдық міндеттері: қазақ, орыс тілінің мұғалімі оқылатын тілдің ерекшелігін ескере отырып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының талаптарына сәйкес балаларды оқытуды жоспарлайды және ұйымдастырады.

Қазақ, орыс тілдерін меңгеру үшін жағдай жасауды қамтамасыз ететін балалармен ұйымдастырылған оқу қызметі жүргізіледі.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың тілдік мәдениетін қалыптастыруға ықпал ету, олардың жеке қабілеттерін анықтайды және дамытуға жәрдемдесу.

Оқытудың әртүрлі формаларын, әдістерін, тәсілдері мен құралдарын сауатты пайдалану, инновациялық технологияларды меңгеру.

Жоспарлауға ғылыми-әдістемелік көзқарасты жүзеге асырады, дамытушылық оқытуға орната отырып, сабақтарға бағдарламалық материалдарды пысықтайды және түзете алады.

Бағдарламалар, оқу-әдістемелік кешендер әзірлейді.

Әдістемелік бірлестіктердің қызметіне, білім беру ұйымдарында балаларға арналған іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге белсенді қатысады, кәсіби құзыреттілігін арттырады.

Тәрбиеленушілердің ата-аналарымен өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

Ұйымдастырылған оқу қызметі кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтауға жауапты.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

22. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" заңдары және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін;

психология және педагогика, алғашқы медициналық көмек көрсету ережелерін, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын, санитарлық ережелерді,

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық құжаттарын.

23. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бойына бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе қайта даярлау курсынан өткендігін растайтын құжат, тиісті бойына бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтілі талаптары қойылмайды;

Біліктілік деңгейі жоғары болған жағдайда педагог-шебердің мамандығы бойынша жұмыс өтілі – 5 жыл;

мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін 2 жылдан кем емес, педагог-сарапшы үшін 3 жылдан кем емес, педагог-зерттеуші үшін 4 жылдан кем емес.

24. Тиісті санатты алу үшін жауапкершілікті анықтайтын біліктілік талаптары:

1) "педагог" (санаты жоқ):

санаты жоқ қазақ, орыс тілі мұғалімдеріне қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

бағдарламалық материалдың мазмұнын білуі,

мектепке дейінгі тәрбие әдістемесін білуі,

жас ерекшеліктерін ескере отырып, балаларды тәрбиелеу мен оқытуды жүзеге асыруы,

шеберлік пен дағдылардың даму деңгейіне диагностика жүргізуі,

мектепке дейінгі білім беру ұйымының әдістемелік жұмысына қатысуы,

инновациялық тәжірибені зерделеуі тиіс,

баланы дамытудың пәндік-кеңістіктік дамыту ортасын ресімдеуге қатысу,

ақпараттық-коммуникативтік құзыреттілікті меңгеру,

тәрбиеленушілердің жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал ету, білім беру ұйымдары деңгейіндегі іс-шараларға қатысу, тәрбиеленушілердің қажеттіліктерін ескере отырып тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыру, кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын меңгеру, сандық білім беру ресурстарын қолдану.

2) "педагог-модератор";

Санаты жоқ "педагог" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс:

бағдарламалық материалдың мазмұны мен құрылымын білу;

инновациялық әдістемелер мен технологияларды қолдану,

әр түрлі жастағы топтарда шеберлік пен дағдылардың даму деңгейіне диагностика жүргізу,

мектепке дейінгі білім беру ұйымының әдістемелік жұмысына қатысу, білім беру ұйымдарында педагогикалық кеңестерде сөйлеу, баланы дамытудың пәндік-кеңістіктік дамытушылық ортасын қайта құруға белсенді қатысу, әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың қызметіне қатысу,

білім беру ұйымдарында кәсіби біліктілігін арттыру,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтау,

білім беру ұйымы деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес келуі тиіс, сонымен қатар:

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастыруда әдістемелік жұмысқа, аудан, қала деңгейіндегі іс-шараларға қатысу;

педагогикалық кеңестерде сөйлеуі, өзінің кәсіби біліктілігін арттыруы, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін талдау дағдысын меңгеру, тәлімгерлікті жүзеге асыру және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау: білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтау, аудан/қала деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушыларының болуы.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы керек, сонымен қатар:

оқу бағдарламаларын, оқыту әдістемелерін әзірлеудің дағдылары мен іскерліктерін меңгеруі,

аудандық, қалалық әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың қызметіне қатысуы,

балалардың зерттеу дағдыларын дамытуы,

қалалық, облыстық конкурстарға балалардың қатысуын жүзеге асыруы,

тәлімгерлікті тәжірибеге енгізу;

көпшілік алдында сөз сөйлеу және аудиториямен қарым қатынас жасау дағдыларын меңгеруі,

мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытудың қазіргі заманғы әдістерін қолдану,

аудан, қала деңгейінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастыру бойынша әдістемелік әзірлемелердің болуы,

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгеру, тәрбиеленушілердің зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету, тәлімгерлікті жүзеге асыру және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтау, облыстардың/республикалық және елордалық қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтау, облыстардың/ республикалық және елордалық қалалары деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" санатына қойылатын жалпы талаптарға сәйкес келу, сонымен қатар:

жаңа бағдарламалар мен педагогикалық технологияларды меңгеру бойынша эксперименттік жұмысқа қатысу;

республикалық деңгейдегі шығармашылық конкурстарға қатысу қорытындысы бойынша балалардың көрсеткіштерінің болуы;

республикалық деңгейдегі әдістемелік жұмыстарға белсенді араласу; республикада тәжірибені трансляциялау және енгізу;

республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған, авторлық бағдарламасы немесе оқулықтарға, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (бірлескен автор) бола алуы немесе авторлық бағдарламалары болуы;

жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етуі; тәлімгерлікті жүзеге асыруы және облыс деңгейінде кәсіби қауымдастық желісін дамытуды жоспарлау,

халықаралық және республикалық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болып табылуы немесе немесе облыстық білім беру органдарының уәкілмен бекітілген республикалық және халықаралық конкурстарға қатысушыларды даярлайды.

6-параграф. Арнайы педагог (дефектолог-мұғалім, дефектолог, логопед-мұғалім, логопед, олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог)

25. Лауазымдық міндеттері: Баланың дене, психикалық, сөйлеу, неврологиялық мәртебесін ескере отырып, ерекше білім беру қажеттілігін бағалауды жүзеге асырады, баланың сөйлеу және психофизикалық дамуына тексеру жүргізеді, құжаттаманы жүргізеді және талдайды.

Жеке оқу, жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлейді, әртүрлі білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асырады.

Тәрбиешілермен және басқа да мамандармен тығыз байланыста топтық және жеке және түзету, бұзылған функцияларды қалпына келтіру және ерекше білім беру қажеттілігі бар тәрбиеленушіні әлеуметтендіру бойынша қызметті жүзеге асырады.

Педагогтерге, ата-аналарға немесе оларды алмастыратын тұлғаларға балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету жөнінде кеңес береді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Тұлғаның жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді, стандарт талаптарына сәйкес оқытудың алуан түрлерін, тәсілдерін, әдістері мен құралдарын қолданады.

Арнайы білім беру бағдарламаларын іске асырады.

Кәсіби біліктілігін арттырады.

Әдістемелік бірлестіктердің қызметіне, семинарларға, конференцияларға қатысады.

Қажетті құжаттаманы жүргізеді.

Ақпараттық-коммуникативтік құзыреттілікті меңгерген.

Қоғамның мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға толерантты қарым-қатынасын қалыптастыру бойынша жұмыс жүргізеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Тәрбие-білім беру процесін ұйымдастыру кезеңінде балалардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

26. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасы жемқорлыққа қарсы күрес" туралы Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

өмірлік қиын жағдайға тап болған балаларға арналған арнаулы әлеуметтік қызметтердің мемлекеттік стандарттары;

арнайы мектепке дейінгі педагогика, арнайы психология, оқу-тәрбие процесін жобалау және ұйымдастыру негіздері;

арнайы білім беру саласындағы жаңа жетістіктер;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау ережелері, санитарлық ережелер.

27. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы білім" мамандығы бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі немесе қайта даярлау курсынан өткендігін растайтын құжат немесе "Арнайы білім" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды.

Біліктілік деңгейі жоғары болған жағдайда педагог-шебердің мамандығы бойынша жұмыс өтілі – 5 жыл.

Біліктілік орта деңгей болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

28. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған балаларды оқыту диагностикасының әдістерін меңгеруі,

арнайы мектепке дейінгі білім беру саласында инновациялық педагогикалық және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, мотивациялық, диагностикалық, дамытушылық, коммуникативтік және әдістемелік қызметті жүзеге асыру;

дефектологияның қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы,

балалардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлауы және ұйымдастыруы;

балалардың жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оның әлеуметтенуіне ықпал ету, білім беру ұйымдары деңгейіндегі іс-шараларға қатысу, балалардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке көзқарасты жүзеге асыру, кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын меңгеру, сандық білім беру ресурстарын қолдану.

2) "педагог – модератор":

"педагог" (санаты жоқ) санатының жалпы талаптарына жауап беруі, сонымен қатар: тәрбиеленушілердің дамуындағы ауытқуларды диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін пайдалануы, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтауы тиіс.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог – модератор" санатының жалпы талаптарына жауап беруі тиіс, сонымен қатар:

балалардың дамуындағы ауытқушылықтардың алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдерін пайдалануы;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын тұлғалармен ынтымақтастықты қамтамасыз етуі;

инновациялық педагогикалық тәжірибені зерделеуі және енгізуі;

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгеруі, тәлімгерлікті жүзеге асыруы және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтауы, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтауы тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог – сарапшы" санатының жалпы талаптарына жауап беруі тиіс, сонымен қатар:

дефектология ғылымының жаңа жетістіктерін пайдалану;

арнайы педагогика және психология;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелерін сақтай отырып, тәрбиеленушілердің қажеттіліктері мен психологиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, инновациялық технологияларды, оқыту әдістері мен тәсілдерін қолдану ;

қызмет бағыты бойынша басқа ұйымдармен өзара іс - қимылды қамтамасыз ету;

облыс деңгейінде қызмет бағыты бойынша әдістемелік әзірлемелердің болуы;

сабақтарды зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгеру, тәлімгерлікті жүзеге асыру облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде тәжірибені жинақтау;

психологиялық-педагогикалық басылымдарда жарияланымдары болуы тиіс.

5) "педагог-шебер":

"педагог – зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

арнайы педагогиканың жаңа жетістіктерін енгізу;

педагогикалық зерттеудің негізгі әдіснамалық принциптерін басшылыққа ала отырып, өзінің кәсіби қызметінің рефлексиясын жүзеге асыра білу;

кәсіби даму траекториясына сәйкес өзін-өзі оқыту дағдыларын меңгеру;

авторлық бағдарламасы болуы немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған бағдарламалардың , оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болуы;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен республикалық және халықаралық кәсіби конкурстардың қатысушысы болып табылуы, облыс деңгейінде әлеуметтік педагогтардың кәсіби қоғамдастығының желісін дамытуды жоспарлауы және тәлімгерлікті жүзеге асыру.

7-параграф. Мектепке дейінгі білім беру ұйымының педагог-ассистенті

29. Лауазымдық міндеттері: Жалпы үлгідегі білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттілігі бар баланы психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асырады.

Білім беру ұйымдарында болу уақыты ішінде, олардың дербес қызметі денсаулық жағдайы бойынша шектелген жағдайда, ұйымдастырылған оқу қызметі кезінде ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға көмек көрсетеді.

Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның ұсынысы бойынша ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға көмек көрсетеді.

Педагогтың басшылығымен білім беру, дамыту процестеріне қатысады.

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі мамандарының ерекше білім беру қажеттілігі бар баланы тексеруіне, сондай-ақ жеке білім беру бағдарламаларын жасауға қатысады.

Оқыту және дамыту жұмыстары барысында ерекше білім беру қажеттілігі бар бала туралы деректерді жинауды, білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелерін хаттамалауды, білім беру, әлеуметтік-бейімделу (мінез-құлық) дағдыларын дамыту динамикасын, оқыту процесінің динамикасын мониторингілеу және баланы әлеуметтендіру үшін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің мамандарына ақпарат беруді жүзеге асырады және жүргізеді.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баланың өмір сүру қауіпсіздігі мен денсаулығының қажетті жағдайларын сақтайды, ілесіп жүру кезеңінде қорғау педагогикалық режимін сақтайды.

Белгіленген нысан бойынша есеп беру құжаттамасын жүргізеді.

Білім беру процесінің барлық субъектілерінің, оның ішінде балалар отбасының қатысуымен ұйымда "құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын енгізеді.

30. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерін;

ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру және ұстау бойынша білім және ғылым саласындағы уәкілетті орган ұсынған әдістемелік ұсынымдар мен нұсқаулық-әдістемелік материалдар;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау ережелері, санитарлық ережелер.

31. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы білім" бағыты бойынша қосымша білім беру бағдарламасы бойынша жоғары педагогикалық білімі немесе педагогикалық қайта даярлығын растайтын құжат, жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе "Арнайы білім" бағыты бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда педагог-шеберге арналған мамандығы бойынша жұмыс өтілі – 6 жыл;

және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

32. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) педагог (санаты жоқ):

ұйымдастырылған оқу және түзету-дамыту іс-әрекетінің барлық түрлерінде эмоциялық-еркі, интеллект, көру, есту, тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға ілесіп жүру мүмкіндігі болуы тиіс;

білім беру процесіне қатысушылардың әртүрлі нанымдары мен көзқарастарына төзімділікті, мәдени әр алуандығына ашықтықты көрсету және инклюзивті білім беруді, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға қоғамның толерантты көзқарасын насихаттауды жүзеге асырады.

2) "педагог-модератор":

"педагог-ассистент" біліктілігіне қойылатын кәсіби құзыреттілікті, сондай-ақ:

дамуында ауытқушылықтың психологиялық-педагогикалық диагностикасының қазіргі заманғы әдістерін білу;

мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысының болуы;

тәрбиешінің басшылығымен психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңесінің , консилиумның ұсынымдарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын кәсіби құзыреттілікті, сондай-ақ:

дамуында ауытқушылықтың психологиялық-педагогикалық диагностикасының қазіргі заманғы әдістерін білу;

білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысының болуы;

мұғалімнің басшылығымен психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңесінің, мектеп консилиумының ұсыныстарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру;

дамуында бұзылушылықтарды психологиялық-педагогикалық диагностикалау әдістерін қолдана білу, психологиялық-педагогикалық тексеру нәтижелерін талдау және жүргізу;

білім алушының білім алу қажеттіліктеріне байланысты білім беру бағдарламаларын бейімдеу, жеке-дамытушы (мінез-құлықтық) бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру кәсіби құзыреттеріне ие болу;

ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы тәрбиелеу, дамыту және оқыту мәселелері бойынша кеңес беру.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын кәсіби құзыреттілікті, сондай-ақ:

дамуында ауытқушылықтың психологиялық-педагогикалық диагностикасының қазіргі заманғы әдістерін білу;

мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысының болуы;

тәрбиешінің басшылығымен психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңесінің , консилиумның ұсынымдарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру.

ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің мазмұны мен технологиялары бойынша кәсіби құзыреттілікке ие болу;

мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында педагог-ассистенттің жұмысын үйлестіру дағдысы болу (жеке білім беру және түзету-дамыту бағдарламаларын бейімдеу және іске асыру, ұйымдастырылған қызметтің барлық түрлерінде түзету-дамыту қолдау көрсету));

педагог-ассистенттер қызметінің тиімділігіне мониторинг жүргізе білу;

инновациялық педагогикалық және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, мотивациялық, диагностикалық, түзету, коммуникативтік, консультативтік, әдістемелік қызметті жүзеге асыру, жеке білім беру және түзету-дамыту бағдарламаларын сынақтан өткізу бойынша жұмысты жүргізу;

барлық деңгейдегі инклюзивті білім берудің озық тәжірибесін зерделеу және енгізу;

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің мазмұны мен технологиялары бойынша кәсіби құзыреттілікке ие болу;

педагог-ассистенттер қызметінің тиімділігіне мониторинг жүргізе білу;

инновациялық педагогикалық және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, мотивациялық, диагностикалық, түзету, коммуникативтік, консультативтік, әдістемелік қызметті жүзеге асыру, жеке білім беру және түзету-дамыту бағдарламаларын сынақтан өткізу бойынша жұмысты жүргізу;

барлық деңгейдегі инклюзивті білім берудің озық тәжірибесін зерделеу және енгізу.

8-параграф. Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологы (психологы)

33. Лауазымдық міндеттері: Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық және әлеуметтік жағдайын сақтауға және түзетуге бағытталған қызметті жүзеге асырады.

Мектеп жасына дейінгі балалар тұлғасының дамуына кедергі келтіретін факторларын айқындайды, әртүрлі психологиялық көмек (психикалық түзету, сауықтыру және кеңес беру) көрсету бойынша шараларды қабылдайды.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға, ата-аналарға немесе оларды алмастыратын тұлғаларға, педагогтарға оқу қызметін ұйымдастыру мәселелері бойынша психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетеді.

Әр түрлі бейіндегі және арналуындағы психологиялық диагностика жүргізеді.

Психологиялық-педагогикалық тексеруді жүзеге асырады, оның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар;

мектепке дейінгі жастағы балалардың жеке және әлеуметтік даму мәселелерін зерделейді қорытындыны ресімдейді және ата-аналармен немесе оларды алмастыратын

тұлғалармен, мектепке дейінгі ұйымның тәрбиешілерімен және педагогтарымен консультациялық жұмысты жүзеге асырады.

Белгіленген нысан бойынша құжаттаманы жүргізеді және оны мақсаты бойынша пайдаланады.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың жеке және жыныстық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру қызметінің дамыту және түзету бағдарламаларын жоспарлауға және әзірлеуге қатысады, олардың өмірлік өзін-өзі анықтаудың әр түрлі жағдайларында бағдарлануға дайындығын дамытуға ықпал етеді.

Мектепке дейінгі жастағы шығармашылықпен дарынды балаларды психологиялық қолдауды жүзеге асырады, олардың дамуына жәрдемдеседі.

Педагогикалық, әдістемелік кеңестердің жұмысына, ата-аналар жиналысын, сауықтыру, тәрбие және білім беру ұйымының жұмыс жоспарында қарастырылған басқа да іс-шараларды өткізу жұмыстарына қатысады.

Кәсіби деңгейін арттырады.

Тәрбие-білім беру процесінде балалардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау ережелерін сақтайды. Білім беру процесінің барлық субъектілерінің, оның ішінде балалар отбасының қатысуымен ұйымда "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын енгізеді.

34. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді,

жалпы психологияны, педагогикалық психология және жалпы педагогиканы, тұлғалық психология мен дифференциалдық психологияны, балалар мен жас ерекшеліктер психологиясын, әлеуметтік психология, медициналық психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматиканы,

дефектология, психотерапия, психодиагностика, психологиялық кеңес және психопрофилактика негіздерін,

қарым-қатынас жасау әдістерін, әлеуметтік-психологиялық тренингтердің әдістерін, белсенді оқыту әдістерін, жеке және топтық кәсіби консультация берудің қазіргі заманғы әдістерін,

баланың қалыпты және аномальді дамуын диагностикалау және түзетуді,

еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік және өртке қарсы қорғану нормалары мен ережелерін және санитариялық қағидаларды.

35. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе "Педагог-психолог" бейіні бойынша өзге де кәсіптік білім немесе жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Біліктілік деңгейі жоғары болған жағдайда педагог-шебердің мамандығы бойынша жұмыс өтілі – 5 жыл.

Техникалық және кәсіптік білімі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі : педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

36. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

педагог-психологқа қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы, сонымен қатар: қазіргі заманғы психологиялық әдістерді білуі;

мектеп жасына дейінгі балалармен диагностикалық, түзету жұмыстарын жүзеге асыруы, балалардың эмоциялық саулығын, тиімді дамуын қамтамасыз етуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлауы және ұйымдастыруы; педагогикалық ұжым мен ата-аналарға психологиялық ағартуды жүзеге асыруы тиіс.

2) "педагог – модератор":

"педагог" (санаты жоқ) санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы, сонымен қатар:

жеке-психологиялық ерекшеліктерді ескере отырып, балалармен жұмысты жүзеге асыру;

балалармен, педагогтермен, ата-аналармен проблемалық (стандартты емес) жағдайларда жұмысты ұйымдастыру;

ересектердің балалармен өзара қарым-қатынасын қамтамасыз ету және реттеу;

әлеуметтік бейімделудің белсенді әдістерін қолдану;

ата-аналар мен педагогтерге консультациялық көмек көрсету.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатына сәйкес болуы, сонымен қатар:

әртүрлі бейіндегі және арналуындағы психологиялық диагностика жүргізу, балалармен жеке жұмысты жүзеге асыру;

шығармашылық топқа басшылық ету, психологиялық – педагогикалық қызметтің өзекті мәселелері бойынша конференцияларға, семинарларға қатысу;

мектеп жасына дейінгі балаларды психологиялық қолдау бойынша ұсынымдар әзірлеу;

білім беру ұйымдары деңгейінде өз және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау және тәлімгерлікті жүзеге асыру, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтау.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатына сәйкес болуы, сонымен қатар:

психологиялық тексеру мен диагностика деректерін ескере отырып, мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс бойынша психологиялық-педагогикалық бағдарламаларды дербес әзірлеуі, психологиялық қорытынды жасауы және түзету жұмыстарын жүргізуі; әдістемелік құралдар, оқу-әдістемелік кешендер әзірлеуі;

психологиялық - педагогикалық жұмысты ұйымдастыру бойынша инновациялық тәжірибені енгізуі;

мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытуды ұйымдастыру бойынша педагогтерге көмек көрсетуі тиіс;

психологиялық - педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде тәлімгерлікті жүзеге асыру және даму стратегиясын конструктивті анықтау, Облыс / республикалық маңызы бар және естаналық деңгейдегі қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтау.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" санатына сәйкес болуы, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы болуы немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқу-әдістемелік құралдардың, оқу-әдістемелік кешендердің авторы (тең авторы) болуы;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде кәсіптік қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау, білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен республикалық және халықаралық кәсіптік конкурстардың қатысушысы болып табылады.

9-параграф. Мектепке дейінгі ұйымның дене шынықтыру (жүзу бойынша) нұсқаушысы

37. Лауазымдық міндеттері: Балалардың денсаулығын сақтау мен қорғауды қамтамасыз етеді. Денсаулық сақтау функциясы қызметін атқарады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты талабына сай, Үлгілік оқу жоспары мен медициналық персоналдың ұсынымдарын ескере отырып, дене шынықтыру бойынша оқу қызметін жоспарлайды және жүзеге асырады.

Дене тәрбиесінен инновациялық технологиялық және оқытудың отандық және шетелдік ғылыми-зерттеу жұмыстарының, авторлық шығармалардың негізінде педагогикалық қызметтің жаңа бағыттарын оқып білумен және оны жұмыс барысында қолданумен шұғылданады.

Ата-аналардың мектепке дейінгі бала тәрбиесі мен оқыту барысында туындаған сұрақтарына жауап беріп, көмек көрсетеді. Ақпараттық коммуникативтік құзыретті меңгерген.

Дене шынықтыру-салауатты ортаны дамытуға қатысады, мектепке дейінгі ұйымның педагогикалық ұжымымен бірге, сондай-ақ, ата-аналар мен қоғамдық ұйымдардың

көмегімен ұйымдастырушылық-әдістемелік және жұмысты ұйымдастыруды, көпшілік іс-шараларды өткізуді жүзеге асырады. Санитариялық-гигиеналық талаптардың сақталуын және ұйымдастырушылық оқу қызметтерін, спорттық мерекелер және ойын-сауықтарды өткізу кезінде қауіпсіздік шараларды қадағалайды. Арнайы медициналық топқа жатқызылған балалармен қосымша сабақтар өткізеді.

Оқу, дене шынықтыру-сауықтыру жұмысының есептілігі бойынша белгіленген құжаттарды жүргізеді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

38. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және және басқа да білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді,

дефектология негіздерін және тиісті әдістемелерді (кемтар балалармен жұмыс істеу барысында),

санитария және гигиена негіздерін, жас ерекшеліктер психологиясы мен педагогикасын, алғашқы медициналық көмек көрсетудің ережелерін, еңбекті қорғау және қауіпсіздік ережелерін, санитариялық ережелерді.

39. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі, қайта даярлау курстарынан өткені туралы құжат;

жоғары деңгейдегі біліктілік педагог-шебер болған жағдайда мектепке дейінгі ұйымның дене шынықтыру жөніндегі нұсқаушысы лауазымында жұмыс өтілі – 5 жыл.

орта деңгейдегі біліктілік болған жағдайда мектепке дейінгі ұйымның дене шынықтыру жөніндегі нұсқаушысы лауазымындағы жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

40. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

мектепке дейінгі ұйымның дене шынықтыру (жүзу) жөніндегі нұсқаушысының жалпы талаптарына сәйкес келуі, сонымен қатар:

мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесі мен оқытудың қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлауы және ұйымдастыруы тиіс.

2) "педагог-модератор":

"педагог" (санаты жоқ) санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы, сонымен қатар:

мектепке дейінгі жастағы балалардың дене тәрбиесі мен оқытудың қазіргі заманғы әдістерін білуі;

бағдарламалық материалдың мазмұны мен құрылымын білуі;

инновациялық әдістемелер мен технологияларды қолдануы;

әртүрлі жас топтарында шеберлік пен дағдылардың даму деңгейін диагностикалауды жүргізуі,

мектепке дейінгі білім беру ұйымының әдістемелік жұмысына қатысуы:

білім беру ұйымдарында педагогикалық кеңестерде сөйлеуі;

кәсіби біліктілігін арттыруы;

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтау, білім беру ұйымы деңгейінде конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес келуі, сонымен қатар:

мектепке дейінгі жастағы балалардың дене қабілеттерін дамыту диагностикасының элементтерін меңгеруі, дене шынықтыру-сауықтыру дамыту ортасын құруға қатысуы;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастыруда әдістемелік жұмыстарға, аудан, қала деңгейіндегі іс-шараларға қатысуы: педагогикалық кеңестерде сөйлеуі,

өзінің кәсіби біліктілігін арттыруы тиіс;

ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін талдау дағдысын меңгеру, тәлімгерлікті жүзеге асыру және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау:

білім беру ұйымы деңгейінде өз және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтау.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қоса :

оқу бағдарламаларын, оқыту әдістемелерін әзірлеу дағдылары мен іскерліктерін меңгеруі;

аудандық, қалалық әдістемелік бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың қызметіне қатысуы;

тәлімгерлікті тәжірибеге енгізу;

көпшілік алдында сөйлеу және аудиториямен өзара іс-қимыл дағдыларын меңгеруі;

мектепке дейінгі жастағы балалардың дене тәрбиесінің қазіргі заманғы әдістерін қолдануы;

аудан, қала деңгейінде қызмет бағыты бойынша әдістемелік әзірлемелерінің болуы;

сабақтарды зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дап қоғамдастықтағы даму стратегиясын конструктивті анықтау, Облыс/республикалық маңызы бар және астана қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтау.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

жаңа бағдарламаларды игеру бойынша эксперименталдық жұмыстарға қатысу; аудандық, қалалық, облыстық және республикалық деңгейдегі әдістемелік жұмыстарға белсенді қатысу;

облыста, республикада тәжірибені тарату және енгізу; авторлық бағдарламасының болуы немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған бағдарламалардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болуы,

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау, республикалық және халықаралық кәсіби конкурстарға қатысу.

3-тарау. Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру, орта білім беру

1-параграф. Орта білім беру (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім) ұйымының басшысы (директоры, меңгерушісі)

41. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымының қызметін оның жарғысына және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес басқарады.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын педагогикалық және әдістемелік кеңеспен бірлесе отырып іске асыруды ұйымдастырады.

Педагогикалық кеңесті басқарады.

Мектептің жұмыс жоспарын, оқу-тәрбие жұмысы жоспарын, жұмыс оқу жоспарын, пән-мұғалімдерінің қысқа мерзімді жоспарларын бекітеді.

Жұмыс жоспарын, бағдарламалар мен жұмыс жоспарларын бекітеді.

Бекітілген учаскедегі балаларды жалпыға міндетті оқытумен қамтамасыз ету заңына сәйкес жалпыға міндетті оқытумен қамтамасыз етеді.

Оқу-тәрбие процесінің ғылыми-әдістемелік және материалдық-техникалық базасын қалыптастырады және жетілдіреді.

Оқу-тәрбие процесін әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастырады және жетілдіреді.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялардың дамуын қамтамасыз етеді.

Педагогикалық ұйымдар, әдістемелік бірлестіктер, балалар ұйымдары қызметіне ықпал етеді.

Білім беру құқығына берілген лицензиясына сәйкес оқушылар, тәрбиеленушілер контингентін қалыптастырады, оқушылар мен тәрбиеленушілерді әлеуметтік қорғауды қамтамасыз етеді.

Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың арасынан шыққан тәрбиеленушілердің заңды құқығы мен мүдделерін (жеке, мүліктік, тұрғын үй, еңбек және басқа да) қорғайды, олардың туыскандық байланысын қолдау үшін оларға жағдай жасау бойынша шаралар қабылдайды.

Оқу-тәрбие процесі кезінде білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) және білім беру ұйымы қызметкерлерінің өмір қауіпсіздігі мен денсаулығын сақтауға қажетті жағдай жасайды.

Белгіленген заңнама шегінде білім беру ұйымының мүлкі мен құралдарына иелік етеді, жыл сайын құрылтайшылардың қаржылық және материалдық қаражаттың түсуі және жұмсалуды туралы есебін береді.

Нормативтік талаптарға сәйкес есеп жүргізіп, оқу-материалдық базаның сақталуын және толықтырылуын қамтамасыз етеді, ішкі еңбек тәртібі ережесін, санитариялық-гигиеналық режимді, еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігін сақтау үшін жауап береді.

Педагог кадрларды және қосымша қызметшілерді іріктеуді және жұмысқа тартуды жүзеге асырады, басқару құрылымын, қызметкерлердің штаттық кестесін, лауазымдық нұсқаулығын бекітеді, олардың кәсіби шеберлігін арттыру үшін жағдай жасайды.

Педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) рәсімін ұйымдастырады.

Қызмет барысында айрықша көзге түскен оқытушылар мен білім беру ұйымдарының қызметкерлерін өзінің құзыретіне қарай марапаттауға және көтермелеуге ұсынады және өз құзыретінің шегінде жаза қолданады.

Педагогикалық этика бойынша кеңестің ұсынымдарын ескере отырып, өз құзыреті шегінде жаза қолданады.

Өз құзыреті шегінде мектептің басқа да барлық қызметкерлеріне жаза қолданады.

Қоғаммен байланысты жүзеге асырады, ата-аналармен (немесе оларды алмастырушы адамдармен), қорғаншылық кеңесімен жұмысты үйлестіреді.

Мемлекеттік және басқа да ұйымдарда білім беру ұйымдарына ұсынады, қажетті есеп құжаттарын дайындау мен ұсынуды қамтамасыз етеді.

Ақпараттық-коммуникациялық құзіреттілікті меңгерген.

Өзіндік кәсіби дамуын қолға алады, оның ішінде менеджмент саласында. Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, педагогтер және тағы басқа қызметкерлер арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

Білім беру қызметін ұсыну сапасына жауап береді.

42. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және басқа да білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын, педагогика, педагогикалық психология, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент негіздерін, қаржы-шаруашылық қызмет туралы заңнамаларды,

еңбек туралы, еңбекті қорғаудың, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғанудың ережелері мен нормаларын, санитариялық ережелер мен нормаларды.

43. Біліктілікке қойылатын талаптар:

бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және басқа да кәсіптік білімі, немесе педагогикалық қайта даярлауды растайтын құжат;

Педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 5 жыл, оның ішінде педагогикалық өтілі соңғы 2 жыл, және басшылық лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде 1 жыл;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша: сарапшы немесе педагог - зерттеуші немесе педагог-шебер біліктілігінің болуы.

1) Мамандандырылған білім беру ұйымдарының басшылары (директорлары) үшін:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі немесе кәсіби білімі, немесе қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын құжат;

педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес, оның ішінде облыстық немесе республикалық, немесе халықаралық олимпиадалардың, орындаушылар конкурстарының және спорттық жарыстардың жүлдегерлері мен жеңімпаздарын дайындаған жалпы білім беретін мектептерде, гимназияларда, лицейлерде басшының орынбасары лауазымындағы өтілі, соңғы 1 жылдан кем емес;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша: сарапшы немесе педагог - зерттеуші немесе педагог-шебер біліктілігінің болуы.

2) Шағын жинақты мектеп басшысының (директоры) үшін:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі немесе қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын құжат;

педагогикалық жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес, оның ішінде білім беру ұйымында соңғы жұмыс өтілі;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша: сарапшы немесе педагог - зерттеуші немесе педагог-шебер біліктілігінің болуы.

3) Республикалық әскери мектеп-интернаттың басшысы (директоры)

облыстық кадет мектеп-интернаттың бастығы (директорына) қосымша білуге міндетті: "Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы" Қазақстан Республикасы Заңын.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі немесе қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын құжат;

педагогикалық жұмыс өтілі (немесе қорғаныс саласында) кемінде 5 жыл, оның ішінде басшылық лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде 1 жыл (педагогикалық өтілі кемінде бес жыл ЖОО-ның оқытушыларын, қорғаныс саласы қызметкерлерін мемлекеттік қызметшілерді қоспағанда).

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша: сарапшы немесе педагог - зерттеуші немесе педагог-шебер біліктілігінің болуы.

2-параграф. Басшысының (директордың) орта білім беру, бастауыш, негізгі орта, жалпы техникалық және кәсіптік білім беру) ақпараттандыру жөніндегі орынбасары

44. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымдарын цифрландыру, ақпараттандыру, оны ресурстық қамтамасыз етуді ұйымдастырады, оқыту процесінде ақпараттық және коммуникациялық технологияларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар тұлғаларды енгізеді және пайдаланады, білім беру және басқару қызметінде ақпараттық - коммуникациялық технологияларды пайдалану мәселелері бойынша сыртқы ұйымдармен байланыс орнатады.

Жұмыстың тиісті бағытындағы кадрларды іріктеуді жүзеге асырады, оларды басшыға ұсынады.

Ақпараттық технологияларды пайдалану мәселелері бойынша педагог кадрларды оқытуды ұйымдастырады;

Ақпараттық және коммуникациялық технологиялар саласындағы әдістемелік, зерттеу, тәжірибелік-эксперименттік және инновациялық жұмыс жүйесін ұйымдастырады және жоспарлайды.

Білім беру ұйымдарында цифрландыру процессін қамтамасыз етеді.

Оқу-материалдық базаны қамтамасыз ету, сақтау және жетілдіру, Қызмет көрсету, жөндеу және оны есепке алу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Санитарлық-гигиеналық режим, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді, белгіленген есептік құжаттаманың уақтылы жасалуын қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, педагогтер және тағы басқа қызметкерлер арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

45. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Цифрлық Қазақстан" білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын, ақпараттық технологиялар бойынша қазіргі заманғы ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент, қаржы-шаруашылық қызмет негіздері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау жөніндегі ережелер мен нормаларды, санитарлық ережелер мен нормаларды.

46. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлаудан өткенін және соңғы 3 жылдан кем емес үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілін растайтын құжат,

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша: "педагог – сарапшы" немесе "педагог – зерттеуші" немесе "педагог – шебер" біліктілігінің болуы.

3-параграф. Орта білім беру ұйымдарының басшысының (директорының) оқу ісі жөніндегі орынбасары (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік білім беру)

47. Лауазымдық міндеттері: оқу-тәрбие процесін, білім беру ұйымының қызметін ағымдағы жоспарлауды ұйымдастырады.

Оқу-тәрбие процесінің, ғылыми-әдістемелік және әлеуметтік-психологиялық қамтамасыз етудің жай-күйін талдайды.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын, жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын орындау бойынша педагогтардың жұмысын, сондай-ақ қажетті құжаттарды әзірлеуді үйлестіреді.

Педагогтердің қысқа мерзімді жоспарын тексереді, басшылыққа бекітуге келіседі және ұсынады;

Білім беру процесінің сапасын және мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары шеңберінде білімді игеру нәтижелерін бағалаудың объективтілігін бақылауды жүзеге асырады; ағымдағы және қорытынды аттестаттауды өткізуді ұйымдастыру бойынша жұмысты жүзеге асырады.

Білім беру үдерісіне жаңа тәсілдерді, тиімді технологияларды енгізуді қамтамасыз етеді.

Пәндер бойынша мектеп ішілік бақылауды ұйымдастырады және іске асырады, білімді шектеуді өткізеді, мектеп ішілік бақылаудың нәтижесі бойынша білім сапасын, бөлімді және тоқсанды суммативтік бағалауды талдайды.

Пән бойынша білімді тематикалық бақылаумен қамтамасыз етеді.

Білім алушылардың оқу жүктемесін бақылауды жүзеге асырады, оқу сабақтарының, курстардың және жұмыс оқу жоспарының вариативті компонентінің сабақтарының кестесін жасайды.

Білім алушылар мен педагогтардың олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысуын ұйымдастырады.

Білім беру ұйымының пәндік әдістемелік бірлестіктері мен эксперименттік жұмысын үйлестіруді жүзеге асырады, ғылыми-әдістемелік және әлеуметтік-психологиялық жұмысты және оны талдауды қамтамасыз етеді.

Педагогтердің тиімді тәжірибесін тарату бойынша шараларды жинақтайды және қабылдайды.

Педагогикалық кадрларды іріктеуге қатысады.

Тәлімгерлік, біліктілікті арттыру және біліктілік санатын беру (растау) бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Оқу зертханалары мен кабинеттерді қазіргі заманғы жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытудың техникалық құралдарымен жабдықтау, әдістемелік кабинеттер мен кітапханаларды оқу-әдістемелік және көркем әдебиеттермен толықтыру бойынша ұсыныс береді және жұмысты жалғастырады, баламалы оқулықтарды іске асырады, оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді алуға өтінімді ұйымдастырады, оның ішінде электрондық оқулықтар мен цифрлық ресурстар, әдістемелік кабинеттер мен кітапханаларды оқу-әдістемелік және көркем әдебиеттермен толықтыру.

Кітапхана қорын қажетті әдебиеттермен толықтыруға жыл сайын өтінімді енгізеді.

Оқу-тәрбие процесінде пайдаланылатын жабдықтардың, аспаптардың, техникалық және көрнекі құралдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Белгіленген есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы жасалуын қамтамасыз етеді.

Кері байланысты ұсына отырып педагогтердің сабағына қатысады және талдау жасайды.

Оқу процесін жетілдіру бойынша тренингтер, оқыту семинарларын, оқу әдістемелік сағаттар өткізеді.

Педагогикалық кеңестің тәртібі мен материалдарын әзірлейді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, педагогтер және тағы басқа қызметкерлер арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

48. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын, үлгілік оқу бағдарламаларын, үлгілік оқу жоспарларын, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларды.

49. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлаудан өткенін және соңғы 3 жылдан кем емес үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілін растайтын құжат;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша "педагог – сарапшы" немесе "педагог – зерттеуші" немесе "педагог – мастер" санатының болуы.

4-параграф. Орта білім беру ұйымы (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта және техникалық-кәсіптік) басшысының (директорының) тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

50. Лауазымдық міндеттері: оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Тәрбие жұмысын ағымдағы және перспективалық жоспарлауды ұйымдастырады.

Аға тәлімгерлердің, ұзартылған күн топтары тәрбиешілерінің (бұдан әрі—ҰКТ), сынып жетекшілерінің, педагог-психологтардың, әлеуметтік педагогтар мен қосымша білім беру педагогтерінің қызметін жоспарлауды және бақылауды жүзеге асырады; тәрбие жұмысы, мәдени-тәрбие іс-шараларын дайындау және өткізу бойынша қажетті құжаттарды әзірлеуді қамтамасыз етеді;

өткізілетін тәрбие процесінің мазмұны мен өткізілу сапасына жүйелі бақылауды жүзеге асырады.

Педагогикалық кадрларды іріктеуге қатысады, педагогтердің біліктілігін және кәсіби құзыреттілігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

Тәрбие процесін қамтамасыз ететін білім беру ұйымдары әкімшілігінің, әлеуметтік – психологиялық қызметтері мен бөлімшелерінің қоғам және құқық қорғау органдарының өкілдерімен, ата-аналар қоғамының өкілдерімен өзара іс-қимылын үйлестіреді.

Білім алушыларға медициналық қызмет көрсету жағдайын бақылауды жүзеге асырады.

Тәрбие іс-шараларын өткізу кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданады.

Білім алушылардың, педагогтардың конкурстарға, слеттерге, конференцияларға қатысуын қамтамасыз етеді.

Кәсіби бағдарлау жұмысын жүргізеді, есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы тапсырылуын қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім" -мектеп тұжырымдамасын әзірлейді. Мектеп ұжымының қатысуымен білім беруге бағалы әдіс енгізеді.

Ата-аналарға арналған педагогикалық консилиумды ұйымдастырады және өткізеді. "Жас қыран", "Жас ұлан" балалар ұйымы жұмысын ұйымдастырады. "Қоғамға қызмет ету", "Туған елге тағзым", "Үлкенге ізет", "Ата-анаға құрмет" атты қоғамға пайдалы жұмыстарды ұйымдастырады.

Рухани-адамгершілік біліммен қамтамасыз етуде "Өзін-өзі тану" пәні мұғалімін алмастырады.

Білім беру ұйымы түлектері қауымдастығы қызметін құру және қамтамасыз ету бойынша жұмысты үйлестіреді.

Педагогикалық еңбек ветеранымен ынтымақтастықта болады. Мектеп мұражайының жұмысын ұйымдастырады.

Дебаттық қозғалысты дамытады.

Туристік сапарлар мен саяхаттарды ұйымдастырады.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалы отбасылардың қатысуымен енгізеді.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, педагогтер және тағы басқа қызметкерлер арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

51. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

"Рухани жаңғыру", "Құндылықтарға негізделген білім беру" бағдарламаларын іске асыру жағдайында тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларды.

52. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; соңғы 3 жылдан кем емес үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша "педагог – сарапшы" немесе "педагог – зерттеуші" немесе "педагог – мастер" санатының болуы.

5-параграф. Орта білім беру ұйымы (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта және техникалық-кәсіптік) басшысының (директорының) бейіндік оқыту жөніндегі орынбасары

53. Лауазымдық міндеттері: Оқушыларды бейінді оқыту жүйесін іске асыру жоспарын әзірлейді.

Бейінді оқытуды қолданбалы және элективті курстардың бағдарламаларын әдістемелік-бағдарламалық қолдауды қамтамасыз етеді.

Жоғары (бейінді) сыныптарды жинақтау үшін объективті негіз ретінде негізгі мектепті бітірушінің қорытынды білім беру рейтингін жасайды.

Бейінді оқыту, әртүрлі деңгейлі бағдарламаларды енгізу бойынша білім беру ұйымдарының қызметін перспективалық болжауды және ағымдағы жоспарлауды ұйымдастырады.

Педагогтердің кәсіби шеберлігін және біліктілігін арттыру мақсатында педагогикалық ұжымның қызметін алдыңғы қатарлы педагогикалық озық іс-тәжірибені

тарату бойынша, оқушыларды диагностикалау жүйесін, бейінді оқыту шеңберінде оқушылар мен ата-аналарға кеңес беру мазмұнын әзірлеуде,

педагогтердің әдістемелік бірлестігінің жұмысын ұйымдастыруға инновациялық технологияларды ұйымдастыру және сынау бойынша үйлестіреді.

Түрлі деңгейдегі білім беру бағдарламаларын таңдау мүмкіндігін, "мектеп-жоо", "мектеп-колледж-жоо", "колледж-жоо" үздіксіз білім беру жүйесіндегі оқу жоспарлары бойынша оқытуды, ғылымды зерделеуге кәсіби қабілеттілікті ашуды, әрі қарай білім алу бейінін таңдау мақсатында пәндерді терең меңгеру үшін түрлі циклдерді өзіндік таңдауды қамтамасыз етеді.

Жоғары, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарымен бірігіп, кәсіби бағдарлау жұмысын жүргізеді.

Компьютерлік сауаттылықты, ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті меңгерген.

Есептік құжаттамалардың белгіленген тәртіпте сапалы және уақытылы жасалуын, оның дұрыстығын және берілуін қамтамасыз етеді.

54. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

"Рухани жаңғыру", "Құндылықтарға негізделген білім беру" бағдарламаларын іске асыру жағдайында тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерін және басқа да білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын, педагогиканы, педагогикалық психологияны,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық қызмет туралы заңнамаларды,

еңбекті қорғаудың, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғанудың ережелері мен нормаларын, санитариялық ережелер мен нормаларды.

55. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; соңғы 5 жылдан кем емес үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде – қосымша "педагог – сарапшы" немесе "педагог – зерттеуші" немесе "педагог – мастер" біліктілік санатының болуы.

6-параграф. Барлық мамандықтардың пән мұғалімдері

56. Лауазымдық міндеттері: Оқытылатын пәннің ерекшелігін ескере отырып, білім алушыларды мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес және "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасының негізінде оқыту мен тәрбиелеуді жүзеге асырады,

білім алушы мен тәрбиеленуші тұлғасының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оның әлеуметтенуіне ықпал етеді, білім алушының жеке қабілеттерін анықтайды және дамытуға ықпал етеді.

Оқытудың жаңа тәсілдерін, тиімді түрлерін, әдістері мен құралдарын қолданады.

Қысқа мерзімді жоспарларды, бөлімдер мен тоқсанның суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды жасайды.

Электронды журналдарды толтырады.

Жалпыға міндетті білім беру стандарттарында көзделген оқушылар мен деңгейден төмен емес тәрбиеленушілердің пәндік нәтижелерін, отбасылық-қызметтік, тұлғалық жетістіктерін қамтамасыз етеді.

Оқу бағдарламаларын әзірлеуге және орындауға қатысады, оқу жоспары мен оқу процесінің кестесіне сәйкес олардың толық көлемде іске асырылуын қамтамасыз етеді.

Әдістемелік бірлестіктердің, әдістемелік кеңестердің, желілік қоғамдастықтардың отырыстарына қатысады.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке қабілеттерін, қызығушылықтары мен бейімділігін зерттейді.

Арнайы (түзету) білім беру мекемелерінде оқытылатын пәннің ерекшелігін ескере отырып, дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған білім алушыларды, тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу жөніндегі жұмысты жүзеге асырады.

Кәсіби құзыреттілікті, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті арттырады.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Ата-аналармен немесе оларды алмастыратын тұлғалармен ынтымақтастықты жүзеге асырады.

Жабдықты пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы талаптарын орындайды.

Білім беру процесі кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

Тізбесін білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен құжаттарды толтырады.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

57. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын және басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психологияны,

пәнді оқыту әдістемесін, тәрбие жұмысын, оқыту құралдарын және олардың дидактикалық мүмкіндіктерін,

оқу кабинеттері мен қосалқы үй-жайларды жабдықтауға қойылатын талаптарды,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормаларды.

58. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі немесе жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті бейін бойынша техникалық және кәсіптік педагогикалық білімі болуы тиіс.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі педагогикалық жұмыс өтілі үшін педагог-шебер – 5 жыл.

Педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог-зерттеуші кемінде 4 жыл.

59. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

оқу пәнінің, оқу-тәрбие процесінің, оқыту және бағалау әдістемесінің мазмұнын біледі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлайды және ұйымдастырады,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етеді,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысады, білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асырады

2) "педагог-модератор":

"педагог" санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді, сонымен қатар:

оқытудың инновациялық нысандарын, әдістері мен құралдарын пайдаланады, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды, білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді, сонымен қатар: ұйымдастырылған оқу қызметтерін талдау дағдыларын меңгерген,

конструктивті және тәлімгерлікті іске асырады, білім беру ұйымдары деңгейінде жекелей немесе ұжым болып кәсіби дамыту басымдықтарын анықтайды:

қала/өңір деңгейінде тәжірибені жинақтайды, білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді, сонымен қатар: сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде тәлімгерлікті жүзеге асырады және даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңызы бар және астаналық қалалары, Республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/ республикалық маңызы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог-шебер":

"педагог-шебер" санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді, сонымен қатар:

авторлық бағдарламалары бар болуы және республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған, авторлық бағдарламасы немесе оқулықтарға, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең автор) бола алуы;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

жетекшілік етуді іске асырады және облыс деңгейінде кәсіби бірлестіктердің желісін дамытуды жоспарлайды,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болып табылуы немесе облыстық білім беру органдарының уәкілмен бекітілген республикалық және халықаралық конкурстарға қатысушыларды даярлауы тиіс.

7-параграф. Педагог-психологы (психологы)

60. Лауазымдық міндеттері: оқушылардың психологиялық және әлеуметтік әл-ауқатын сақтауға бағытталған қызметті жүзеге асырады.

Баланың құқықтарын қорғау жөніндегі Конвенцияға сәйкес жеке адамның құқықтарын қорғауға жәрдемдеседі.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке басын дамытуға кедергі келтіретін факторларды анықтайды және әртүрлі психологиялық көмек көрсету бойынша шаралар қабылдайды (психокоррекциялық, оңалту және консультативтік).

Білім алушыларға, тәрбиеленушілерге, оқушылардың ата-аналарына немесе оларды алмастыратын тұлғаларға, педагогикалық ұжымға нақты психологиялық мәселелерді шешуде көмек көрсетеді.

Әр түрлі бейіндегі және арнаулындағы психологиялық диагностика жүргізеді.

Оқытушылар ұжымын, сондай-ақ оқушылардың ата-аналарын немесе оларды алмастыратын тұлғалардың білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке және әлеуметтік даму мәселелерінде бағдарлау мақсатында зерттеу жұмыстарының материалдары бойынша психологиялық-педагогикалық қорытынды жасайды. Белгіленген нысан бойынша құжаттаманы жүргізеді.

Инклюзивті білім беру қағидасын дамытады.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілер арасында киберкультура мен кибергигиенаны дамытады.

Оқушылардың жеке және гендерлік ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру қызметінің дамыту және түзету бағдарламаларын жоспарлауға және әзірлеуге қатысады, олардың әртүрлі өмірлік жағдайларда бағдарлауға және кәсіби өзін-өзі анықтау мәселелерінде дайындығын дамытуға ықпал етеді.

Дарынды білім алушыларды, тәрбиеленушілерді, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды психологиялық қолдауды жүзеге асырады, олардың дамуына жәрдемдеседі.

Оқушылардың даму дәрежесін анықтайды, балалар мен жасөспірімдердің әлеуметтік дамуының бұзылуына диагностика жасайды, оларға психологиялық-педагогикалық түзету жүргізеді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагог қызметкерлердің және оқушылардың немесе оларды алмастыратын адамдардың ата-аналарының психологиялық мәдениетін қалыптастырады.

Білім беру ұйымының қызметкерлеріне білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің, оқушылардың ата-аналарының немесе оларды алмастыратын адамдардың әлеуметтік-психологиялық құзыреттілігін арттыруға бағытталған психологияны практикалық қолдану мәселелері бойынша кеңес береді.

Педагогикалық, әдістемелік кеңестердің, ата-аналар жиналыстарының, педагогикалық консилиум, сауықтыру, тәрбие және басқа да іс-шаралардың жұмысына қатысады.

Кәсіби құзыреттілікті, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті арттырады.

Буллинг, суицидтің алдын алу жұмыстарын жүргізеді.

Білім беру процесі кезінде оқушылардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Білім беру ұйымдарында барлық білім беру процессіне субъектілердің қатысуымен "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын енгізеді, оның ішінде отбасылар балалар.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, арасында академиялық адалдық қағидаларын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

61. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру,

жеке тұлға психологиясы, дифференциалды балалар мен жас ерекшелік әлеуметтік, медициналық психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихологиясы, психосоматикасы,

Дефектология, психотерапия, сексология, психогигиена, кәсіптік бағдар беру, кәсіптік білім беру және еңбек психологиясы, психодиагностика, психологиялық консультация беру және психопрофилактика,

белсенді оқыту, әлеуметтік-психологиялық қарым-қатынас әдістері, жеке және топтық консультацияның заманауи әдістері,

баланың дамуын диагностикалау және түзету,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормаларды.

62. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Психология" мамандығы бойынша жоғары білім немесе бейіні бойынша жоғары медициналық білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) орташа біліктілік деңгейі болған кезде педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер кемінде 5 жыл.

63. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

педагог-психологқа қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы;

қазіргі заманғы психологиялық әдістерді білуі;

мектеп жасына дейінгі балалармен диагностикалық, түзету жұмыстарын жүзеге асыруы,

балалардың эмоциялық саулығын, тиімді дамуын қамтамасыз етуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлауы және ұйымдастыруы;

педагогикалық ұжым мен ата-аналарға психологиялық ағартуды жүзеге асыруы тиіс

2) "педагог – модератор":

"педагог" (санаты жоқ) санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

жеке-психологиялық ерекшеліктерді ескере отырып, балалармен жұмысты жүзеге асыру;

балалармен, педагогтармен, ата-аналармен проблемалық (стандартты емес) жағдайларда жұмысты ұйымдастыру;

ересектердің балалармен өзара қарым-қатынасын қамтамасыз ету және реттеу;

әлеуметтік бейімделудің белсенді әдістерін қолдану;

ата-аналар мен педагогтарға консультациялық көмек көрсету.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

әртүрлі бейінде және бағытта психологиялық диагностика жүргізу, балалармен жеке жұмысты жүзеге асыру;

шығармашылық топқа басшылық ету, психологиялық – педагогикалық қызметтің өзекті мәселелері бойынша конференцияларға, семинарларға қатысу;

мектеп жасына дейінгі балаларды психологиялық қолдау бойынша ұсынымдар әзірлеу;

білім беру ұйымдары деңгейінде өзі және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау және тәлімгерлікті жүзеге асыру, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтау.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

психологиялық тексеру мен диагностика деректерін ескере отырып, мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс бойынша психологиялық-педагогикалық бағдарламаларды дербес әзірлеу,

психологиялық қорытынды жасауы және түзету жұмыстарын жүргізу;

әдістемелік құралдар, оқу-әдістемелік кешендер әзірлеу; психологиялық - педагогикалық жұмысты ұйымдастыру бойынша инновациялық тәжірибені енгізу; мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытуды ұйымдастыру бойынша педагогтарға көмек көрсету;

психологиялық - педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде тәлімгерлікті жүзеге асыру және даму стратегиясын конструктивті анықтау, Облыс / республикалық маңызы бар және астаналық қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтау.

5) педагог-шебер:

педагог-зерттеуші біліктілік санатына қойылатын жалпы талаптарға сәйкес келу, сонымен қатар:

облыстық, республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған, авторлық бағдарламасы немесе оқулықтарға, оқу-әдістемелік құралдарға авторлық (бірлескен автор) құқығы бар, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етуі;

тәлімгерлікті жүзеге асыруы және облыс/ республикалық маңызы бар және астаналық қалалары деңгейінде кәсіби қауымдастық желісін дамытуды жоспарлау,

халықаралық және республикалық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болып табылуы немесе халықаралық немесе республикалық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындау.

8-параграф. Орта білім беру ұйымдарының арайы педагогы (дефектолог, дефектолог-мұғалім логопед, логопед-мұғалім, олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог)

64. Лауазымдық міндеттері: ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен түзету жұмыстарын жүзеге асырады.

Білім беру ұйымдарында инклюзия қағидаларын дамытады.

Білім алушылардың психикалық, физикалық және физиологиялық бұзылуларына диагностика жасайды, олардың құрылымы мен айқындылық дәрежесін анықтайды.

Мұғалімдермен және басқа да мамандармен өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді, бұзылған функцияларды түзету және қалпына келтіру және мүмкіндіктері шектеулі білім алушыларды әлеуметтендіру бойынша топтық және жеке қызметті жүзеге асырады.

Балаларға көмек көрсетудің арнайы әдістері мен тәсілдерін қолдану бойынша педагогтарға, білім алушылардың ата-аналарына немесе оларды алмастыратын адамдарға кеңес береді.

Тұлғаның жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру стандартының талаптарына сәйкес оқытудың әртүрлі нысандарын, тәсілдерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады.

Арнайы білім беру бағдарламаларын іске асырады. "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын іске асырады.

Өзінің кәсіби құзыреттілігін арттырады.

Әдістемелік кеңестердің, әдістемелік бірлестіктердің, желілік қоғамдастықтардың отырыстарына қатысады. Қажетті құжаттаманы жүргізеді.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен толерантты қарым-қатынасты қалыптастыру бойынша жұмыс жүргізеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын сақтайды.

Білім беру процесі кезінде балалардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

65. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Педагог мәртебесі туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерін,

өмірлік қиын жағдайға тап болған балаларға арналған арнаулы әлеуметтік қызметтердің мемлекеттік стандарттарын,

жас және арнайы педагогика мен психологияны, дефектологияның анатомио-физиологиялық және клиникалық негіздерін, Педагогика және психология негіздерін,

білім алушылар мен тәрбиеленушілердің дамуында ауытқушылықтың алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдері, дефектологиялық ғылым жетістіктері,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғаныс ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер.

66. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы педагогика" бағыты бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі немесе педагогикалық қайта даярлығын растайтын құжат, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-модератор үшін мамандығы бойынша кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші үшін кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс. педагог-шебер үшін-6 жыл.

67. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

Арнайы педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған балаларды оқыту диагностикасының әдістерін меңгеруі,

дефектологияның қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы,

балалардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлауы және ұйымдастыруы тиіс;

балалардың жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оның әлеуметтенуіне ықпал ету, білім беру ұйымдары деңгейіндегі іс-шараларға қатысу,

балалардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке көзқарасты жүзеге асыру,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын меңгеру, сандық білім беру ресурстарын қолдану.

2) "педагог – модератор":

"педагог" санатының (санаты жоқ) жалпы талаптарына жауап беруі, сонымен қатар: тәрбиеленушілердің дамуындағы ауытқуларды диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін пайдалануы, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтауы тиіс.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог – модератор" санатының жалпы талаптарына жауап беруі, сонымен қатар: балалардың дамуындағы ауытқулардың алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдерін пайдалануы;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын тұлғалармен ынтымақтастықты қамтамасыз етуі;

инновациялық педагогикалық тәжірибені зерделеуі және енгізуі;

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгеруі,

тәлімгерлікті жүзеге асыруы және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтауы, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтауы тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог – сарапшы" санатының жалпы талаптарына жауап беруі, сонымен қатар:

Дефектология ғылымының жаңа жетістіктерін пайдалануы;

қызмет бағыты бойынша басқа ұйымдармен өзара іс-қимылды қамтамасыз етуі;

облыс деңгейінде қызмет бағыты бойынша әдістемелік әзірлемелердің болуы;

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын игеруі, тәлімгерлікті жүзеге асыруы,

облыс/республикалық маңызы бар және астаналық қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтауы;

психологиялық-педагогикалық басылымдарда жарияланымдары болуы тиіс.

5) "педагог-шебер":

"педагог – зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс; сонымен қатар:

дефектологиялық ғылымның ең жаңа жетістіктерін енгізу;

авторлық бағдарламасы болуы немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған бағдарламалардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең автор) болуы,

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау,

білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекітілген республикалық және халықаралық кәсіби конкурстардың қатысушысы болуы тиіс.

9-параграф. Жалпы орта білім беретін ұйымның педагог-ассистенті

68. Лауазымдық міндеттері: Жалпы үлгідегі білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асырады.

Білім беру ұйымдарында болған барлық уақыт ішінде, олардың дербес қызметі денсаулық жағдайы бойынша шектелген жағдайда, ұйымдастырылған оқу қызметі кезінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыға көмек көрсетеді.

Көру, есту, тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға орнын ауыстыру, өзіне-өзі қызмет көрсету (киінуге, шешінуге көмек көрсетеді), емдеу-алдын алу іс-шараларына ілесіп жүруге көмек көрсетеді.

Мұғалімнің басшылығымен білім беру, түзету-дамыту процестеріне қатысады.

Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның ұсыныстарына сәйкес мұғалімге, сондай-ақ психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің мамандарына көмек көрсетеді.

Инклюзивті білім беру процесіне қатысушылар арасындағы қақтығыстардың алдын алуға қатысады, сондай-ақ сыныптағы білім алушылардың теріс мінез-құлқын алдын алады және жеңеді.

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі мамандарының ерекше білім алу қажеттіліктері бар оқушыларды тексеруіне, сондай-ақ жеке білім беру бағдарламаларын (оқу жоспарларын), оның ішінде мінез-құлық бағдарламаларын құрастыруға қатысады, оқушының ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қысқартылған (бейімделген) оқу бағдарламалары мен оқу материалдарын іске асыруды қамтамасыз етеді.

Оқыту және түзету-дамыту жұмыстары процесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушы туралы мәліметтерді жинауды, жеке білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелерін хаттамалауды, оқушының оқу, әлеуметтік-бейімделу (мінез-құлық) дағдыларының даму динамикасын, оқыту процесінің динамикасын және оқушының әлеуметтенуін мониторингілеу үшін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің мұғалімдері мен мамандарына ақпарат беруді жүзеге асырады.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушылардың өмірі мен денсаулығы қауіпсіздігінің қажетті жағдайларын сақтайды, жүргізу кезеңінде қорғау педагогикалық режимін сақтайды.

Әртүрлі нанымдар мен көзқарастарға төзімділікті, білім беру процесіне қатысушылардың мәдени әр алуандығына ашықтықты көрсетеді және инклюзивті білім беруді, оның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар адамдарға қоғамның толерантты көзқарасын насихаттауды жүзеге асырады.

Белгіленген нысан бойынша есеп беру құжаттамасын жүргізеді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

69. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерін,

әдістемелік ұсынымдар мен нұсқаулық-әдістемелік материалдарды, білім саласындағы уәкілетті орган ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру және ұстау, жас және арнайы психология мен педагогиканы,

Психодиагностика негіздерін, білім алушылардың мінез-құлқын алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдерін, инновациялық психологиялық-педагогикалық технологияларды, ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жұмыс істеудің интерактивті әдістері мен тәсілдерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларды.

70. Біліктілікке қойылатын талаптар:

техникалық және кәсіптік білім беру бағыты бойынша "Арнаулы білім" жұмыс өтіліне талап етілмейді немесе техникалық және кәсіби білімі, педагогикалық мамандықтар бойынша, сертификаты болған жағдайда бағыты бойынша біліктілікті арттыру қызметі, бұл ретте үміткер біліктілік санаты педагог.

Және (немесе) орташа біліктілік деңгейі болған жағдайда педагогикалық өтілі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл болуға тиіс.

71. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

көру, есту, тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға ұйымдастырылған оқу және түзету-дамыту іс-әрекетінің барлық түрлерінде көру, өзін-өзі қызмет көрсету кезінде көру, есту, тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға көру, өзін-өзі қызмет көрсете білуі тиіс.

2) " педагог-модератор":

педагог-ассистентке қойылатын кәсіби құзыреттілікті меңгеруі, дамуында ауытқуларды психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың қазіргі заманғы әдістерін білуі,

білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысын білуі тиіс.

Мұғалімнің басшылығымен психологиялық-медициналық педагогикалық кеңестің, мектеп консилиумының ұсыныстарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру.

3) педагог-сарапшы:

педагог-модераторға қойылатын кәсіби құзыреттілікті меңгеруі, дамуында ауытқуларды психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың қазіргі заманғы әдістерін білуі,

білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысын білуі тиіс.

Мұғалімнің басшылығымен психологиялық-медициналық педагогикалық кеңестің, мектеп консилиумының ұсыныстарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру.

4) педагог-зерттеуші:

педагог-экспертке қойылатын кәсіби құзыреттілікті меңгеруі, дамуында ауытқуларды психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың қазіргі заманғы әдістерін білуі,

білім беру ұйымдарында білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін бағалау дағдысын білуі тиіс.

Мұғалімнің басшылығымен психологиялық-медициналық педагогикалық кеңестің, мектеп консилиумының ұсыныстарын орындай білу және білім беру және түзету-дамыту процесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру.

10-параграф. Әлеуметтік педагог

72. Лауазымдық міндеттері: жеке тұлғаның психологиялық-медициналық-педагогикалық ерекшеліктерін және оның шағын ортасын, өмір сүру жағдайларын зерделейді, мүдделер мен қажеттілікті, мәселелерді, даулы жағдайларды, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтайды және оларға уақытылы әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді

Әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін, нысандарын, әдістерін, баланың жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін айқындайды, білім

алушылардың, тәрбиеленушілердің, балалардың құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда әлеуметтік қорғау және әлеуметтік көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, балалар және ұйым, отбасы, орта, түрлі әлеуметтік қызметтер, ведомстволар мен әкімшілік органдар мамандары арасында делдал болады.

Білім беру ұйымдарында және жеке тұлғаның қоғам өміріне бейімделуін қамтамасыз ететін тұрғылықты жері бойынша білім алушыларды (тәрбиеленушілерді) тәрбиелеу, білім беру, дамыту және әлеуметтік қорғау жөніндегі шаралар кешенін жүзеге асырады.

Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды, мүмкіндігі шектеулі балаларды, мүгедек балаларды, девиантты мінез-құлықпен оқитын бала кезінен мүгедектерді патронат, тұрғын үймен, жәрдемақылармен, зейнетақылармен, мүліктік және мүліктік емес құқықтармен қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты үйлестіреді.

Сабақтан тыс уақытта білім алушылардың, тәрбиеленушілердің ақыл-ой және дене қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасайды.

Әлеуметтік ортада адамгершілік қарым-қатынас орнатуға ықпал етеді. Бала мен мемлекеттік, қоғамдық ұйымдар, әлеуметтік қызметтер арасындағы байланысты қамтамасыз етеді.

Мұғалімдермен, ата-аналармен және білім алушылардың өзге де заңды өкілдерімен өзара іс-қимыл жасайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарында білім беретін оқу бағдарламаларын әзірлеуге, бекітуге және іске асыруға қатысады.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

73. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді;

әлеуметтік саясат негіздерін; жалпы және әлеуметтік педагогиканы; педагогика мен психологияны,

Валеология негіздерін, әлеуметтік-педагогикалық және диагностикалық әдістемелерді; әлеуметтік-педагогикалық жұмыстарды;

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын; санитарлық ережелер мен нормаларды.

74. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары педагогикалық білімі; әлеуметтік педагог лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда педагог-модератор үшін-кемінде 3 жыл, педагог – сарапшы үшін-кемінде 4 жыл, педагог-зерттеуші және педагог – шебер үшін-кемінде 5 жыл әлеуметтік педагог лауазымындағы жұмыс өтілі болуға тиіс.

75. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

озық тәжірибені оқып үйрену,

озық тәжірибен тәжірибеде енгізу;

оқу-тәрбие жұмысына талдау жасау,

білім беру ұйымының әдістемелік топтарының жұмыстарына қатысуы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәрбие жұмысын талдау әдістерін меңгеру;

шығармашылық семинарларды басқара білуі, озық тәжірибиелерді енгізуі тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшы педагогқа қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-әдістемелік, эксперименттік жұмыстарды білуі;

әлеуметтік-педагогикалық бағдарламалардың, педагогикалық технологияларды құрастыра білуі және олардың жұмысы бойынша апробация жүргізуі,

әлеуметтік педагогиканың өзекті мәселелермен айналысатын шығармашылық топтың жұмысын басқаруы тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-әдістемелік, эксперименттік жұмыстарды білуі;

әлеуметтік-педагогикалық бағдарламалардың, педагогикалық технологиялардың құрастыра білуі және олардың жұмысы бойынша апробация жүргізуі,

әлеуметтік педагогиканың өзекті мәселелермен айналысатын шығармашылық топтың жұмысын басқаруы тиіс.

11-параграф. Вожатый, аға вожатый

76. Лауазымдық міндеттері: "Жас қыран", "Жас ұлан" балалардың қоғамдық ұйымдарының, бірлестіктерінің қызметін дамытуға ықпал етеді.

Білім алушыларға олардың бірлестіктерінің, ұйымдарының қызметін жоспарлауға көмектеседі, олардың қызметінің мазмұны мен нысандарын жаңартуға ықпал етеді.

Балалар мен жасөспірімдердің жас ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, жұмысты жүзеге асырады.

Ұжымдық-шығармашылық қызметті ұйымдастырады.

Балалар мен жасөспірімдерді жұмыс істейтін ұйымдар, бірлестіктер туралы кеңінен ақпараттандыру үшін жағдай жасайды.

Білім алушыларға азаматтық және адамгершілік ұстанымдарын көрсетуге, өз мүдделері мен қажеттіліктерін іске асыруға мүмкіндік беретін қолайлы жағдайлар жасайды.

Білім беру ұйымдарында мәдени-көпшілік, патриоттық жұмыстар жүргізеді, сынып жетекшілерге тәрбие жұмысын, балалардың танымдық бос уақытын ұйымдастыруға көмек көрсетеді.

Білім алушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне қамқорлық жасайды. Демалыс кезінде олардың демалысын ұйымдастырады.

Білім алушылармен жұмыстың инновациялық тәжірибесін зерделейді және пайдаланады.

"Қоғамға қызмет ету", "Туған елге тағзым", "Үлкенге ізет", "Ата-анаға құрмет" қоғамдық маңызды жұмыстарды ұйымдастырады.

Балалар ұйымдарының, бірлестіктердің бастапқы ұжымдарының басшыларын (ұйымдастырушыларын) іріктеу және дайындау жөніндегі жұмыстарды жүргізеді.

Өзін-өзі басқару органдарымен және білім беру ұйымының педагогикалық ұжымымен, қоғамдық ұйымдармен, білім алушылардың ата-аналарымен немесе оларды алмастыратын тұлғалармен тығыз байланыста жұмыс істейді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

77. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері жөніндегі басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психологияны, физиологияны, гигиенаны, балалар қозғалысының даму заңдылықтары мен үрдістерін,

бос уақытты өткізу қызметін, демалысты, ойын-сауықты ұйымдастыру әдістемесін, еңбек туралы заңнама негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік мен өртке қарсы техниканы, санитарлық ережелер мен нормаларды.

78. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткендігін растайтын құжат немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда педагог-шеберге арналған вожатый лауазымында жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы және педагог-зерттеуші үшін кемінде 4 жыл.

79. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: балалармен жеке және топтық жұмыстарды өз бетімен ұйымдастыра білуі тиіс.

2) "педагог – сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балалармен диагностикалық жұмыстарды ұйымдастыра білу, жасөспірім мен баланың мәселелері бойынша зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру дағдылары болу, өткізіп отырған тәрбие жұмыстарын талдау әдістемесінің өзіндік дағдысы болу, жұмыста озық педагогикалық тәжірибені қолдануға тиіс;

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ұйымдастырушылық және әдістемелік қызметке өзіндік технологиялық талдау жүргізе білуі тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ұйымдастырушылық және әдістемелік қызметке өзіндік технологиялық талдау жүргізе білуі тиіс.

12-параграф. Білім беру ұйымы жанындағы интернат меңгерушісі

80. Лауазымдық міндеттері: интернаттың қызметіне басшылық етеді, тұтас оқу-тәрбие процесі шеңберінде тәрбиешілер мен басқа да қызметкерлердің жұмысына бақылауды жүзеге асырады, қажетті оқу-әдістемелік құжаттарды жүргізу жөніндегі жұмысты үйлестіреді.

Білім беру процестерінің сапасын бақылауды жүзеге асырады.

Тәрбиешілерге әдістемелік көмекті қамтамасыз етеді, педагогикалық тәжірибені таратуға, тәрбиешілердің біліктілігін арттыруға, педагогтар мен білім алушылардың шығармашылық бастамаларын дамытуға ықпал етеді. Тәрбиеленушілердің өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

Оқу-тәрбие, әдістемелік, мәдени-бұқаралық жұмыстарды ұйымдастырады.

Тәрбиеленушілерге медициналық қызмет көрсету жағдайын, ішкі тәртіп ережелерін, еңбекті қорғау ережелері мен нормаларын, қауіпсіздік техникасын, санитарлық және өртке қарсы ережелерді сақтауды бақылауды жүзеге асырады, интернатта тұратын тәрбиеленушілердің қажетті тұрғын үй-тұрмыстық жағдайларын, тамақтануын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Интернаттың, білім беру ұйымдарының және білім алушылардың ата-аналарының немесе оларды алмастыратын адамдардың өзара іс-қимылын ұйымдастырады.

Интернат қызметі туралы қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

81. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

82. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі немесе басқа да кәсіби педагогикалық білімі немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат ;

немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.

13-параграф. Орта білім беру ұйымының оқу-өндірістік (оқу) шеберханасының меңгерушісі

83. Лауазымдық міндеттері: шеберхананың қызметін басқарады, еңбек (өндірістік) оқытудың оқу кестесінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Шеберхананы оқу процесіне қажетті жабдықтармен, материалдармен, құралдармен, оқытудың техникалық құралдарымен, көрнекі құралдармен жабдықтау бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Оларды пайдалануға, электр және өрт қауіпсіздігіне жабдықтарды уақтылы тексеруге толық жауап береді және есепке алады.

Жабдықтарды, құрал-саймандар мен құрылғыларды сабақтарға дайындауды ұйымдастырады.

Жабдықтарды, оқыту құралдарын қолдану және арнайы киімді пайдалану ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Станоктарды, машиналарды, жабдықтарды, құрал-саймандарды, айлабұйымдарды баптауды және жөндеуді ұйымдастырады, еңбек (өндірістік) оқыту сабақтарында қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқамалар өткізуді бақылайды.

Шеберханада жұмыс істеу кезінде оқушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

Ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікке ие.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

84. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді;

санитария және гигиена негіздерін, жабдықтарды пайдалану, монтаждау, жөндеу ережелерін,

базаларында практикалық сабақтар мен семинарлар өткізілетін стендтер мен қондырғыларда жұмыс істеу тәртібі мен ережелерін;

білім беру ұйымының экономика және қаржы-шаруашылық қызметінің негіздерін, еңбекті қорғауды.

85. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі немесе басқа да кәсіби педагогикалық білімі немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат , жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.

4-тарау. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымдары

1-параграф. Жетім балалар мен ата – анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының басшысы (директоры)

86. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымдарына оның жарғысына және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес басшылық етеді.

Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік, әкімшілік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін ұйымдастырады.

Білім беру ұйымының педагогикалық кеңесімен бірлесіп, жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларын, оқу процесінің күнтізбелік кестелерін, ішкі тәртіп ережелерін және өзге де нормативтік актілерді әзірлеуді және бекітуді ұйымдастырады.

Ұйымның ағымдағы және перспективалық қызметін жоспарлауды ұйымдастырады.

Кәсіптік - еңбек, оқу - танымдық, дене шынықтыру - сауықтыру бағытындағы компоненттерді қамтитын кәмелетке толмағандарды әлеуметтік бейімдеудің жеке бағдарламаларын әзірлейді және іске асыруды қамтамасыз етеді.

Тәрбиеленушінің ақыл-ой, эмоциялық және дене бітімінің дамуына ықпал ететін өмір сүру, оқыту және тәрбиелеу үшін қажетті, үй жағдайына жақын қамтамасыз ету, тұлғаның шығармашылық, рухани және физикалық мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралықты дамыту үшін жағдай жасау жолымен интеллектті байыту арқылы мемлекеттік көмекті және қолдауды қажет ететін балалардың білім беру бағдарламаларын игеруі үшін қолайлы жағдайлар жасайды;

мемлекеттік рәміздерді құрметтеу,

халық дәстүрлерін құрметтеу, конституцияға қарсы және қоғамға қарсы кез келген көріністерге төзбеушілік, әлемдік және отандық мәдениеттің жетістіктеріне баулу, қазақ және басқа халықтардың тарихын, әдет-ғұрпы мен дәстүрлерін зерделеу, мемлекеттік, орыс, шет тілдерін білу.

Тәрбиеленушілерді әлеуметтік қорғауды, медициналық-психологиялық-педагогикалық оңалтуды және әлеуметтік бейімдеуді қамтамасыз етеді.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды белсенді пайдаланады.

Оқу-тәрбие процесінің материалдық-техникалық базасын ұйымдастырады және жетілдіреді.

Оқу-тәрбие процесін әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастырады және жетілдіреді.

Мұғалімдер (педагогикалық) ұйымдарының, әдістемелік бірлестіктердің, балалар ұйымдарының қызметіне жәрдемдеседі.

Кәмелетке толмағандардың әлеуметтік мәртебесін растау жөніндегі, сондай-ақ тәрбиеленушілерді отбасында одан әрі бейімделуге психологиялық даярлау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру жолымен тәрбиеленушілерді отбасына тәрбиелеуге (асырап алуға, қорғаншылыққа немесе қамқоршылыққа, патронатқа, қабылдау отбасына) орналастыруды және беруді қамтамасыз етеді.

Қабылдаушы ата-аналарды дайындау бойынша мемлекеттік органдармен, үкіметтік емес және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасайды.

Оқу-тәрбие процесі кезінде білім алушылар (тәрбиеленушілер) мен білім беру ұйымы қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығын сақтау және нығайту қауіпсіздігі үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді.

Кәмелетке толмағандарға, олардың ата-аналарына немесе басқа заңды өкілдеріне жеке психологиялық кеңес беруді ұйымдастыру арқылы өмірлік қиын жағдайды жеңуде әлеуметтік және психологиялық көмек көрсетеді.

Білім беру ұйымы тәрбиеленушілерінің заңды өкілі болып табылады. Тәрбиеленушілердің заңды құқықтары мен мүдделерін (жеке, мүліктік, тұрғын үй, еңбек) қорғайды, туыстық байланыстарды қолдау үшін жағдай жасау бойынша шаралар қабылдайды. Отбасына реинтеграциялау мақсатында тәрбиеленушілердің жақын туыстарын іздестіруді ұйымдастырады (биологиялық отбасымен қосылу).

Тәрбиеленушілердің денсаулығын сақтау және нығайту мақсатында оларды тамақпен және медициналық қызмет көрсетумен қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты және бақылауды ұйымдастырады. Заңнамада белгіленген тәртіпте білім беру ұйымының мүлкі мен қаражатын басқарады, құрылтайшылардың қаржылық және материалдық түсімі мен жұмсалуды туралы жыл сайынғы есепті береді.

Оқу-материалдық базаның есебін, сақталуын және толықтырылуын нормативтік талаптарға сәйкес қамтамасыз етеді, ішкі еңбек тәртібінің, санитарлық-гигиеналық тәртіптің, еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасының сақталуына жауап береді.

Педагог кадрлар мен қосалқы персоналды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, штат кестесі мен қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарын бекітеді, олардың кәсіби біліктілігін арттыру үшін жағдайлар жасайды. Педагогикалық кеңеске басшылық етеді.

Белгіленген тәртіппен педагогтерге біліктілік санатын беруді (растауды) жүргізеді.

Кәсіби жетістіктері бар білім беру ұйымдарының педагогтері мен басқа да қызметкерлерін көтермелеуге ұсынады, өз құзыреті шегінде жаза қолданады.

Қоғаммен байланысты жүзеге асырады.

Мемлекеттік және өзге де ұйымдарда білім беру ұйымын ұсынады, қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

87. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

88. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі немесе басқа да кәсіби педагогикалық білімі немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат ; білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес, білім беру ұйымдарында басшының орынбасары лауазымында 1 жылдан кем емес;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагог - сарапшының, педагог - зерттеушінің, педагог - шебердің біліктілік санатының болуы.

2-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының оқу жұмысы бойынша басшының орынбасары (директор)

89. Лауазымдық міндеттері: оқу үдерісін ұйымдастыруды, оқу жоспарларын әзірлеуді қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымының қызметін ағымдағы жоспарлауды және перспективалық болжауды ұйымдастырады.

Оқу-тәрбие процесінің, ғылыми-әдістемелік және әлеуметтік-психологиялық қамтамасыз етудің жай-күйін талдайды.

Оқу жоспарлары мен бағдарламаларын орындау бойынша педагогтардың жұмысын, сондай-ақ қажетті оқу-тәрбие, оқу-әдістемелік құжаттамаларды әзірлеуді үйлестіреді.

Білім беру процесінің сапасын және білім алушылардың білім беру дайындығының нәтижелерін бағалаудың объективтілігін бақылауды жүзеге асырады.

Білім алушылардың оқу жүктемесін бақылауды жүзеге асырады.

Оқу сабақтарының және оқу қызметінің басқа да түрлерінің кестесін жасайды.

Білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізеді.

Қорытынды аттестаттауды дайындау және өткізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Педагогтердің тиімді тәжірибесін тарату бойынша шараларды жинақтайды және қабылдайды.

Оқу үрдісіне инновациялық технологияларды енгізеді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке және гендерлік ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру қызметінің дамыту және түзету бағдарламаларын әзірлеуді жоспарлайды.

Педагогикалық кадрларды іріктеуге қатысады, олардың біліктілігін және кәсіби құзыреттілігін арттыруды ұйымдастырады.

Педагогтерге біліктілік санаттарын беру (растау) рәсімін дайындауға және өткізуге қатысады.

Оқу зертханалары мен кабинеттерді қазіргі заманғы жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытудың техникалық құралдарымен жабдықтау, әдістемелік кабинеттерді, кітапханаларды оқу-әдістемелік және көркем әдебиеттермен толықтыру бойынша жұмысты үйлестіреді.

Оқу-тәрбие процесінде пайдаланылатын жабдықтардың, аспаптардың, техникалық және көрнекі құралдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Білім алушыларға медициналық қызмет көрсету жағдайын бақылауды, белгіленген есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы құрастырылуын, дұрыстығын және тапсырылуын жүзеге асырады.

90. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

арнаулы әлеуметтік қызметтердің мемлекеттік стандарттарын,

тәрбие процесін ұйымдастыру жөніндегі халықаралық тәжірибені,

экономика негіздерін,

еңбекті қорғау, санитарлық ережелер мен нормаларды.

91. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі немесе басқа да кәсіби педагогикалық білімі немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат ; немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; педагогикалық жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес.

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагог-сарапшы немесе педагог-зерттеуші немесе педагог-шебер санаты болуы тиіс.

3-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымы директорының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

92. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымдарында тәрбиеленушілерді тәрбиелеу және әлеуметтік қорғау жөніндегі іс-шаралар кешенін жүзеге асырады.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілер тұлғасының әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктерін зерттейді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің мүдделерін, қажеттіліктерін, проблемаларын, даулы жағдайларды, мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтайды және оларға уақытылы әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді.

Тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлейді, тәрбие процесінің сапасын, тәрбие жұмысының басқа да түрлерін бақылауды жүзеге асырады.

Қосымша білім беру іаға вожатыйлардың, тәрбиешілердің жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді.

Тәрбие жұмысы бойынша қажетті құжаттарды жүргізуді, мәдени-тәрбие іс-шараларын өткізуді қамтамасыз етеді.

Тәрбие процесінің мәселелерін, білім беру ұйымдарындағы тәрбие жұмысының жай-күйі мен перспективаларын талдайды.

Тәрбие процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізеді.

Педагогикалық кадрларды іріктеуге қатысады, тәрбие жұмысының бағыттары бойынша педагогтердің біліктілігін және кәсіби құзыреттілігін арттыруды ұйымдастырады.

Тәрбие процесін қамтамасыз ететін білім беру ұйымының әкімшілігі, қызметтері мен бөлімшелері өкілдерінің қоғам, құқық қорғау органдары өкілдерімен және қамқоршылық кеңесімен өзара іс-қимылын үйлестіреді.

Факультативтердің, үйірмелер мен секциялардың жұмысын үйлестіреді.

Жүргізілетін әлеуметтік жобалар мен бағдарламалардың ықтимал салдарын болжайды.

Балаларды әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша тәрбиешілердің кәсіби құзыреттілігін арттыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын ұйымдастырады.

Жетім балалар мен ата - анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың жәрдемақылары мен зейнетақыларының уақытылы тағайындалуына бақылау жасайды.

Кәмелетке толмағандардың әлеуметтік қорғалуын, мүліктік және мүліктік емес құқықтарын қамтамасыз етеді (білім алушылар (тәрбиеленушілер) мүлкінің сақталуы, олардың тұрғын үй алу құқығын уақтылы іске асыру).

Білім алушыларды (тәрбиеленушілерді) әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша тәрбиешілердің жұмысын үйлестіреді және жоспарлайды.

Тәрбиеленушілер арасында кәсіптік бағдар беру жұмыстарын және интернаттан кейінгі сүйемелдеуді ұйымдастырады.

Бітірушілерді жұмысқа орналастыру мәселелері бойынша бақылауды қамтамасыз етеді.

Тәрбие процесінде инновациялық технологияларды енгізеді.

Тәрбиешілердің ең нәтижелі тәжірибесін тарату бойынша шаралар қабылдайды.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларының сақталуын қамтамасыз етеді.

Есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы жасалуын, дұрыстығын және белгіленген тәртіпте тапсырылуын қамтамасыз етеді.

Ұйымдарда "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын әзірлейді.

Мектеп ұжымының қатысуымен білімге бағалы әдістерді енгізеді.

"Жас Қыран", "Жас Ұлан" балалар ұйымдарының жұмысын ұйымдастырады.

"Қоғамға қызмет ету", "Туған елге тағзым", "Үлкенге ізет" атты қоғамдық пайдалы жұмыстарды ұйымдастырады.

Рухани-адамгершілік білімді қамтамасыз етуде "Өзін-өзі тану" пәні педагогтерімен қарым-қатынаста болады.

Білім беру ұйымдары түлектері ассоциациясының қызметтерін құру және қамтамасыз ету бойынша жұмысты үйлестіреді.

Педагог ардагерлермен қарым-қатынаста болады.

Дебаттық қызметтерді дамытады.

Туристік шерулер мен экскурсияларды ұйымдастырады.

93. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

арнаулы әлеуметтік қызметтердің мемлекеттік стандарттарын,

тәрбие процесін ұйымдастыру жөніндегі халықаралық тәжірибені,

экономика негіздерін,
техника қауіпсіздігі, санитарлық ережелер мен нормаларды.

94. Біліктілік талаптары:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білімі немесе қайта даярлау курстарынан өткендігін растайтын құжат; немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагог – сарапшы немесе педагог – зерттеуші немесе педагог - шебер біліктілік санатының болуы.

4-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының әдіскері

95. Лауазымдық міндеттері: Ұйымның оқу-әдістемелік жұмысын ұйымдастырады және талдайды.

Инновациялық педагогикалық тәжірибені анықтау, қорыту және енгізу бойынша әдістемелік және циклдік комиссиялардың жұмысын үйлестіреді.

Инновациялық педагогикалық тәжірибені таратуға ықпал етеді және анықтайды, тәжірибеге жаңа тәсілдерді енгізеді;

авторлық бағдарламаларды әзірлеуге жәрдемдеседі.

Әдістемелік ұсыныстар, әдістемелік құралдар жасайды.

Оқытушылардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау курстарын, семинарларды, конференцияларды дайындауға және өткізуге қатысады.

Әдістемелік кабинеттің жабдықтармен, көрнекі құралдармен жабдыкталуын қамтамасыз етеді.

Белгіленген есеп беру құжаттамасының уақтылы жасалуын қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

96. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу

туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктері.

97. Біліктілік талаптары:

Тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткендігі туралы құжат; немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі соңғы үш жылдан кем емес.

5-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының педагог-ұйымдастырушысы

98. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымдарының білім алушыларының жас және психологиялық ерекшеліктерін, мүдделері мен қажеттіліктерін зерделейді, оларды іске асыру үшін жағдай жасайды.

Талантты балаларды, ақыл-ой және дене қабілеттерін дамытуға, тұлғаның жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

Клубтардың, үйірмелердің, секциялардың жұмысын, балалар мен ересектердің әртүрлі бірлескен қызметін, балалармен және жасөспірімдермен жеке жұмысты ұйымдастырады.

Ғылыми-техникалық, көркем-шығармашылық, спорттық-туристік және т. б. бағыттардың бірін басқарады.

Қосымша білім беру бағыты бойынша жұмысты ұйымдастырады.

"Халыққа қызмет ету", "Туған елге тағзым", "Үлкенге ізет" қоғамдық-пайдылы жұмысты ұйымдастырады.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес балалардың қауымдастықтарға, қоғамдық ұйымдарға қатысу құқықтарын іске асыруға ықпал етеді.

Бос уақытты, мерекелерді, жорықтарды, экскурсияларды, ойын-сауықты ұйымдастырады, оқушылардың әлеуметтік маңызды бастамаларын қолдайды.

Балалардың мәдени-бұқаралық іс-шараларға қатысуын ұйымдастырады.

Іс-шараларды өткізу кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

99. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

Педагогика және психология, физиология, гигиена, білім алушылардың қызығушылығы мен қажеттіліктерін дамыту ерекшелігі, олардың шығармашылық қызметінің негіздері;

тәрбие жұмысының әдістемесі, балалар ұжымдары, ұйымдар мен қауымдастықтар қызметінің негіздері.

100. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткендігі туралы құжат; немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі; жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог лауазымындағы жұмыс өтілі-педагог-шебер үшін – 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі орта деңгейдегі педагог лауазымындағы жұмыс өтілі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог-зерттеуші кемінде 5 жыл.

101. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогқа қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: жасөспірім және балалармен диагностикалық жұмысты ұйымдастыру түрін білу, тәрбие жұмысында тұрақты оң нәтижені қамтамасыздандыру, әдістемелік топ, озық тәжірибе мектебінің жұмысына қатысуға тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модератор санатты педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балалармен диагностикалық жұмыстарды ұйымдастыра білу,

жасөспірім мен баланың проблемалық мәселелері бойынша зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру дағдылары болу,

өткізіп отырған тәрбие жұмыстарын талдау әдістемесінің өзіндік дағдысы болу, жұмыста озық педагогикалық тәжірибені қолдануға тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тәжірибелік, ғылыми-зерттеушілік жұмысының әдістемелін білу, жаңа озық технологияларды жасау, оның апробациясын жүргізу,

әлеуметтік педагогиканың мәселелері бойынша тәжірибелік топтарды басқара білуге тиіс.

4) педагог-шебер:

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тәжірибелік, ғылыми-зерттеушілік жұмысының әдістемесін білу, жаңа озық технологияларды жасау, оның апробациясын жүргізу,

әлеуметтік педагогиканың мәселелері бойынша тәжірибелік топтарды басқара білуге тиіс.

6-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының әлеуметтік педагогы

102. Лауазымдық міндеттері: жеке тұлғаның психологиялық-медициналық-педагогикалық ерекшеліктерін және оның шағын ортасын, өмір сүру жағдайын зерделейді, мүдделер мен қажеттілікті, мәселелерді, даулы жағдайларды, тәрбиеленушілердің мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтайды және оларға әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді.

Әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін, нысандарын, әдістерін, баланың жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін айқындайды, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, балалардың құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда әлеуметтік қорғау және әлеуметтік көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды.

Білім беру ұйымдарында тәрбиеленушілерді әлеуметтік қорғау бойынша шаралар кешенін жүзеге асырады.

Тәрбиеленушілердің патронаты, тұрғын үймен, жәрдемақылармен, зейнетақылармен, мүліктік және мүліктік емес құқықтарымен қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты үйлестіреді.

Бала мен мемлекеттік, қоғамдық ұйымдар мен әлеуметтік қызметтер арасындағы байланысты қамтамасыз етеді.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Өңірдегі балалардың өмір сүру жағдайын зерттеу бойынша іс-шаралар кешенін жүзеге асырады, олардың әлеуметтік қызметтерге қажеттілігін, қиындықтар мен проблемаларды, даулы жағдайларды, мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтайды.

Білім беру ұйымдарында білім беретін оқу бағдарламаларын әзірлеуге, бекітуге және іске асыруға қатысады.

Отбасына орналастыру мақсатында органдармен және ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау жолымен олардың әлеуметтік мәртебесін растау үшін тәрбиеленушілердің құжаттарын дайындауды жүзеге асырады.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді. Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

Тәрбиеленушілердің мәртебесі бойынша жұмыс жүргізеді, олардың мәртебесі бойынша жетім балалардың, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың және балаларды өз отбасыларына тәрбиелеуге қабылдауға тілек білдірген адамдардың республикалық деректер банкіне (бұдан әрі – республикалық деректер банкі) өзгерістер енгізеді.

Республикалық деректер банкінде болу кестесін уақтылы толтырады.

Республикалық деректер банкінде бала асырап алуға үміткерлердің танысу не оның болмауы, екі апталық қарым-қатынас жасау фактілерін растайды.

103. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" Заңдарын

әлеуметтік саясат негіздері; психология, валеология және әлеуметтік гигиена негіздері;

әлеуметтік-педагогикалық және диагностикалық әдістемелер;

тәрбие жұмысының әдістемесі, педагогикалық ғылымды дамытудың негізгі бағыттары;

әлеуметтік-педагогикалық жұмысты талдау мәселлері бойынша нормативтік құқықтық актілерді.

104. Біліктілік талаптары:

жоғары педагогикалық білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) жоғары білікті деңгейі болған жағдайда педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер лауазымындағы кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

105. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

озық тәжірибелерді зерттеу, оны тәжірибеде қолдану,

оқу-тәрбие жұмысына талдау жүргізе білу,

білім беру ұйымының әдістемелік топтарының жұмысына қатысуы тиіс;

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

озық тәжірибелерді зерттеу, оны тәжірибеде қолдану,

оқу-тәрбие жұмысына талдау жүргізе білу,

білім беру ұйымының әдістемелік топтарының жұмысына қатысуға тиіс;

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәжірибелік жұмысының тәсілдерін білу,

әлеуметтік тәжірибелік бағдарламаларын, педагогикалық технологияларын жасау, оның апробациясын жүргізу,

әлеуметтік педагогиканың мәселелері бойынша тәжірибелік топтарды басқара білуі тиіс.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеушіге" қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәжірибелік жұмысының тәсілдерін білу,

әлеуметтік тәжірибелік бағдарламаларын,

педагогикалық технологияларын жасау, оның апробациясын жүргізу,

әлеуметтік педагогиканың мәселелері бойынша тәжірибелік топтарды басқара білуі тиіс.

4-параграф. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымдарының педагог – психологы (психологы)

106. Лауазымдық міндеттері: Оқушылардың психологиялық және әлеуметтік әл-ауқатын сақтауға бағытталған қызметті жүзеге асырады.

Баланың құқықтарын қорғау жөніндегі Конвенцияға сәйкес жеке адамның құқықтарын қорғауға жәрдемдеседі.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке басын дамытуға кедергі келтіретін факторларды анықтайды және әртүрлі психологиялық көмек көрсету бойынша шаралар қабылдайды (психокоррекциялық, оңалту және консультативтік).

Білім алушыларға, тәрбиеленушілерге, оқушылардың ата-аналарына немесе оларды алмастыратын тұлғаларға, педагогикалық ұжымға нақты психологиялық мәселелерді шешуде көмек көрсетеді. Әр түрлі бейіндегі және арнаулы психологиялық диагностика жүргізеді.

Педагогикалық ұжымды білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке және әлеуметтік даму мәселелерінде бағдарлау мақсатында зерттеу жұмыстарының материалдары бойынша психологиялық-педагогикалық қорытындылар жасайды.

Белгіленген нысан бойынша құжаттаманы жүргізеді.

Тәрбиеленушілерді отбасына орналастыруға дайындығын анықтау үшін жеке консультациялық-диагностикалық жұмысты, психологиялық даярлауды жүргізеді.

Тәрбиеленушілердің жеке және гендерлік ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру қызметінің дамыту және түзету бағдарламаларын жоспарлауға және әзірлеуге қатысады, олардың түрлі өмірлік жағдайларда бағдарлауға дайындығын және кәсіби өзін-өзі анықтау мәселелерін дамытуға ықпал етеді.

Шығармашылық дарынды тәрбиеленушілерге психологиялық қолдау көрсетеді, олардың дамуына жәрдемдеседі.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

Тәрбиеленушілердің даму дәрежесін анықтайды, балалар мен жасөспірімдердің әлеуметтік дамуының бұзылуын диагностикалаиды, оларға психологиялық-педагогикалық түзету жүргізеді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагог қызметкерлердің психологиялық мәдениетін қалыптастырады.

Білім беру ұйымының қызметкерлеріне білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің, оқушылардың ата-аналарының немесе оларды алмастыратын адамдардың әлеуметтік-психологиялық құзыреттілігін арттыруға бағытталған психологияны практикалық қолдану мәселелері бойынша кеңес береді.

Білім беру бағдарламасында қарастырылған педагогикалық, әдістемелік кеңестердің, сауықтыру, тәрбие және басқа да іс-шаралардың жұмысына қатысады.

Кәсіби құзыреттілікті арттырады. Білім беру процесі кезінде оқушылардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

107. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" Заңдарын және білім,

әлеуметтік саясат негіздері, педагогика, психология, валеология және әлеуметтік гигиена негіздері,

әлеуметтік-педагогикалық және диагностикалық әдістемелері,

тәрбие жұмысының әдістемесі,

педагогика ғылымын дамытудың негізгі бағыттары,

әлеуметтік-педагогикалық жұмыстарды талдау және бағдарламалау мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерді.

108. Біліктілік талаптары:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе басқа кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткендігін растайтын құжат;

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-психолог лауазымындағы жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер кемінде 5 жыл.

109. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: заманауи психологиялық тәсілдерін білу,

білім беру ұйымының деңгейінде жасөспірім және балалармен психологиялық жұмыста басымдылығын айқындай білу,

жасөспірім және балалармен психологиялық педагогикалық жұмысының жаңа технологияларын жасауға қатысу,

білім беру ұйымының психологиялық-педагогикалық озық тәжірибесін меңгеру бойынша әдістемелік жұмысына қатысуға тиіс;

2) "педагог-сарапшы":

Педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

санатты балалар мен жасөспірімдермен психологиялық жұмыстың жеке және топтық түрлерін жүргізу,

тұрақты түрде өз біліктілік санатын арттыру,
озық тәжірибені игеру бойынша семинардың жұмысын басқаруға тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жасөспірім мен баланың жұмысы бойынша жаңа психологиялық педагогикалық бағдарламаларды өз бетінше құра білуге тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жасөспірім мен баланың жұмысы бойынша жаңа психологиялық педагогикалық бағдарламаларды өз бетінше құра білуге тиіс.

8-параграф. Жетім балалар мен ата – анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымының тәрбиешісі (аға тәрбиешісі)

110. Лауазымдық міндеттері: Әр баланың жеке басын дамыту мақсатында балалардың жеке қабілеттерін, қызығушылықтарын және бейімділігін зерттейді.

Әлеуметтік-психологиялық оңалту, әлеуметтік және еңбекке бейімдеу үшін жағдай жасауды қамтамасыз ететін күнделікті жұмыс жүргізеді.

Тәрбиеленушілердің күн тәртібін орындауын, олардың үй тапсырмаларын дайындауын, қоғамдық пайдалы еңбекке қатысуын ұйымдастырады.

Оларға оқуға, бос уақытын ұйымдастыруға және қосымша білім алуға көмек көрсетеді.

Сабақтан тыс уақытта тәрбиеленушілермен тәрбие жұмысын жүргізеді.

Тәрбиеленушілердің жасын ескере отырып, өзіне-өзі қызмет көрсету, жеке гигиена ережелерін сақтау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Медициналық қызметкерлермен бірлесіп тәрбиеленушілердің денсаулығын сақтау мен нығайтуды қамтамасыз етеді, олардың психофизикалық дамуына ықпал ететін іс-шаралар өткізеді, олардың ұйымда болған уақытында балалардың өмірі мен денсаулығына жеке жауап береді.

Топқа бекітілген мүліктің, әдістемелік әдебиеттің, құралдардың сақталуын қамтамасыз етеді, оқу жабдықтарының, ойыншықтардың есебін жүргізеді, арнаулы әлеуметтік қызметтерге қажеттілікті бағалауды жүргізеді және айқындайды, арнаулы әлеуметтік қызметтерді көрсету үшін қажетті жағдайлар жасайды, балалардың арнаулы әлеуметтік қызметтерге қажеттілігін талдауды жүргізеді.

Белгіленген есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы жасалуын және тапсырылуын қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

Аға тәрбиешінің міндеттерін орындау кезінде тәрбиешілердің жұмысына басшылық жасайды.

Тәрбиешілерге әдістемелік көмек көрсетеді, инновациялық педагогикалық тәжірибені жинақтауға, тәрбиешілердің біліктілігін арттыруға, олардың бастамаларын дамытуға ықпал етеді.

111. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

қауіпсіздік және өртке қарсы қорғау техникасын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

112. Біліктілік талаптары:

тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжаты; тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер үшін кемінде 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

113. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тұлғаға бағытталған оқыту мен тәрбиелеу технологияларын білу,

білім беру ұйымының әдістемелік топтарының,

озық тәжірибе мектебінің жұмысына қатысу,

өз жұмысында озық тәжіребелерді қолдануға тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәрбиеленушінің жасын ескере отырып, сараланған тәсілді қолдану арқылы өз бетімен әдістеме жасай білу,

тәрбие жұмысын талдау тәсілдерін білу,

шығармашылық семинарларды басқару,

диагностикалық жұмысты ұйымдастыру түрлерін білуге тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жаңа педагогикалық технологияларды жасау,

эксперимент жұмыстарды, жаңа педагогикалық технологияларды әзірлеу, оның апробациясы бойынша жұмысты жүргізу,

ғылыми зерттеушілік жұмыстың тәсілдерін білу,

озық педагогикалық тәжірибені тарату, оның әдістемелік ұсынысын немесе ғылыми басылымдарын жариялау,

тәрбие аймағында өзекті мәселелерін дамыту бойынша шығармашылық топтарын басқара білуі тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жаңа педагогикалық технологияларды жасау, эксперимент жұмыстарды,

жаңа педагогикалық технологияларды әзірлеу, оның апробациясы бойынша жұмысты жүргізу,

ғылыми зерттеушілік жұмыстың тәсілдерін білу,

озық педагогикалық тәжірибені тарату, оның әдістемелік ұсынысын немесе ғылыми басылымдарын жариялау,

тәрбие аймағында өзекті мәселелерін дамыту бойынша шығармашылық топтарын басқара білуі тиіс.

9-параграф. Тәрбиеші-ана

114. Лауазымдық міндеттері: балалардың өмірі мен денсаулығының сақталуын қамтамасыз ететін жағдайлар жасайды, отбасы жағдайына жақындатылған қажетті тұрмыстық жағдайлар жасайды, тәрбиеленушілердің күн тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарымен тығыз байланыс жасайды, балаларды тәрбиелеу мәселелерінде сынып жетекшілерімен, олардың даму ерекшеліктерін анықтау, диагноз қою және оқытудың, тәрбиелеудің, жұмысқа орналастырудың жағдайларын анықтау мәселелерінде консультациялық көмек алу үшін

психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациямен өзара іс-қимыл жасайды.

Балалардың адамгершілік-рухани дамуын, интеллектуалдық қабілеттерін, дене денсаулығын дамытуды қамтамасыз етеді.

Бес-алты жастағы балалардың мектепалды даярлығын қамтамасыз етеді.

Тәрбиеленушілерді жалпы білім беретін мектепке анықтайды.

Тәрбиеленушілердің жалпы орта білім алуын уақтылы қамтамасыз етеді.

Балалардың оқу орындарына баруын, тәрбиеленушілердің күн тәртібін, үй тапсырмаларын орындауын, қоғамдық-пайдалы еңбекке қатысуын, қосымша білім алуды, бос уақытын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Тәрбиеленушілердің өзіне-өзі қызмет көрсету, жеке гигиена ережелерін сақтау жөніндегі жұмысын ұйымдастырады.

Талдау жүргізеді, қажеттілікті анықтайды және арнаулы әлеуметтік қызметтерді көрсетеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларының, санитарлық ережелер мен нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын енгізеді.

115. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы", "Тұрғын үй қатынастары туралы", "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы", "Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

менеджмент, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникаларын; санитарлық ережелер мен нормаларды.

116. Біліктілік талаптары:

тиісті бейіні бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар тұлғалар, кәсіби құзыреттерге сәйкес келетін қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат, жұмыс

өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті бейіні бойынша немесе педагогикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білімі; жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер үшін кемінде 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

117. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогқа қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тұлғаға бағытталған оқыту мен тәрбиелеу технологияларын білу, білім беру ұйымының әдістемелік топтарының, озық тәжірибе мектебінің жұмысына қатысу, өз жұмысында озық тәжірибелерді қолдануға тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тәрбиеленушінің жасын ескере отырып, сараланған тәсілді қолдану арқылы өз бетімен әдістеме жасауды білу, тәрбие жұмысын талдау тәсілдерін білу, шығармашылық семинарларды басқару, диагностикалық жұмыстың ұйымдастыру түрлерін білуге тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тәрбие жұмыстарын талдау әдістерін білуі, оқушылардың (тәрбиеленушілердің) жасы мен оларға сараланған әдістерді ескере отырып тәрбие беру әдістерін өз бетінше әзірлей білуі, шығармашылық семинарларды басқара білуі, ұйымдастырушылық диагностикалық жұмыс нысандарын білуі, озық педагогикалық тәжірибені қолдануы тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: тәрбие жұмыстарын талдау әдістерін білуі, оқушылардың (тәрбиеленушілердің) жасы мен оларға сараланған әдістерді ескере отырып тәрбие беру әдістерін өз бетінше әзірлей білуі, шығармашылық семинарларды басқара білуі, ұйымдастырушылық диагностикалық жұмыс нысандарын білуі, озық педагогикалық тәжірибені қолдана білуі тиіс.

5-тарау. Арнайы білім беру ұйымдары

1-параграф. Арнайы білім беру (түзету) ұйымының басшысы (директоры)

118. Лауазымдық міндеттері: Қолданыстағы заңнамаға сәйкес психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның (бұдан әрі - ПМПК) және психологиялық-педагогикалық түзету кабинетінің (бұдан әрі - ППТК) жұмысын жоспарлайды және ұйымдастырады.

Арнайы ұйымның түрін, оқыту және тәрбиелеу нысанын анықтау және тексеру нәтижелерін талқылау кезінде консультацияның алқалы жұмысын ұйымдастырады, әдістемелік жұмысты жүзеге асырады, құжаттамаларды жүргізуге, ПМПК, ППТК арнайы оқу және медициналық жабдықтармен, компьютерлік техникамен және әдістемелік материалдармен жарактандыруға жауапты болады.

Бұқаралық ақпарат құралдарының көмегімен, педагогтардың семинарларында, қайта даярлау курстарында немесе біліктілігін арттыру курстарында педагогтер арасында дефектологиялық білімді халық арасында тарату бойынша жұмысты ұйымдастырады;

білім беру және денсаулық сақтау ұйымдарымен бірлесіп балалардың аномальды дамуының алдын алу мәселелері бойынша профилактикалық жұмысты ұйымдастырады

Балаларды тексерудің жоғары деңгейін, ПМПК және ППТК мамандарының сапалы жұмысын қамтамасыз етеді.

Ұйымдастыруды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімін дамыту, өмір мен денсаулық үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау, ұжымда қолайлы психологиялық атмосфераны қалыптастыру жөнінде шаралар қабылдайды.

Оған бағынысты құрылымдық бөлімшелердің қызметін үйлестіреді. Барлық органдарда ПМПК және ППТК мүдделерін білдіреді.

Қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде оқу процесінің барлық субъектілерінің қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

119. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша, асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша және жасына байланысты берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы" "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша, асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша және жасына байланысты берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Қазақстан Республикасында

мүгедектігі бойынша, асыраушысынан- туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін, экономика,

қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

120. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы педагогика" мамандығы бойынша жоғары, жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім немесе қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; педагогикалық жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес, оның ішінде педагогикалық өтілі соңғы 2 жылдан кем емес, арнайы білім беру ұйымы басшысының орынбасары лауазымындағы өтілі 1 жылдан кем емес;

Оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагог – сарапшының немесе педагог – зерттеушінің немесе педагог – шебердің санатының болуы.

2-параграф. Арнайы білім беру ұйымы директорының орынбасары

121. Лауазымдық міндеттері: Педагогикалық ұжымның ағымдағы және алдағы қызметін жоспарлауды ұйымдастырады.

Педагогтардың оқу жоспарлары мен бағдарламаларын орындау және қажетті оқу, сондай-ақ қажетті оқу, оқу-тәрбие, оқу-әдістемелік және бейіндік құжаттамаларды әзірлеу жұмыстарын үйлестіреді.

Білім беру процесінің сапасын және білім алушылардың білім дайындығы нәтижелерінің объективтілігіне, факультативтерге, үйірме және секция жұмыстарына бақылау жасайды.

Білім алушылардың оқу жүктемесіне бақылау жасауды жүзеге асырады.

Оқу сабақтарының және оқу қызмет түрлерінің кестесін жасайды. Оқу процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізеді.

Тәлімгерлікті, әдістемелік жұмысты ұйымдастырады.

Оқу-әдістемелік жұмыстың жай-күйіне талдау жасайды және эксперименталды қызметтің нәтижелерін қорытады, педагогтардың тиімді тәжірибесін таратуға жәрдемдеседі.

Мектепшілік бақылауды ұйымдастырады. БЖБ және ТЖБ негізінде білім алушылардың білім сапасына талдау жасайды.

Педагогтарға біліктілік санаттарын беру (растау) рәсімін дайындауды және өткізуді қамтамасыз етеді.

Оқу зертханалары мен кабинеттерін қазіргі заманғы жабдықтармен, оқытудың көрнекі және техникалық құралдарымен жарақтау, әдістемелік кабинеттерді, кітапханаларды оқу-әдістемелік және көркем әдебиеттермен толықтыру бойынша жұмысты үйлестіреді.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілерге медициналық қызмет көрсету жағдайын бақылауға алады.

Пән педагогтерімен жыл сайын балама оқулықтарды таңдайды.

Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруды, білім алушылар мен тәрбиеленушілерді тәрбиелеудің арнайы бағдарламаларын құруды қамтамасыз етеді.

Мәдени-тәрбиелеу іс-шараларын дайындау және өткізу жұмыстарын, арнайы әлеуметтік қызмет көрсетулердегі қажеттіліктерді бағалау және анықтау жүргізу жұмыстарын үйлестіреді.

Педагог кадрларды іріктеу мен орналастыру жұмыстарына қатысады.

Қоғамдық және денсаулық сақтау органдарының өкілдерімен, ата-аналармен (және оларды алмастыратын тұлғалармен) тәрбие процесін қамтамасыз ететін әкімшілік, қызметтер мен бөлімшелер өкілдерінің өзара іс-қимылын үйлестіреді.

Пайдаланылатын жабдықтың, аспаптардың, техникалық және көрнекі құралдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Белгіленген есеп беру құжаттамасының сапалы және уақтылы жасалуын қамтамасыз етеді.

Инклюзивті білім беру принципін дамытады.

"Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен енгізеді.

Оқушылар, тәрбиеленушілер арасында академиялық адалдық қағидалары, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

122. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың

профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Қазақстан Республикасының Заңын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын,

арнайы педагогиканы, психологияны, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық қызметін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы, санитарлық ережелер мен қағидаларды.

123. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім "Арнайы педагогика" бағыты бойынша немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; білім беру ұйымдарында соңғы 3 жылдан кем емес.

3-параграф. Арнайы білім беру ұйымы тәрбиеші (аға тәрбиеші)

124. Лауазымдық міндеттері: Баланың жеке тұлғасының даму мақсатында баланың жеке қабілеттерін, бейімділігі мен қызығушылығын зерделейді, оның негізінде психологтардың кеңесімен түзете-дамытушылық жұмысты (топпен және жеке) жоспарлайды және жүргізеді.

Әлеуметтік және еңбекке бейімдеу, әлеуметтік-психологиялық оңалту үшін жағдайлармен қамтамасыз ету, күнделікті жұмыс жүргізеді.

Пайдалы қоғамдық еңбекке қатысу, үй жұмыстарын, күн тәртібін ұйымдастырады.

Білім алуға көмектеседі, бос уақыттарын ұйымдастыру мен қосымша білім алуды ұйымдастырады.

Сабақтан тыс уақыттарда тәрбиеленушілермен тәрбиелік жұмыс жүргізеді.

Тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктерін ескере отырып өз-өзіне қызмет жасауға, жеке гигиеналық тазалықты сақтауды ұйымдастырады.

Тәрбиеленушілердің денсаулықтарын нығайту және сақтау бойынша медициналық қызметкерлермен қамтамасыз етеді, психикалық және дене дамуына септігін тигізетін іс-шаралар жүргізеді, баланың мекемеде болу мерзіміне дейін денсаулықтарына жауап береді.

Дәрігерлік тексеріс алдындағы алғашқы дәрігерлік көмек көрсетеді.

Топқа бекітілген арнайы құралдарға, оқу-әдістемелерге, оқулықтарға, ойыншықтарға, арнайы әлеуметтік қызметке қажеттіліктерін анықтайды және бағалау жүргізеді, оған қажетті жағдайлар құрады, баланың арнайы әлеуметтік қызметке қажеттіліктерін анықтауға талдау жасайды.

Ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті, компьютерлік коммуникативтік құзыреттілікті меңгерген.

Интернаттың ұйымның аға тәрбиешісінің міндетін атқару кезінде тәрбиешінің жұмыстарын басқаруды ұйымдастырады, бастапқы педагогикалық тәжірибені жалпылауға септігін тигізеді, тәрбиешілердің біліктіліктерін көтеруге қолдау көрсетеді.

125. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Қазақстан Республикасының Заңын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін, мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын, арнайы педагогиканы, психологияны,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы, санитарлық ережелер мен нормалар..

126. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе " Арнайы педагогика" қосымша білім немесе жұмыс өтіліне талап қойылмайды, жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті бейін бойынша техникалық және кәсіптік білім немесе "Арнайы педагогика" қосымша білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер үшін кемінде 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

127. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

санаты жоқ педагогқа қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарлаушылық технологиясын меңгеруі,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы, оны практикада қолдана білуі қажет.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі тиіс, сонымен қатар:

тәрбиеленушінің жас ерекшеліктерін ескере отырып тәрбиелеудің әдістерін өз бетінше құрастыруы,

тәрбиелеу жұмыстарын талдаудың әдістерін меңгеруі,

шығармашылық семинарларына басшылық жасауы,

диагностикалық жұмысты ұйымдастырудың формаларын меңгеруі қажет.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруге тиісті, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу әдістерін игеруі,

оқыту мен тәрбиелеудің әдістерін,

жаңа бағдарламаларды және дидактикалық материалдарды, педагогикалық технологияларды, әзірлей білуі, оларды сынақтан өткізу жұмыстарын жүргізе білуі,

арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелер бойынша мақалалардың болуы,

өзінің өткізетін пәні бойынша шығармашылық топтарға жетекшілік жасауы қажет.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруге тиісті, сонымен қатар:

эксперименттік жұмыстар жүргізуге,

жаңа педагогикалық технологияларды, оқыту әдістерін әзірлеу, оларды сынақтан өткізуге,

педагогикалық (тәжірибелік) республикалық (халықаралық) деңгейде жалпылама жұмыстар жүргізуге.

4-параграф. Арнайы педагог (Дефектолог-педагог, дефектолог сурдопедагог, олигофренопедагог, тифлопедагог)

128. Лауазымдық міндеттері: Оқушының физикалық, ақыл-ой, сөйлеу, неврологиялық жағдайын ескере отырып, арнайы білім қажеттіліктерін бағалауды жүзеге асырады, сөйлеу және психофизикалық дамуға зерттеу жүргізеді, құжаттаманы жүргізеді және талдайды.

Типтік оқу жоспарлары мен психологиялық, медициналық және педагогикалық кеңестердің ұсыныстарына сәйкес ұйымдастырылған оқу іс-шараларын жоспарлайды және өткізеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен дамыту жұмыстарын жүргізеді.

Типтік оқу бағдарламасы негізінде жеке оқу, даму бағдарламалар әзірлейді, әртүрлі білім беру жағдайында мүмкіндігі шектеулі балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетеді.

Педагогтермен және басқа мамандармен өзара әрекеттесуді қамтамасыз етеді, ерекше қажеттіліктері бар оқушыны дамыту және әлеуметтендіру, бұзылған

функцияларды жеңу және орнын толтыру бойынша топтық және жеке жұмыстарды жүзеге асырады.

Білім берудегі инклюзивтілік қағидатын іске асыруға ықпал етеді.

Семинарларға, конференцияларға, кәсіби қауымдастықтарға қатысады.

Ол ата-аналармен (оларды алмастыратын адамдармен) байланыс жасайды, оқушыларға (оқушыларға) көмек көрсетудің арнайы әдістері мен әдістерін қолдану туралы кеңес береді.

Ол жалпы тұлға мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді, стандарттың бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру талаптарына сәйкес әртүрлі формаларын, білім беру технологияларын, әдістерін, оқыту әдістері мен құралдарын қолданады.

Ол стандартты бейімделген, арнайы жеке оқу бағдарламаларын жүзеге асырады.

Ол "Құндылықтарға негізделген білім" тұжырымдамасын жүзеге асырады.

Кәсіби біліктілігін арттырады. Әдістемелік кеңестердің, әдістемелік бірлестіктердің, кәсіби қауымдастықтардың отырыстарына қатысады. Қажетті құжаттаманы жүргізеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға қоғамның толеранттылық көзқарасын қалыптастыру бойынша жұмыстар жүргізеді.

Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын орындайды.

Оқу процесі кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді.

129. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

арнайы педагогика, психология, жас ерекшелік физиологиясын, мектеп гигиенасын, пәнді оқыту мен тәрбиелік жұмыс әдістемесін,

бағдарламалар мен оқулықтарды, оқытудың құралдары және олардың дидактикалық мүмкіндігін, педагогика ғылымы мен білім берудің даму перспективасы мен негізгі бағыттарын, еңбек туралы заңнама негіздерін,

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы күрес ережелері мен нормаларды.

130. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім "Арнайы білім" бағыты бойынша немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; жұмыс өтіліне талап жоқ.

1) "педагог":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: білім алушылардың дамудағы сөйлеу кемшілігін диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін қолданады, білім беру ұйымы деңгейдегі тәжірибені жинақтайды.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім "Арнайы білім" бағыты бойынша немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат;

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл, педагог-шебер кемінде 6 жыл.

131. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор"

санаты жоқ педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тәрбиеленушілердің дамуында ауытқушылықтарды диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін қолдану;

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтау.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

дамудағы сөйлеу кемшілігін алдын алу және жеңу үшін әдістер мен әдістерді қолдану;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын адамдармен ынтымақтастық жасау,

инновациялық педагогикалық тәжірибені зерделеу және енгізу;

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын біледі,

тәлімгерлікті жүзеге асырады, өзінің және білім беру ұйымы деңгейінде әріптестерінің кәсіби даму басымдылығын сындарлы түрде айқындайды,

өз тәжірибесін аудан/қала деңгейінде жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар.

4) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшы қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

оқу-дидактикалық материалдарды, педагогикалық технологияларды,

оқыту мен тәрбиелеу әдістерін әзірлеуге, оларды апробациялау бойынша жұмыстар жүргізуге,

өз пәндері бойынша тәжірибелік тапсырмаларды жасауға,

арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелерді дамыту бойынша шығармашылық топтарды басқарады,

арнайы білім мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар,

сабақты зерттеу дағдыларын және бағалау құралдарын әзірлей біледі, білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және аудан, қала деңгейінде педагогикалық қауымдастықта даму стратегиясын сындарлы түрде айқындайды,

өз тәжірибесін облыс/республикалық маңызы бар және астаналық қалалары деңгейінде жинақтайды,

облыс/ республикалық маңызы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, психологиялық-педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар;

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыстар әдістерін меңгеруі,

жаңа бағдарламаларды әзірлей білуі, оларды сынақтан өткізу жұмыстарын жүргізе білуі,

сурдопедагогиканың өзекті проблемаларын әзірлеу жөніндегі шығармашылық топқа жетекшілік ете білуі,

өзінің кәсіби құзіреттілігінің саласында тиісті теоретикалық және практикалық білімдерді игеруі тиіс.

5-параграф. Арнайы педагог (логопед-педагог/ логопед)

132. Лауазымдық міндеттері: Оқушының физикалық, ақыл-ой, сөйлеу, неврологиялық жағдайын ескере отырып, арнайы білім қажеттіліктерін бағалауды жүзеге асырады, сөйлеу және психофизикалық дамуға зерттеу жүргізеді, құжаттаманы жүргізеді және талдайды.

Сөйлеу кемшілігін түзету әдістерін көрсетеді, балалардың психофизикалық және сөйлеу күйін ескере отырып, сабақ топтарын толықтырады.

Дамудағы сөйлеу кемшілігін, сөйлеу қызметінің бұзылуын қалпына келтіру үшін топтық және жеке сабақтар өткізеді.

Оқушылардың жеке тұлғалық мәдениетін қалыптастыруға және олардың әлеуметтенуіне ықпал етеді.

Оқытудың әртүрлі нысандарын, әдістерін және құралдарын пайдаланады.

Арнайы ұйымдарда дамудағы сөйлеу кемшілігін барынша түзетуге бағытталған оқушыларды (тәрбиеленушілерді) оқыту және тәрбиелеу бойынша жұмыстарды жүзеге асырады.

Жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктіліктерін көтереді.

Компьютерлік сауаттылықты, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгереді.

Семиналарға, конференцияларға, педагогикалық қауымдастарға қатысады.

Ата-аналармен (оларды алмастырушы тұлғалармен) байланыс жасайды, балаларға арнайы көмек көрсетудің арнайы әдістері мен тәсілдерін қолдану жөнінде кеңес береді.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығына жауапты болады.

133. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Бала құқықтары туралы конвенциясын", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы" Заңдарын мен білім беру мәселелерін,

педагогикалық және ұйымдастырушылық міндеттерді шешу үшін қажетті көлемде жалпы теориялық пән негіздерін, педагогика, психология, жас ерекшелік физиологиясы, мектеп гигиенасын,

арнайы педагогика және психология, бағдарламалар мен оқулықтарды, логопед кабинетін жарактандыру және жабдықтауға қойылатын талаптарды, оқыту құралдары және олардың дидактикалық мүмкіндіктерін, еңбек туралы заңнама негіздерін,

еңбекті қорғау қағидалары мен нормаларын, санитарлық-эпидемиологиялық нормаларды, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы күрес негіздері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді.

134. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім "Арнайы білім" бағыты бойынша немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл, педагог-шебер кемінде 6 жыл.

135. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

білім алушылардың дамудағы сөйлеу кемшілігін диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін қолданады,

білім беру ұйымы деңгейдегі тәжірибені жинақтайды.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

дамудағы сөйлеу кемшілігін алдын алу және жеңу үшін әдістер мен әдістерді қолдану;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын адамдармен ынтымақтастық жасау инновациялық педагогикалық тәжірибені зерделеу және енгізу;

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын біледі,

тәлімгерлікті жүзеге асырады, өзінің және білім беру ұйымы деңгейінде әріптестерінің кәсіби даму басымдылығын сындарлы түрде айқындайды, өз тәжірибесін аудан/қала деңгейінде жинақтайды, аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшы қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

оқу-дидактикалық материалдарды, педагогикалық технологияларды, оқыту мен тәрбиелеу әдістерін әзірлеуге, оларды апробациялау бойынша жұмыстар жүргізуге, өз пәндері бойынша тәжірибелік тапсырмаларды жасауға, арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелерді дамыту бойынша шығармашылық топтарды басқарады

арнайы білім мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар, сабақты зерттеу дағдыларын және бағалау құралдарын әзірлей біледі,

білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді, тәлімгерлікті жүзеге асырады және аудан, қала деңгейінде педагогикалық қауымдастықта даму стратегиясын сындарлы түрде айқындайды,

өз тәжірибесін облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде жинақтайды, облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, психологиялық-педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар;

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

арнайы білім берудің жаңа жетістіктерін енгізу;

авторлық бағдарламасының болуы немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған бағдарламалардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болуы;

облыс деңгейінде дефектологтардың кәсіби қоғамдастығының желісін дамытуға қатысу және тәлімгерлікті жүзеге асыру;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен республикалық және халықаралық кәсіптік конкурстардың қатысушысы болып табылады

6-параграф. Арнайы білім беру ұйымдарының мұғалімдері, жалпы білім беретін мектептердегі арнайы сыныптардың мұғалімдері

136. Лауазымдық міндеттері: Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес оқушы контингенті мен оқытылатын пән ерекшеліктерін есепке ала отырып оқытуды және тәрбиелеуді жүзеге асырады.

Оқушылардың жеке тұлғалық мәдениетін қалыптастыруға және олардың әлеуметтенуіне ықпал етеді.

Білім алушылар мен тәрбиленушілердің жеке қабілеттерін дамытуды анықтайды және ықпал етеді.

Оқу процесінде түзету жұмыстарын жүзеге асырады.

Оқытудың әртүрлі әдістері мен құралдарын, нысандарын, түрлерін қолданады.

Оқытылатын пән бойынша қажетті жоспарды жасайды.

Заманауи білім беру, оның ішінде ақпараттық технологияларын меңгереді.

Білім алушылардың және тәрбиеленушілердің тиісті мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында қарастырылған деңгейден төмен емес білімді, білікті және дағдыларды алуын қамтамасыз етеді.

Білім беру бағдарламаларын әзірлеуге және орындауға қатысады, оларды оқу процесінің оқу жоспары мен кестесіне сәйкес толық көлемде іске асыруға жауап береді.

Жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін көтереді.

Ата-аналармен немесе оларды алмастырушы тұлғалармен байланысты жүзеге асырады.

Оқу пәнін, сабаққа қатысу режимін қолдайды.

Жабдықтарды пайдалану кезінде техника қауіпсіздігі талаптарын орындайды.

Оқыту процесінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін жауап береді.

137. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және напасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен психология негіздерін, мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты және арнайы педагогика, психология,

педагогикалық ғылым мен практика жетістіктерін,

еңбек туралы заңнама негіздерін, қаржы-шаруашылық қызметі,

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігін, өртке қарсы күрес нормалары мен ережелерді, санитарлық ережелер мен нормаларды.

138. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім "Арнайы білім" бағыты бойынша немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат; жоғары, жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім, тиісті бейіні бойынша кәсіптік білім; жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл, педагог-шебер кемінде 6 жыл.

139. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

білім алушылардың дамудағы сөйлеу кемшілігін диагностикалау мен түзетудің заманауи әдістерін қолданады,

білім беру ұйымы деңгейдегі тәжірибені жинақтайды;

білім беру технологияларын, соның ішінде ақпараттық технологияларды меңгеру.

2) педагог-сарапшы:

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

дамудағы сөйлеу кемшілігін алдын алу және жеңу үшін әдістер мен әдістерді қолдану;

ата-аналармен немесе оларды алмастыратын адамдармен ынтымақтастық жасау;

инновациялық педагогикалық тәжірибені зерделеу және енгізу;

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын біледі,

тәлімгерлікті жүзеге асырады, өзінің және білім беру ұйымы деңгейінде әріптестерінің кәсіби даму басымдылығын сындарлы түрде айқындайды,

өз тәжірибесін аудан/қала деңгейінде жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар.

3) педагог-зерттеуші:

педагог-сарапшы қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

оқу-дидактикалық материалдарды, педагогикалық технологияларды, оқыту мен тәрбиелеу әдістерін әзірлеуге, оларды апробациялау бойынша жұмыстар жүргізуге,

өз пәндері бойынша тәжірибелік тапсырмаларды жасауға, арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелерді дамыту бойынша шығармашылық топтарды басқарады

арнайы білім мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар,

сабақты зерттеу дағдыларын және бағалау құралдарын әзірлей біледі,

білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және аудан, қала деңгейінде педагогикалық қауымдастықта даму стратегиясын сындарлы түрде айқындайды,

өз тәжірибесін облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде жинақтайды,

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, психологиялық-педагогикалық басылымдарда жарияланымдары бар;

3) педагог-шебер:

педагог-зерттеуші қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

арнайы білім берудің жаңа жетістіктерін енгізу;

авторлық бағдарламасының болуы немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған бағдарламалардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болуы;

облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуға қатысу және тәлімгерлікті жүзеге асыру;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен республикалық және халықаралық кәсіптік конкурстардың қатысушысы болып табылады.

6-тарау. Қосымша білім беру

1-параграф. Балаларға қосымша білім беру ұйымының басшысы (директоры)

140. Лауазымдық міндеттері: Білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім беру ұйымдарын ұйымның жарғысына және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес басқарады.

Мәдени-демалыс қызметі, дене шынықтыру және спортты дамыту саласындағ әлеуметтік, қосымша білім беретін коммуникативті қызметтерді көрсету бойынша құрылымдық бөлімшелердің жұмысын және өзара әрекетін ұйымдастырады.

Басқарудың заманауи әдістері негізінде жұмысты болжайды және жоспарлайды.

Шағын аудандарды дамытудың әлеуметтік-педагогикалық бағдарламаларын әзірлеуді және бекітуді ұйымдастырады.

Білім беру сапасын бақылауды жүзеге асырады, білім беру процесі кезінде ұйымның білім алушыларының мен қызметкерлерінің өмір қауіпсіздігі мен денсаулығына қажетті жағдай жасайды.

Педагогикалық кеңестің жұмысын басқарады.

Білім беру және тәрбиелеу мәселелері бойынша алыс және жақын шетелдер балаларына арналған қосымша білім беру ұйымымен өзара тиімді ынтымақтастықты кеңейту бойынша шараларды жүзеге асырады, заманауи ақпараттық технологияларды белсенді пайдаланады және дамытады.

Басқару құрылымын анықтайды, білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім беру ұйымының қаржы-шаруашылық қызметін басқаруды жүзеге асырады.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің контингентін қалыптастырады.

Педагогтардың жұмысын үйлестіреді, қамқоршылық кеңес пен қоғамдық ұйымдардың, оның ішінде балалар ұйымдары қызметіне ықпал етеді.

Оқу-материалдық базаны сақтауды және толықтыруды, санитарлық-гигиеналық режим, еңбекті сақтау және техника қауіпсіздігі қағидаларын сақтауды қамтамасыз етеді.

Педагогикалық кадрлар мен қосалқы персоналдарды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, олардың кәсіби шеберлігін арттыру үшін жағдай жасайды.

Жұртшылықпен байланысты жүзеге асырады, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің ата-аналарымен (оларды алмастыратын тұлғалармен) жұмысты үйлестіреді.

Есептілікті дайындауды және қажетті ұсынуды қамтамасыз етеді.

Барлық органдарда ұйымның мүддесін қорғайды және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де қызметтерді жүзеге асырады.

141. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Кәметке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын, балаларға қосымша білім беру ұйымының жұмыс бейіні және оның ерекшеліктері,

Педагогика және психология,

экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздері,

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормалар.

142. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білім, немесе қайта даярлау туралы құжат; сондай-ақ білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес, оның ішінде педагогикалық еңбек өтілі соңғы 2 жыл, білім беру ұйымы басшысының орынбасары лауазымындағы еңбек өтілі 1 жылдан кем емес;

Оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагог – сарапшының немесе педагог – зерттеушінің немесе педагог - шебердің біліктілік санатының болуы.

2-параграф. Балаларға қосымша білім беру ұйымы басшысының (директорының) орынбасары

143. Лауазымдық міндеттері: Педагогикалық ұжым қызметінің ағымдық және перспективті жоспарларын ұйымдастырады.

Педагогтердың білім беретін оқу жоспарлар мен бағдарламаларды, сондай-ақ қажетті оқу-әдістемелік құжаттамаларды әзірлеу бойынша жұмыстарын үйлестіреді.

Ұйымдардағы білім беру және тәбиелену процесстерінің сапасына және білім алушылардың, тәрбиеленушілердің білім дайындығы нәтижелерін бағалау объективтілігіне үйірме, секция, клуб және факультатив жұмыстарына бақылауды жүзеге асырады.

Педагогтарға инновациялық бағдарламаларды игеру және әзірлеу жұмыстарына көмек көрсетеді.

Емтихандарды, конкурстарды, жарыстарды дайындау және өткізу бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілерге және қызметкерлерге қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді, білім алушылар контингентін сақтау бойынша шаралар қабылдайды.

Ата-аналар арасында ағарту жұмыстарын ұйымдастырады.

Оқу сабақтарының кестесін құрады.

Белгіленген есеп беру құжаттамаларын уақтылы жасауды қамтамасыз етеді.

Педагогикалық кадрларды іріктеуге қатысады, олардың біліктілігі және кәсіби құзыреттілігін арттыруды ұйымдастырады.

Білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсынысты енгізеді.

Оқу кабинеттерін, аудиторияларды заманауи жабдықтармен, көрнекі құралдар мен оқытудың техникалық құралдарымен жарақтандыру, кітапхананы оқу-әдістемелік және көркем әдебиеттермен, мерзімдік басылымдармен толықтыру бойынша шаралар қабылдайды.

Білім алушыларға, тәрбиеленушілерге медициналық қызмет көрсету жағдайын бақылауды жүзеге асырады.

Санитарлық-гигиеналық талаптарды, еңбекті қорғау ережелерінің сақтауды қамтамасыз етеді.

Қажетті есептерді дайындау және ұсынуды қамтамасыз етеді.

144. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және Балаларға қосымша білім беруді дамытудың бағыттары мен физиология және гигиена негіздері,

Педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктері,

экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздері,

Еңбекті қорғау ережелері мен нормалары, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғаныс, санитарлық ережелер мен нормалар.

145. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білім, немесе қайта даярлау туралы құжат; білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.

3-параграф. Қосымша білім беру педагогы (білім беру ұйымдары жанындағы секциялар мен үйірмелердің педагогы)

146. Лауазымдық міндеттері: Қосымша білім беру саласында білім алушылардың әртүрлі шығармашылық қызметін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді. Үйірме, секция, студия, клуб және басқа да балалар бірлестіктеріндегі білім алушылардың, тәрбиеленушілердің құрамын жинақтайды, оқу мерзімі ішінде оларды сақтау шараларын қолданады. Білім алушыларға, тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің білім беретін оқу бағдарламаларын әзірлеуге және іске асыруға қатысады, сабақтардың жоспарлары мен бағдарламаларын жасайды, олардың орындалуын қамтамасыз етеді. Белгіленген құжаттаманы жүргізеді.

Психофизиологиялық тұрғыдан алғанда жұмыстың нысандарын, құралдары мен әдістерін педагогикалық негізделген таңдауды қамтамасыз етеді. Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің шығармашылық қабілеттерін анықтайды, адамгершілік-рухани дамуына, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің тұрақты кәсіби қызығушылығын қалыптастыруға ықпал етеді. Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке қызметін, оның ішінде зерттеушілік жұмысын ұйымдастырады, білім беру процесіне инновациялық технологияларды қосады, оқу практикасына байланысты жүзеге асырады. Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жетістіктерін қамтамасыз етеді және талдайды. Компьютерлік технологияларды қолдана отырып, іскерлікті меңгеруді, шығармашылық қызметтің тәжірибесін дамытуды, танымдық қызығушылықты дамытуды ескере отырып, оқытудың тиімділігін бағалайды. Қалыпты кәсіби қызығушылығы мен бейімін қалыптастыруға ықпал етеді, дарынды және талантты білім алушыларды, тәрбиеленушілерді, оның ішінде мүмкіншіліктері шектеулі балаларды дамытуды қолдайды. Балалардың жаппай білім беру іс-шараларына (конкурстар, көрмелер, слеттер, конференциялар, олимпиадалар) қатысуын ұйымдастырады. Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің демалыс уақытын ұйымдастыруға қатысады. Оқу сабақтарын жүргізуде еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын сақтауды қамтамасыз етеді, балалардың өмірі мен денсаулығына жауап береді. Ата-аналары мен оларды алмастыратын тұлғаларға, және педагог қызметкерлерге кеңес беріп, көмектеседі.

Әдістемелік кеңестердің, бірлестіктердің қызметіне, семинарларға, конференцияларға, кәсіби қоғамдастықтарға қатысады. Жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін арттырады.

147. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Кәметке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және білім беру қызметін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық,

Педагогика және психология негіздері,

тәрбие жұмысының әдістемесі, өнімді, сараланған, дамытатын оқытудың заманауи педагогикалық технологиялары, құзыреттілік тәсілді іске асыру,

әртүрлі жастағы білім алушылармен, тәрбиеленушілермен, олардың ата-аналарымен (оларды алмастыратын тұлғалармен),

педагогтармен қарым-қатынас орнату әдістері,

даулы жағдайлардың себептерін диагностикалау, олардың алдын алу және шешу әдістері, білім беру ұйымының ішкі еңбек тәртібі ережелері,

еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.

148. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білім, немесе қайта даярлау туралы құжат; жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті бейін бойынша техникалық және кәсіптік білімі немесе жұмыс өтіліне талап қойылмайды, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

149. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

педагогке қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

зерттеу, эксперименттік жұмыстары дағдаларын меңгеруі,

жаңа әдістемелерді сынау бойынша жұмыстарды жүргізе білуі,

өңірлік (қалалық) көрмелердің, олимпиадалардың, жарыстардың жеңімпаз балалары ұжымын басқаруы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға сай болуы, сонымен қатар:

халықаралық, республикалық конкурстардың, көрмелердің, олимпиадалардың, жарыстардың балалар ұжымдық жеңімпаздарын басқаруы, авторлық әдістемелік әзірлемелер болуы тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға сай болуы, сонымен қатар:

халықаралық, республикалық конкурстардың, көрмелердің, олимпиадалардың, жарыстардың балалар ұжымдық жеңімпаздарын басқаруы, авторлық әдістемелік әзірлемелер болуы тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға сай болуы, сонымен қатар:

халықаралық, республикалық конкурстардың, көрмелердің, олимпиадалардың, жарыстардың балалар ұжымдық жеңімпаздарын басқаруы, авторлық әдістемелік әзірлемелер болуы тиіс.

4-параграф. Педагог-ұйымдастырушы

150. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымы білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жас ерекшелігі мен психологиялық ерекшелігін, мүдделерін және қажеттілігін зерделейді және тұрғылықты жері бойынша оларды іске асыру үшін жағдай жасайды.

Жеке тұлғаның талантын, ойлау және дене даму ерекшеліктерін дамытуға, жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

Клубтардың, үйірмелердің, секциялардың, әуесқой бірлестіктерінің жұмыстарын, балалар мен ересектердің әртүрлі бірлескен қызметтерін ұйымдастырады.

Мына бағыттардың біріне жетекшілік етеді: ғылыми-техникалық, көркемдік-шығармашылық, спорттық-туристік және тағы да басқа.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес қауымдастықтарға, қоғамдық ұйымдарға қатысу үшін баланың құқықтарын іске асыруға ықпал етеді.

Кештерді, мерекелерді, саяхаттарды, экскурсияларды, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің демалысын ұйымдастырады, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің бос уақыт, демалыс, ойын-сауық саласындағы маңызды әлеуметтік бастамаларын қолдайды.

Балалардың мәдени-бұқаралық іс-шараларға қатысуын ұйымдастырады.

Іс-шараларды өткізу кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

151. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

үйірмелер, секциялар, студиялар, клуб бірлестіктері сабақтарының бағдарламалары, балалар ұжымдары, ұйымдар мен қауымдастықтар қызметінің негіздері,

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормалар.

152. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білім, немесе педагогикалық қайта даярлау туралы құжат немесе тиісті бейіні бойынша техникалық және кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл.

153. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог – модератор":

педагогке қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балалармен және жасөспірімдермен диагностикалық жұмысты ұйымдастыру нысандарын меңгеруі,

тәрбиелеу процесінде тұрақты оң нәтижелерді қамтамасыз етуі,

әдістемелік бірлестіктер, озық тәжірибелі мектептер қызметтеріне қатысуы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәрбие жұмысын талдау әдістемесін меңгеруі,

балалар мен жасөспірімдерді, оларға дифференцияланған тәсілдерді ескере отырып тәрбиелеу әдістемесін өз бетінше білуі,

жұмыста озық педагогикалық тәжірибелерді пайдалануы тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыстар әдістерін меңгеруі,

жаңа педагогикалық технологиялар, нысаналы бағдарламалар әзірлеуі, оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстарды жүргізуі;

әлеуметтік педагогиканың өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтарға жетекшілік етуі тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыстар әдістерін меңгеруі,

жаңа педагогикалық технологиялар, нысаналы бағдарламалар әзірлеуі, оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстарды жүргізуі;

әлеуметтік педагогиканың өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтарға жетекшілік етуі тиіс.

5-параграф. Әлеуметтік педагог

154. Лауазымдық міндеттері: Жеке тұлғаның психологиялық-медициналық-педагогикалық ерекшеліктерін және оның шағын ортасын, өмірлік жағдайын зерделейді, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің мүдделері мен қажеттіліктерін, проблемаларын, джанжалдық жағдайын, мінез-құлық ауытқуларын анықтайды және оларға әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін, міндеттерін, нысандарын, әлеуметтік-педагогикалық жұмыс әдістерін айқындайды, білім алушылардың жеке құқығы мен еркіндігін іске асырудағы әлеуметтік қорғау мен көмек бойынша шаралар қабылдайды.

Білім алушылар, балалар және мекемелер, отбасылар, орта, әртүрлі әлеуметтік қызметтер, ведомстволар мен әкімшілік органдар мамандары арасында делдал болады.

Білім беру ұйымдарында білім алушыларды тәрбиелеу, білім беру, дамыту мен әлеуметтік қорғау бойынша және қоғамдағы өмірге жеке тұлғаны бейімдеуді қамтамасыз ететін тұрғылықты жері бойынша шаралар кешенін жүзеге асырады.

Жетім балалар және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды, мүмкіндігі шектеулі балаларды, мүгедек балаларды, бала кезінен мүгедек балаларды патронатқа алу, тұрғын үймен, жәрдемақымен, зейнетақымен, мүліктік және мүліктік емес құқықтармен қамту бойынша жұмыстарды үйлестіреді.

Сабақтан тыс уақытта білім алушылардың талантын, ойлау және дене мүмкіндіктерін дамыту үшін жағдай жасайды.

Әлеуметтік ортада ізгілікті, адамгершілікті, дұрыс қарым-қатынасты қалыптастыруға ықпал етеді.

Бала мен мемлекеттік, қоғамдық ұйымдар және әлеуметтік қызметтер арасындағы байланысты қамтамасыз етеді.

Мұғалімдермен, ата-аналармен және өзге де заңды өкілдермен өзара әрекеттеседі.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарындағы білім беретін оқу бағдарламаларын әзірлеуге, бекітуге және іске асыруға қатысады.

155. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы"

Кодекcін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

үйірмелер, секциялар, студиялар, клуб бірлестіктері сабақтарының бағдарламалары, балалар ұжымдары, ұйымдар мен қауымдастықтар қызметінің негіздері,

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормалар.

156. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары педагогикалық білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі әлеуметтік педагог болған жағдайда: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

157. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

озық тәжірибені зерделеуі, оны практикада қолдануы,

оқу-тәрбие жұмыстарын талдау дағдыларының болуы,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын барлық талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәрбиелеу жұмыстарын талдау әдістерін меңгеруі,

шығармашылық семинарларға жетекшілік ете білуі, озық тәжірибені қолдануы тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу және эксперименттік жұмыстар әдістерін меңгеруі,

жаңа әлеуметтік-педагогикалық бағдарламалар, педагогикалық технологияларды әзірлей білуі, оларды сынақтан өткізу жұмыстарын жүргізе білуі,

әлеуметтік педагогиканың өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына жетекшілік ете білуі тиіс.

5) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу және эксперименттік жұмыстар әдістерін меңгеруі,

жаңа әлеуметтік-педагогикалық бағдарламалар, педагогикалық технологияларды әзірлей білуі, оларды сынақтан өткізу жұмыстарын жүргізе білуі,

әлеуметтік педагогиканың өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына жетекшілік ете білуі тиіс.

6-параграф. Музыкалық жетекші

158. Лауазымдық міндеттері: Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес тәрбиеленушілердің музыкалық тәрбиесін және эстетикалық дамуын жүзеге асырады.

Музыкалық аспапта орындау техникасын кәсіби шеберлікпен меңгереді.

Музыкалық және басқа да мәдени-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастырады және өткізеді; балалармен дербес жұмыстар жүргізеді,

музыкалық жағынан дарынды білім алушыларды, тәрбиеленушілерді анықтайды.

Дене тәрбиесі сабақтарына, спорттық шараларды ұйымдастыруға қатысады.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің ойын жұмыстарын ұйымдастыруға қатысады, түрлі музыкалық-дидактикалық ойындарды өткізеді.

Педагогикалық кеңестерді дайындауға, әдістемелік кеңестердің, бірлестіктердің жұмысына қатысады.

Білім алушылармен, тәрбиеленушілермен жұмыс істеу практикасына инновациялық тәжірибе енгізеді.

Ата-аналар мен тәрбиешілерге музыкалық тәрбиелеу мәселелері бойынша кеңестер береді.

Тәрбиеленушілердің музыкалық жетілуін бақылап отырады.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

159. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

әр түрлі дәуірлердің, стильдер мен жанрлардың музыкалық шығармаларын, сабақтар мен репетицияларды өткізу әдістемесін,

Педагогика және психология негіздерін, әр жастағы білім алушылардың, тәрбиеленушілердің музыкалық мүмкіндіктерін,

эмоцияларын, моторикасын және, музыкалық тәрбие әдістемесі, музыкалық аспапты кәсіби меңгеру, дәрігерге дейінгі медициналық көмек негіздері,

Экономика, Еңбекті қорғау ережелері мен нормалары, қауіпсіздік техникасы және өрт қауіпсіздігі, санитарлық ережелер мен нормалар.

160. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары музыкалық білім немесе педагогикалық қайта даярлау туралы құжат; немесе техникалық және кәсіптік (музыкалық) білім, жұмыс өтіліне талап етілмейді.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог болған жағдайда: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

161. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор:

қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

балаларды музыкалық тәрбиелеу әдістемесін білу;

балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, балаларды музыкалық тәрбиелеу және эстетикалық дамыту бағдарламаларын орындау;

білім беру ұйымының білім беру бағдарламасы шеңберінде балалармен жаппай іс-шараларды (музыкалық кештер, ойын-сауық, ән айту, хороводтар, би, қуыршақ және көлеңкелі театрды көрсету және басқа да іс-шаралар), балалармен спорттық іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге қатысу;

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балаларды музыкалық тәрбиелеу мен оқытудың әртүрлі қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі,

баланың музыкалық қабілетінің даму диагностикасының элементтерін білуі,

баланың даму ортасының қалыптасуына белсенді қатысуы тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балаларды музыкалық оқыту мен тәрбиелеудің қазіргі заманғы әдістерін қолданудың өзінің шығармашылық ізденісін жүзеге асыруы,

балаларды музыкалық дамытудың өзіндік ерекше әдістерін білуі тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балаларды музыкалық оқыту мен тәрбиелеудің қазіргі заманғы әдістерін қолданудың өзінің шығармашылық ізденісін жүзеге асыруы,

балаларды музыкалық дамытудың өзіндік ерекше әдістерін білуі тиіс.

7-параграф. Кабинет меңгерушісі (бөлім)

162. Лауазымдық міндеттері: Көпшілікке арналған ойындарды, ұжымдық және ойын қарым-қатынасын өткізеді.

Білім беру ұйымдарында көріністер, көңілді кештер, балалардың бос уақыттарын тиімді ұйымдастырады.

Сценарийлер, тақырыптық бағдарламалар әзірлеуге, балалардың ұжымдық бос уақытын өткізуге қатысады.

Өткізілетін іс-шаралардың көркемдік безендірілуін, музыкалық сүйемелдеуді ұйымдастыруға қатысады.

Дарынды және талантты білім алушыларды, оның ішінде даму мүмкіндігі шектеулі балаларды қолдайды.

Балалардың мәдени-жалпы іс-шараларға қатысуын ұйымдастырады.

Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі мен өрттен қорғау нормалары мен ережелерін сақтауды қамтамасыз етеді.

Оқу процесі кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайды жасауды қамтамасыз етеді. Өзінің кәсіби біліктілігін арттырады.

Ата-аналарға және оларды алмастыратын тұлғаларға, сондай-ақ педагогикалық қызметкерлерге консультативтік көмек көрсетеді.

Әдістемелік кеңестердің, бірлестіктердің, семинарлардың, конференциялардың, педагогикалық қоғамдастықтардың қызметіне қатысады.

163. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және басқа білім беру мәселелері жөнінде нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика, психология негіздерін,

білім беру және мәдени-ағарту жұмыстарының мәселелері бойынша жоғары тұрған органдардың басқару құжаттарын,

тарих пен өнер теориясының негіздерін, ойындар мен ойын-сауықтың пайда болуы және тарихы, олардың әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық қызметін, аудиторияны жандандырудың, ұжымдық ойынға көпшілікті тартудың,

жалпы ойын-сауық іс-шаралардың драмалық құрылуының,

дайындықтар мен сабақтарды жүргізудің әдістемесін, мәдени ұйымдастырушылардың озық тәжірибелерін,

экономика негіздерін,

еңбек туралы заңнамалар негіздерін, еңбекті қорғау мен техника қауіпсіздігі ережелерін, санитарлық ережелер мен нормаларды.

164. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім немесе қайта даярлығын растайтын құжат немесе техникалық және кәсіптік білім, жұмыс өтілі бойынша талаптар қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог болған жағдайда: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

165. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) " педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

балалармен бұқаралық мәдени іс-шараларды ұйымдастыра білуі,

әдістемелік бірлестіктердің жұмыстарына қатысуы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

тәрбие жұмысын талдау әдістемесін меңгеруі,

балалар мен жасөспірімдердің даму деңгейін есепке ала отырып тәрбиелеу әдістемесін өз бетінше әзірлей білуі,

педагогиканың озық тәжірибелерін қолдануы тиіс.

3) " педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

эксперименттік жұмыстардың әдістемесін меңгеруі,

жаңа педагогикалық технологияларды, мақсатты бағдарламаларды әзірлеуі, оларды апробациялау жұмыстарын жүргізуі,

шығармашылық топқа жетекшілік жасауы тиіс.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

эксперименттік жұмыстардың әдістемесін меңгеруі,

жаңа педагогикалық технологияларды, мақсатты бағдарламаларды әзірлеуі, оларды апробациялау жұмыстарын жүргізуі,

шығармашылық топқа жетекшілік жасауы тиіс.

8-параграф. Аккомпаниатор

166. Лауазымдық міндеттері: Дайындықтар мен концерттерде вокалистер мен аспапшыларды сүйемелдейді, спорттық, көркем гимнастика, мәнәрлеп сырғанау, жүзу, аэробика, шейпинг, балдық және спорттық билер бойынша спорттық жарыстарда, білім беру ұйымдарындағы әртүрлі мәдени-бұқаралық іс-шараларда музыкалық сүйемелдеудің кәсіби орындалуын қамтамасыз етеді.

Білім алушылардың жеке қабілетіне қарай әр қимыл элементіне музыкалық шығарманы тандайды, транспонирует музыкальные произведения, білім алушыларды орындаушылыққа үйретеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын орындайды.

167. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру, оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика, психология негіздерін,

әртүрлі жанрдағы, стильдегі дәуірдегі музыкалық шығармаларды,

музыка тарихы мен теориясын, көркемөнерпаздар репертуарын қалыптастыру принциптерін,

педагогика, психология негіздері,

еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

168. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе қайта даярлығын растайтын құжат немесе техникалық және кәсіптік білім, жұмыс өтілі бойынша талаптар қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог болған жағдайда: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

169. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс (санаты жоқ), сонымен қатар:

қағаз бетінен тез оқуы,

дайындықсыз сүйемелдеуі, қысқа мерзімде музыкалық шығармаларды жаттауы, үндестіре білуі,

орындаушылар репертуарын білу және зерттеу, музыкалық фрагменттерді біріктіре білуі,

әдістемелік бірлестіктердің жұмысына қатысуы тиіс.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі тиіс, сонымен қатар:

қағаз бетіне қарап басқа үндестілікке аударып сүйемелдей алуы,

музыкалық шығармаларды редакциялауы, партитурадан аударуы тиіс.

Жұмыста жоғары кәсіптік тәжірбиесі және тұрақты концерттік практикасы,

конкурстардағы, фестивальдардағы үздік концертмейстердің дипломдары болуы тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруге тиісті, сонымен қатар:

концертмейстер және аккомпаниатор мамандықтары (мамандандыру) бойынша сабақтар жүргізуін,

практикалық, әдістемелік тәжірибе жинақтауға,

жариялауға материалдар дайындауға,

пәндерді оқыту тақырыптарын, курстарын әзірлеуге,

ғылыми-зерттеу және әдістемелік жұмыстармен айналысуы, оқу бағдарламаларын,

оқулықтарды, әдістемелік құралдарды әзірлеуге және апробациялауға қатысуы тиіс.

4) "педагог-мастер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруге тиісті, сонымен қатар:

концертмейстер және аккомпаниатор мамандықтары (мамандандыру) бойынша сабақтар жүргізуін, практикалық,

әдістемелік тәжірибе жинақтауға,

жариялауға материалдар дайындауға,

пәндерді оқыту тақырыптарын, курстарын әзірлеуге,

ғылыми-зерттеу және әдістемелік жұмыстармен айналысуға;

оқу бағдарламаларын, оқулықтарды, әдістемелік құралдарды әзірлеуге және апробациялауға қатысуы тиіс.

9-параграф. Концертмейстер

170. Лауазымдық міндеттері: Жалпы, арнайы және бейіндік пәндердің оқытушыларымен бірлесіп, тақырыптық жоспарлар мен бағдарламалар әзірлейді, білім алушылармен жеке және топтық сабақтар өткізеді.

Оқушылардың орындаушылық дағдыларын, ансамбльде ойнау дағдыларын қалыптастырады, олардың көркемдік талғамының дамытуға, музыкалық-бейнелік қабылдауын кеңейтуге және шығармашыл жеке тұлға тәрбиелеуге ықпал етеді.

Жеке және концерттік жұмыста вокалистерді немесе аспапшыларды сүйемелдейді.

Сабақтарда, емтихандарда, сынақтарда, концерттерде (спектакльдерде), көрсетілімдерде (спорттық, көркем гимнастика, мәнерлеп сырғанау, жүзу бойынша спорттық жарыстарда) музыкалық материалдардың кәсіби орындалуын қамтамасыз етеді.

Ноталарды парақтан оқиды, музыкалық шығармаларды үндестіреді.

Тақырыптық жоспарлар мен бағдарламаларды (жалпы, арнайы, бейінді пәндер) әзірлеуге қатысады.

Білім беру процесінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын орындайды.

171. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика мен жасерекшелік психологиясының негіздерін,
сабақ және дайындық жүргізу әдістемесін,

оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру тәсілдерін, жалпы және жеке оқыту, әртүрлі дәуірдегі, стильдегі және жанрдағы музыкалық шығармалардың фрагменттерін біріктіру, оларды редакциялау және дәстүрлі түрде орындай білу,

білім алушылардың жеке дене ерекшеліктерін ескере отырып, жеке қимыл элементтеріне музыканы таңдау,

еңбекті қорғау ережелер мен нормаларды, техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы қорғау; санитарлық ережелер мен нормаларды.

172. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары музыкалық немесе педагогикалық білім жұмыс өтіліне талап қоймастан педагогикалық қайта даярлығын растайтын құжат немесе жұмыс өтіліне талап қоймастан техникалық және кәсіптік (музыкалық) білім.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі педагог-шебер кемінде 6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі педагог болған жағдайда: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

173. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс (санаты жоқ), сонымен қатар:

қағаз бетінен тез оқи білуі, дайындықсыз сүйемелдеуі,
қысқа мерізімде музыкалық шығармаларды жаттай білуі тиіс;
әдістемелік жұмысына қатысу.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

қағаз бетінен оқып басқа үндестілікке аударып сүйемелдеуі,
музыкалық шығармаларды редакциялауы және партитурадан аударуы тиіс.

Жұмыста жоғары кәсіби тәжірбиесі және тұрақты концерттік практикасы, конкурстардағы, фестивальдардағы үздік концертмейстердің дипломдары болуы тиіс.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: концертмейстер және аккомпаниатор мамандықтары (мамандандыру) бойынша сабақтар жүргізуі, практикалық, әдістемелік тәжірибе жинақтауы, жариялауға материалдар дайындауға, пәндерді оқыту тақырыптарын, курстарын әзірлеуге қатысуы тиіс.

4) "педагог-мастер":

педагог-зерттеушіге қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: концертмейстер және аккомпаниатор мамандықтары (мамандандыру) бойынша сабақтар жүргізуі, практикалық, әдістемелік тәжірибе жинақтауы, жариялауға материалдар дайындауға, пәндерді оқыту тақырыптарын, курстарын әзірлеуге қатысуы тиіс.

10-параграф. Жаттықтырушы-оқытушы

174. Лауазымдық міндеттері: Жаттықтырушы-оқытушы дене тәрбиесі бағдарламасына және әдістемесіне сәйкес балаларды оқыту жұмысын жүргізеді.

Балардың жас ерекшегілігін, дайындығын, жеке және психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып, оқытудың міндеттері мен мазмұнын анықтайды.

Балаларға дене жаттығуларын орындау дағдылары мен техникасын үйретеді, олардың бойында рухани-жігер қасиеттерін қалыптастырады.

Дене шынықтыру сабақтары мен спорттық іс-шаралар өткізу барысында балалардың толық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсетеді.

Үнемі санитарлық-гигиеналық нормалардың сақталуын қадағалайды.

Медицина қызметкерлерімен бірлесе отырып, балалардың денсаулық жағдайын бақылайды және физикалық жүктемесін реттейді.

Балалардың өмірі мен денсаулығына жауап береді.

Салауатты өмір салтын насихаттайды.

Тәрбиешілермен, тәрбиеленушілердің ата-анасымен тығыз байланыста болады.

Бекітілген құжаттаманы және есептілікті жүргізеді.

175. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "

Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру, дене шынықтыру және спорт, оқушыларды оқыту және тәрбиелеу мәселелері "Дене тәрбиесі және спорт туралы" бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

Қазақстан Республикасының Заңы "Мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактика мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" білім беруді дамытудың бағыттары мен болашағын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілер,

педагогика, психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты,

арнайы педагогика, психология, педагогикалық ғылым мен практика жетістіктері,

экономика негіздері, қаржы-шаруашылық қызметті,

қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қарсы қауіпсіздік қағидалары.

176. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім немесе жұмыс өтіліне талап қоймастан педагогикалық қайта даярлығын растайтын құжат;

және (немесе) жоғары біліктілік санаты болған жағдайда педагог-модератор үшін мамандығы бойынша кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші үшін кемінде 5 жыл, педагог-шебер үшін кемінде 6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

177. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог" (санаты жоқ):

Педагогке қойылатын жалпы талаптарға сай болуы керек;

типтік оқу жоспарының, типтік оқу бағдарламасының мазмұны мен құрылымын білу;

белсенді оқытудың формалары мен әдістерін қолдану;

балалардың психологиялық және жас ерекшеліктерін ескере отырып, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен диагностикалық жұмысты ұйымдастыру;

білім беру ұйымы деңгейінде іс-шаралар ұйымдастыру.

2) "педагог-модератор":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

пәнді оқытуда әзірленген әдістемені қолдана білу;

алдыңғы қатарлы әдістері мен тәсілдерін пайдалануы;

диагностикалық жұмысты ұйымдастыру оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен;

білім беру ұйымының әдістемелік бірлестігі, шығармашылық топтардың жұмысына белсенді қатысады.

3) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

өз бетінше пәнді оқытудың әдістемесін жасай алады;

шығармашылық семинарларды, қалалық / аудандық деңгейдегі шығармашылық топтардың жұмысын басқара алады;

озық педагогикалық тәжірибені өз жұмысында қолдануға;

жаңа білім беру бағдарламаларын, оқулықтар мен оқу құралдарын іске асыруға белсенді қатысады.

4) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жаңа оқу жоспарларын, педагогикалық технологияларды, оқыту, тәрбиелеу әдістерін жасай алады және оларды тестілеу бойынша жұмыстар жүргізе алады;

жоспарға сәйкес эксперименттік тапсырмаларды тұжырымдау;

оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша авторлық әзірлемелердің болуы;

білім беру саласындағы өзекті мәселелерді шешуге шығармашылық топтарды басқарады.

5) "педагог-мастер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

облыстық оқу-әдістемелік кеңесінде немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінде мақұлданған әдістемелік материалдары болуы, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ететін,

тәлімгерлікті қамтамасыз ететін және облыстық деңгейде кәсіби қоғамдастық желісін дамыту жоспарлары бар, республикалық және халықаралық жарыстарға қатысуы.

11-параграф. Аға жаттықтырушы-оқытушы

178. Лауазымдық міндеттері: Оқытушылардың спорттық және дене шынықтыру үйірмелерін ұйымдастырады.

Дене шынықтыру ісі жөніндегі орынбасарымен бірлесіп, оқу жылына арналған спорттық іс-шаралардың жұмыс жоспарын әзірлейді және оның орындалуын қамтамасыз етеді.

Әртүрлі спорт түрлері бойынша жаттықтырушы-оқытушылардың жұмыс үйірмелеріне басшылық жасайды, оқу-жаттығу процесін ұйымдастыруды және өткізуді қамтамасыз етеді.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің теориялық, дене, моральдық, техникалық және спорттық дайындығын арттыруды, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жоспарланған жаттығу жүктемелері мен спорттық нәтижелерді орындауын қамтамасыз етеді.

Оқу-жаттығу процесін және спорттық іс-шараларды қауіпсіз өткізуді қамтамасыз етеді.

Тәрбие жұмысын жүргізеді.

Тәрбиеленушілердің дәрігерлік-педагогикалық бақылаулардың антропометриялық өлшемдері негізінде бақылау жаттығуларын және медициналық қызметкерлердің нұсқауларын орындауын бақылайды.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жалпы және арнайы дене даярлығы бойынша бақылау нормативтерін қабылдайды.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жарыстарға қатысуын ұйымдастырады, спорттық жетілдіру үшін білім алушылар мен тәрбиеленушілерді іріктеуді жүзеге асырады.

Бекітілген дайындық жоспарларының орындалуын, бөлімшенің білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің сөз сөйлеу қорытындыларын талдайды, алынған мәліметтерді ескере отырып, білім алушылар мен тәрбиеленушілерді даярлауға түзетулер енгізеді.

Спорт түрлері бойынша бөлімшелерде жаттықтырушылық кеңестер өткізеді.

Жүйелі түрде біліктілігін арттырады, әдістемелік оқуларға, конференцияларға, семинарларға қатысады.

Белгіленген тәртіппен білім алушылар мен тәрбиеленушілер мен жаттықтырушы-оқытушыларды көтермелеу туралы ұсыныстар енгізеді

Білім алушылар мен тәрбиеленушілерді даярлауға қатысатын ұйымдармен өзара іс-қимыл жасайды.

179. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Дене тәрбиесі және спорт туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша, асыраушысынан айрылу жағдайы бойынша және жасына байланысты берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы", "Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Заңдары және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілер;

педагогика, психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты,
арнайы педагогика, психология, педагогикалық ғылым мен практика жетістіктері,
экономика негіздері, қаржы-шаруашылық қызметті,
қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қарсы қауіпсіздік қағидалары.

180. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі немесе педагогикалық қайта даярлығын растайтын құжат, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

біліктілігі жоғары деңгейдегі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог – сарапшы үшін кемінде 4 жыл – мүмкіндігінше бейіні бойынша ғылым кандидаты ғылыми дәрежесінің болуы, педагог-зерттеуші үшін кемінде 5 жыл - бейіні бойынша ғылым кандидаты ғылыми дәрежесінің немесе ғылым докторы ғылыми дәрежесінің болуы.

181. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

өз бетінше пәнді оқытудың әдістемесін құрастыруды білу;

белсенді оқытудың формалары мен әдістерін қолдану;

білім алушылармен және тәрбиеленушілермен диагностикалық жұмысты ұйымдастыру;

оқу-тәрбие процесінде тұрақты оң нәтижелерді қамтамасыз ету;

шығармашылық топтардың, мектептің әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына белсенді қатысу.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

өз бетінше пәнді оқытудың әдістемесін құрастыруды білу;

шығармашылық семинарларға, шығармашылық топтардың жұмысына басшылық жасау;

өз жұмысында озық педагогикалық тәжірибені қолдану;

жаңа білім беру бағдарламаларын, оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдарды енгізу жұмыстарына белсенді қатысу.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

жаңа оқу бағдарламаларын, педагогикалық технологияларды, оқыту, тәрбиелеу әдістерін әзірлей білу және оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізу;

өз жоспары бойынша эксперименттік тапсырмаларды қалыптастыру;

оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша авторлық әзірлемелердің болуы;

білім беру саласындағы өзекті мәселелерді әзірлеу бойынша шығармашылық топтарды басқара білу.

12-параграф. Дене шынықтыру (жүзу) нұсқаушысы

182. Лауазымдық міндеттері: Дене шынықтыру жөніндегі нұсқаушы дене тәрбиесі бағдарламасына және әдістемесіне сәйкес білім алушыларды, тәрбиеленушілерді оқыту жұмысын жүргізеді.

Балалардың жас ерекшелігін, дайындығын, жеке және психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып, оқытудың міндеттері мен мазмұнын анықтайды.

Білім алушыларды, тәрбиеленушілерді дене жаттығуларын орындау дағдылары мен техникасын үйретеді, олардың бойында рухани-жігер қасиеттерін қалыптастырады.

Дене шынықтыру бойынша сабақтар мен спорттық іс-шараларды өткізу барысында білім алушылардың, тәрбиеленушілердің толық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсетеді.

Үнемі санитарлық-гигиеналық нормалардың сақталуын қадағалайды.

Медицина қызметкерлермен бірлесе отырып, балалардың денсаулық жағдайын бақылайды және олардың физикалық жүктемесін реттейді.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің өмірі мен денсаулығына жауап береді.

Салауатты өмір салтын насихаттайды.

Тәрбиешілермен, тәрбиеленушілердің ата-анасымен, тығыз байланыста жұмыс істейді. Бекітілген құжаттаманы және есептілікті жүргізеді.

183. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру, дене шынықтыру және спорт, оқушыларды оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика, психология негіздерін,

жас ерекшелік физиологиясын, анатомиясын, мектеп гигиенасын,

дене тәрбиесі әдістемесін, әртүрлі жастағы балаларды жүзуге;

тәрбие жұмысының әдістемесін; білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау қағидаларын, дене шынықтыру-сауықтыру іс-шараларын өткізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының талаптарын, бағдарламалар мен оқулықтарды, оқу кабинетін жабдықтау мен жабдықтауға қойылатын талаптарды, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қарсы қауіпсіздік қағидалары, санитарлық қағидалар мен нормаларды.

184. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті мамандық бойынша жоғары білім жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе

техникалық және кәсіптік білімі және тиісті мамандығы бойынша жұмыс өтіліне талап қойылмайды жұмыс.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейдегі бар болған жағдайда жұмыс өтілі мамандығы бойынша педагог-шебер – 6 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары немесе орта деңгейдегі бар болған жағдайда педагог-модератор үшін кемінде 3-4 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4-5 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5-6 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

185. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі тиіс (санаты жоқ), сондай-ақ:

балалардың дене тәрбиесінің ең озық формалары мен әдістерін қолдану және олардың денсаулығын нығайту;

білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен ата-аналар үшін консультациялар өткізу.

2) "педагог-сарапшы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

балалардың дене тәрбиесі және денсаулығын нығайту бойынша тұрақты нәтижелерді қамтамасыз ету;

балалармен жеке жұмыс жүргізу;

балалардың дене тәрбиесі және балалармен спорттық жарыстар өткізу бойынша жеке әдістемелерді әзірлеу.

3) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тәжірибелік жұмыс дағдыларын меңгеру;

балалармен сабақ жүргізудің жаңа бағдарламалары мен әдістерін әзірлеу.

4) "педагог-шебер":

педагог-зерттеушіге қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ

тәжірибелік жұмыс дағдыларын меңгеру;

балалармен сабақ жүргізудің жаңа бағдарламалары мен әдістерін әзірлеу.

13-параграф. Балаларға арналған қосымша білім беру ұйымының Әдіскері

186. Лауазымдық міндеттері: Барлық типтегі және түрдегі балаларға қосымша білім беру ұйымдарында (бұдан әрі – ұйым) әдістемелік жұмысты жүзеге асырады.

Білім беру процесінің нәтижесін ұйымдық-әдістемелік алып жүруді, талдауды және бағалауды, инновациялық педагогикалық тәжірибені топтастырып, таратуды қамтамасыз етеді.

Педагог кадрлардың шығармашылық өсуіне және олардың кәсіби жетілуіне көмек береді.

Ұйымдардағы оқу-әдістемелік және тәрбие жұмысының жағдайын талдайды және оның тиімділігін арттыру бойынша ұсыныс әзірлейді.

Әдістемелік және ақпараттық материалдар әзірлеуге, диагностика жасауға, педагог кадрларды даярлауды, қайта даярлауды және біліктілігін арттыруды болжауға және жоспарлауға қатысады.

Ұйымның педагог қызметкерлеріне қосымша білім берудің оқу бағдарламасының мазмұнын, нысанын, әдістері мен оқыту құралдарын анықтауға, ұйымның білім беру қызметін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жұмысын ұйымдастыруға көмек көрсетеді.

Балаларға қосымша білім беру ұйымындағы білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсыныс енгізеді.

Білім беру процесіне арналған оқыту-әдістемелік құжаттамалар мен құралдарды, жабдықтардың үлгілік тізбелерін, дидактикалық материалдарды әзірледі, рецензиялауды және бекітуге дайындауды ұйымдастырады.

Ұйымның эксперименталдық жұмысының нәтижесін талдайды және жинақтайды.

Педагог қызметкерлердің мейлінше инновациялық, нәтижелі тәжірибелерін жинақтайды және тарату шараларын қабылдайды.

Педагог қызметкерлердің әдістемелік бірлестіктерінің жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді, оларға тиісті қызмет ету бағыты бойынша консультативтік және практикалық көмек көрсетеді.

Қызметкерлердің тиісті бағыттары бойынша олардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау жұмысына, білім беру мазмұнын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету бойынша, оқу құралдарына, әдістемелік материалдарға арналған тапсырыстың перспективалық жоспарларын әзірлеуге қатысады.

Балаларға қосымша білім беру саласындағы алдыңғы қатарлы оқыту және тәрбиелеу технологиялары, отандық және әлемдік тәжірибе туралы ақпаратты қорытындылайды және таратады.

Конкурстар, көрмелер, олимпиадалар, слеттер, жарыстар өткізу бойынша қажетті құжаттама әзірлеп, ұйымдастырады. Әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық-аналитикалық материалдарды жинауды, жинақтауды және жүйелендіруді жүзеге асырады.

Қосымша білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, сараптауға, қолданыстағысын түзетуге және жаңа білім беру стандарттарын, оқу-бағдарламалық құжаттама әзірлеуге қатысады.

Білім беру ұйымының педагогикалық және өзге де кеңестерінің жұмысына, сондай-ақ әдістемелік бірлестік қызметі мен әдістемелік жұмыстың өзге де түріне қатысады.

Еңбек қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережені орындайды.

Білім беру процесі кезінде білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) өмірін және денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Әдістемелік қосымшалардың жиынтықтары бар әртүрлі үлгідегі және түрдегі оқу-әдістемелік өнімдерді әзірлейді, рецензиялайды және бекітуге дайындайды.

Балаларға қосымша білім беруді дамытудың басым бағыттарын іске асыруды қамтамасыз ететін бағдарламалық-әдістемелік өнімдерді баспаға дайындауды жүзеге асырады.

Қызметкерлердің тиісті қызмет бағыттары бойынша олардың біліктілігін арттыру және қайта даярлауды ұйымдастыру, білім беру мазмұнын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету, оқу құралдарына, әдістемелік материалдарға тапсырыс берудің перспективалық жоспарларын әзірлеуге қатысады. Әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық-талдау материалдарын жинауды, жинақтауды және жүйелеуді жүзеге асырады.

Қосымша білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, оларды сараптауға, қолданыстағы білім беру стандарттарын түзетуге және жаңа білім беру стандарттарын, оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеуге қатысады.

Әдістемелік қосымшалар жиынтығымен әр түрлі типтегі оқу-әдістемелік өнімдерді әзірлеуге дайындайды.

Балаларға қосымша білім беруді дамытудың басым бағыттарының іске асырылуын қамтамасыз ететін бағдарламалық және әдістемелік өнімдерді шығаруға дайындықты жүзеге асырады.

Қызметкерлердің өз қызметінің тиісті бағыттары бойынша біліктілігін арттыру және қайта даярлауды ұйымдастыруға, білім беру мазмұнын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуге, оқу құралдарына, оқу материалдарына тапсырыс берудің ұзақ мерзімді жоспарларын жасауға қатысады.

Әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық және аналитикалық материалдарды жинауды, жинақтауды және жүйелеуді жүзеге асырады.

Қосымша білім беру саласындағы нормативтік құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, оларды сараптауға, қолданыстағы құжаттарды жаңартуға және жаңа білім стандарттарын, оқу және бағдарламалық құжаттаманы жасауға қатысады.

Инновациялық тәжірибені зерттейді және таратады.

Конкурстарға, көрмелерге, жарыстарға, митингілерге, жарыстарға қажетті құжаттарды ұйымдастырады және әзірлейді.

Қажетті есептерді дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

Сараптамалық қызметті ұйымдастырады:

Республикадағы балаларға қосымша білім беру ұйымдары конкурстарға ұсынылатын бағдарламалық-әдістемелік өнімдердің бейінді (бағыты бойынша) сараптамасын.

Өтінімдер бойынша сараптаманы жүзеге асырады (білім беру ұйымдарынан, жеке тұлғалардан).

Консалтингтік қызметті ұйымдастырады: педагогикалық кадрлардың шығармашылық өсуіне және олардың кәсіби дамуына ықпал етеді.

Ұйымдардың педагогикалық қызметкерлеріне балаларға қосымша білім берудің білім беретін оқу бағдарламаларының мазмұнын, оқыту нысандары, әдістері мен құралдарын анықтауда, ұйымдардың білім беру қызметін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету бойынша жұмысты ұйымдастыруда көмек көрсетеді.

Оқыту мен тәрбиелеудің инновациялық технологиялары, қосымша (бейресми) білім беру саласындағы озық отандық және әлемдік тәжірибе туралы ақпаратты жинақтайды және таратады.

Педагогикалық жетістіктерді насихаттайды (мастер-кластар, педагогикалық шеберханалар, шығармашылық семинарлар ұйымдастыру арқылы).

Балаларға қосымша білім беру ұйымдарында білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізеді.

187. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы", "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру қызметін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың басым бағыттарын, педагогика және психология негіздерін.

188. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, білім беру жүйесіндегі немесе тиісті бейін бойынша педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 2 жыл.

Және (немесе) жоғары деңгейлі біліктілік болған жағдайда педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 5 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 7 жыл, педагог-шебер үшін-8 жыл.

189. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

мемлекеттік, салалық және өңірлік нормативтік-құқықтық актілерді білуі тиіс;

педагогикалық қызметте бағдарлау;

қосымша білім беру тұжырымдамасын зерделеу;

педагогтарға, ата-аналарға консультациялық көмек көрсету;

әдістемелік ұсынымдар әзірлеу;

оқу жоспарларына сараптама жүргізу, білім беру ұйымының қызметіне талдау жүргізу;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

қосымша оқыту бойынша әдістемелік материалдар мен әзірлемелерді жинақтау, жүйелеу және тарату;

кадрлық құрам дайындау;

білім беру ұйымы ішінде білім беру бойынша теоритикалық зерттеулерге басшылық жасау;

педагогтердің қызметін үйлестіруге және жоспарлауға қатысу.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

аудан / қала деңгейінде білім беру бойынша теоритикалық зерттеулерге басшылық жасау;

білім беру ұйымы ішінде және аудан/қала деңгейінде қосымша білім беру саласындағы ғылыми зерттеулерге қатысу;

оқу бағдарламалары мен оқу-әдістемелік кешендерін апробациялауға қатысу;

эксперименттік алаңдарға қатысу;

аудандық, қалалық, облыстық деңгейдегі конференцияларға, семинарларға, конкурстарға қатысу және қатысу;

ғылыми-публицистикалық және әдістемелік бұқаралық ақпарат құралдарында және интернет ресурстарда жарияланымдары болуы;

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде білім беру бойынша теориялық зерттеулерге басшылық етуі тиіс;

білім беру ұйымы ішінде және облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде қосымша білім беру саласында ғылыми зерттеулерге жетекшілік ету;

педагогтардың аяқталған әзірлемелеріне зерттеу бағасын жүргізу;

педагогтарды ғылыми-практикалық және әдістемелік сүйемелдеумен айналысу;

қосымша білім беру бойынша әдістемелік материалдар мен әзірлемелерді тарату;

кадрлық құрам дайындау, конференцияларда, семинарларда, облыстық, республикалық, халықаралық деңгейдегі конкурстарда сөз сөйлейді;

ғылыми-публицистикалық және әдістемелік бұқаралық ақпарат құралдарында және интернет-ресурстарда жарияланымдары болуы;

республикалық сараптау кеңесі мақұлдаған бағдарламалар мен оқу-әдістемелік кешендердің авторлық әзірлемелері болуы тиіс.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеу" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

қосымша білім беруді дамытудың ықтимал бағыттарын зерттеу және әзірлеу;

оның келешегін болжау;

әдіснамалық өнімдерді әзірлеуді ұйымдастыруға басшылық жасау;

педагогтардың озық тәжірибесін тарату, олардың біліктілігінің өсуіне ықпал етеді; әзірленген әдіснамалық өнімдерді енгізу бойынша мастер-класстар мен семинарлар өткізу.

14-параграф. Қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығының (ҚБ ОӘО) әдіскері

190. Лауазымдық міндеттері: Аналитикалық қызмет: қызмет бағыттары бойынша балаларға қосымша білім беру жүйесінің бағдарламалық-әдістемелік қамтамасыз етілу жағдайын зерделейді және талдайды, оның тиімділігін арттыру бойынша ұсыныс әзірлейді.

Балаларға арналған қосымша білім беру ұйымдарының кадрлық құрамы мен әдістемелік корпусының шығармашылық әлеуеті туралы деректер базасын жинап, талдайды.

Балаларға қосымша білім беру жүйесінде іске асырылатын бағдарламалық-әдістемелік өнім банкі, педагогикалық ақпарат банкі (нормативтік құқықтық, ғылыми-әдістемелік, әдістемелік) қалыптастырады.

Республикадағы балаларға қосымша білім беру ұйымдарында іске асырылатын бағдарламалық-әдістемелік өнімді жүйелейді.

Ғылыми-әдістемелік қызмет: тұлғаның даму міндеттерін шешудің озық инновациялық тәсілдерін анықтайды және насихаттайды.

Әдістемелік және ақпараттық материалдар, диагностика, болжау және педагогикалық кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыруды жоспарлауға қатысады.

Ұйымдардың эксперименталды және зерттеу жұмысының нәтижелерін талдап, жалпылайды.

Балаларға қосымша білім беру ұйымдары қызметінің практикасына ғылыми зерттеулерді, алдыңғы қатарлы педагогикалық тәжірибені талдайды және жалпылайды, педагогтардың ғылыми және теориялық құзыреттіліктерін қамтамасыз етеді.

Түрлі типтегі бағдарламаларды (білімдік, мәдениеттік, эксперименттік жұмыс бағдарламалары) және әдістемелік өнімдердің түрлерін (әдістемелік әзірлемелер, ұсынымдамалар, құралдар) әзірлеу технологияларын жасайды.

Түрлі типті оқу-әдістемелік өнімдерді және әдістемелік қосымшаларды әзірлейді, рецензиялайды және бекітуге дайындайды.

Балаларға қосымша білім беруді дамытудың басым бағыттарын іске асыруды қамтамасыз ететін бағдарламалық-әдістемелік өнімдерді басып шығаруға дайындықты жүзеге асырады.

Тиісті қызметтік бағыттары бойынша, білім беру мазмұнын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету бойынша қызметкерлердің біліктілігін арттыруды және қайта

даярлауды ұйымдастыру жұмысына, оқу құралдарына, әдістемелік материалдарға тапсырыс беру жоспарын әзірлеуге қатысады.

Әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық-талдамалық материалдар жинақтауды және жүйелеуді жүзеге асырады.

Қосымша білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, оларды сараптауға, қолданыстағыларын түзетуге және жаңа білім беру стандарттарын, оқу-бағдарламалық құжаттамаларды әзірлеуге қатысады.

Балаларға арналған қосымша білім беру саласындағы алдыңғы қатарлы әлемдік және отандық тәжірибе, алдыңғы қатарлы оқу және тәрбиелеу технологиялары туралы ақпаратты таратады және жалпылайды.

Конкурс, көрме, олимпиада, слет, жарыс өткізу бойынша қажетті құжаттарды әзірлейді және ұйымдастырады.

Қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

Сараптамалық қызметті: балаларға қосымша білім беру ұйымдарының республикалық конкурстарға ұсынатын бағдарламалық-әдістемелік өнімдеріне (бағыттары бойынша) бейінді сараптама ұйымдастырады.

Сараптаманы өтінімдер бойынша жүзеге асырады (білім беру ұйымдары, жеке тұлғалар).

Консалтингті қызметті ұйымдастырады: педагог кадрлардың шығармашылық өсуіне және олардың кәсіби дамуына ықпал етеді.

Балаларға қосымша білім беру оқу бағдарламаларының мазмұнын, нысанын, әдісін және оқу құралын анықтауда, ұйымдардың білім беру қызметін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жұмысын ұйымдастыруда ұйымдардың педагогикалық қызметкерлеріне көмек көрсетеді.

Қосымша білім беру саласында оқу-тәрбиенің инновациялық технологиялары, алдыңғы қатарлы отандық және әлемдік тәжірибе туралы ақпаратты жалпылайды және таратады.

Педагогикалық жетістіктерді (мастер-класстар, педагогикалық шеберлік, шығармашылық семинарлар ұйымдастыру арқылы) насихаттайды.

Балаларға қосымша білім беру ұйымында білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсыныс енгізеді.

191. Білуге міндетті:

Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы", "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және басқа да білім беру қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілерді,

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың басым бағыттарын, балаларға қосымша білім беру ұйымдарының қызметі мәселелері бойынша нормативтік құжаттарды,

дидактиканың қағидаттарын, педагогика және жас ерекшеліктері психологиясының негіздерін,

білім беру процесін немесе қызметтік бағытын әдістемелік қамтамасыз ету қағидаттарын, білім беру ұйымдарындағы оқу процесін ұйымдастыру жүйесін,

оқу-бағдарламалық құжаттаманы әзірлеу принциптері мен тәртібін, оқу жабдықтары мен басқа да оқу-әдістемелік құжаттамалардың үлгілік тізбелерін,

педагогикалық жұмыстың тиімді түрлері мен мазмұнын анықтау,

жалпылау және тарату әдістерін, ұйымның педагогикалық қызметкерлерінің әдістемелік бірлестіктері жұмысының мазмұны және ұйымның қағидаларын,

баспалармен жұмыс негіздерін, әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелендіру қағидаларын, оқытудың аудио бейнелік және интерактивтік құралдарына қойылатын негізгі талаптарды,

оқытудың қазіргі педагогикалық технологиялары, құзыреттік тәсілдерді іске асыруды,

даулы жағдайларының себептерін диагностикалау, оларды шешу және алдын алу технологияларын,

экология, экономика, әлеуметтану негіздерін,

мәтіндік редактормен, электрондық кестемен, электрондық поштамен және браузермен,

заңнамасын, білім беру ұйымдарының ішкі еңбек тәртібінің ережелерін,

еңбек және өрт қауіпсіздігін сақтау ережелерін, санитарлық ережелер мен нормаларды.

192. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша жоғары білім, педагогикалық жұмыс өтілі немесе тиісті бейін бойынша кемінде 2 жыл.

Және (немесе) жоғары деңгейлі біліктілік болған жағдайда педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 5 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 7 жыл. педагог-шебер үшін-8 жыл.

193. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

"педагог" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

қосымша білім беру ұйымы қызметінің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу;

балаларға қосымша білім беру ұйымдарының кадрлық құрамы мен әдістемелік корпусының әлеуетін талдау;

бағдарламалық-әдістемелік өнімдерді қалыптастыру;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

әдістемелік және ақпараттық материалдарды әзірлеуге қатысу;

диагностика жүргізу;

педагогтарды даярлау мен біліктілігін арттыруды жоспарлау;

ғылыми зерттеулер мен озық педагогикалық тәжірибені енгізу;

ұйымдардың эксперименттік және зерттеу жұмыстарының нәтижелерін талдау және қорыту;

білім беру ұйымдары мен аудан/қала ішінде конкурстар, көрмелер, олимпиадалар, слеттер, жарыстар өткізуді ұйымдастыру және қатысу;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

білім беру, бос уақыт бағдарламаларын, әдістемелік әзірлемелердің, ұсынымдардың, құралдардың әртүрлі түрлерін әзірлеуге қатысу;

әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық-талдау материалдарын жинауды, жинақтауды және жүйелеуді жүзеге асыру;

қосымша білім берудің білім беретін оқу бағдарламаларының мазмұнын анықтауда педагогтарға көмек көрсету.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

қосымша білім беру саласында озық отандық және әлемдік тәжірибені тарату;

облыс, республика деңгейінде мастер-кластар, педагогикалық шеберханалар, семинарлар ұйымдастыру;

қосымша білім беру саласындағы білім беру процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар мен ұсынымдар әзірлеу;

бағдарламалар мен оқу-әдістемелік кешендерді апробациялауға қатысу.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын талаптарға, сондай-ақ:

қосымша білім беруді дамытудың басым бағыттарын іске асыру бойынша бағдарламалық-әдістемелік өнімдерді әзірлеу;

облыстық, республикалық, халықаралық деңгейлерде іс-шараларды ұйымдастыру,

қосымша білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, оларды сараптауға, қолданыстағы білім беру стандарттарын түзетуге және жаңа білім беру стандарттарын, оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеуге қатысу;

қосымша білім беру саласындағы жетекші мамандардың озық тәжірибесін тарату.

Қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы директорының орынбасары (бұдан әрі - ҚБ ОӘО)

194. Лауазымдық міндеттері: ҚБОӨО жарғысына және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес құрылымдық бөлімшелерінің қызметін басқарады. ҚБОӨО оқу, ғылыми, әдістемелік қызметін жоспарлайды, ұйымдастырады және бақылайды.

Өткізілетін іс-шаралардың ақпараттық әдістемелік қамтылу дайындығын басқаруды және бақылауды жүзеге асырады.

Баспалық қызметті басқарады.

Құрылымдық бөлімшелерге кадрлар іріктеуді жүзеге асырады және ҚБОӨО директорына ұсынады. ҚБОӨО құрылымдық бөлімшелерінің қызметін бақылауды, аумақтық құрылымдардың қызметкерлеріне кеңес беруді жүзеге асырады. Әдістемелік құрамды аттестаттау жұмысын ұйымдастырады.

ҚБОӨО қызметінің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар дайындап, ақпараттық материалдарды жүйелейді және жасайды, балаларға арналған қосымша білім беру ұйымдарының бағдарламаларын және оқу жоспарларын әзірлеп, рецензиялайды және бекітуге дайындайды, аумақтық орталықтар, эксперименттік алаңдар қызметінің нәтижесін талдайды және жалпылайды.

Қажетті есептерді дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

Әдістемелік, анықтамалық, ақпараттық-талдамалық материалдар жинақтауды және жүйелеуді жүзеге асырады.

Қосымша білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге, оларды сараптауға, қолданыстағыларын түзетуге және жаңа білім беру стандарттарын, оқу-бағдарламалық құжаттамаларды әзірлеуге қатысады.

195. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және басқа да қосымша білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін анықтайтын нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

педагогика, педагогикалық психологияны, педагогикалық ғылым мен практика жетістіктерін, қаржылық-шаруашылық қызмет, еңбек туралы заң негіздерін.

196. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары педагогикалық білім немесе тиісті бейіні бойынша жоғары білім, білім беру ұйымдарында педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 5 жыл немесе басшы лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.

7-тарау. Ересектерге арналған қосымша білім беру ұйымдары

1-параграф. Біліктілікті арттыру институтының (филиалының) басшысы (директоры)

197. Лауазымдық міндеттері: біліктілікті арттыру институтының (бұдан әрі-Институт) оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік, әкімшілік-шаруашылық және қаржы - экономикалық қызметін басқарады.

Барлық құрылымдық бөлімшелердің жұмысын және тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастырады, олардың қызметін дамытуға бағыттайды.

Институт қызметін ағымдағы және перспективалық жоспарлауды ұйымдастырады. Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесін әлемдік білім беру кеңістігіне ықпалдастыру, жетекші жоғары оқу орындарымен, таяу және алыс шетел ғалымдарымен білім беру мәселелері бойынша өзара тиімді ынтымақтастықты кеңейту шараларын жүзеге асырады, заманауи ақпараттық технологияларды белсенді пайдаланады және дамытады.

Институттың Жарғысын, ішкі тәртіп ережелерін, курстардың, семинарлардың оқу-тақырыптық жоспарларын, штат кестесін, Институт қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарын бекітеді.

Басқа оқу іс-шараларын әзірлеу мен бекітуді ұйымдастырады.

Тыңдаушылар үшін кадрлардың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыруға бақылауды жүзеге асырады, бұл үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді.

Белгіленген заңнама шегінде институттың мүлкі мен қаражатына иелік етеді.

Оқу-материалдық базаны есепке алуды, сақтауды және толықтыруды, институттың ішкі тәртіп ережелері мен жұмыс тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Ғылыми-педагогикалық және тәрбие процесінің қажетті деңгейін қамтамасыз ететін кадрларды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, олардың кәсіби деңгейін арттыру үшін жағдай жасайды. Институт Ғылыми кеңесінің жұмысын басқарады.

Мемлекеттік, қоғамдық, ғылыми және басқа да ұйымдарда Институт атынан өкілдік етеді, қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

198. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы", "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын, а

андрагогика, синергетика, педагогика, психология, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін, менеджмент негіздерін,

экономика, қорғау ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

199. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен тұлғалар, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 10 жыл.

2-параграф. Біліктілікті арттыру институты (филиалы) басшысының (директорының) орынбасары

200. Лауазымдық міндеттері: Нормативтік құқықтық актілерге және Біліктілікті арттыру институтының (бұдан әрі – Институт) жарғысына сәйкес Институт құрылымдарының қызметіне басшылық етеді.

Институттың оқу, ғылыми, әдістемелік және шаруашылық қызметін жоспарлайды, ұйымдастырады және қадағалайды.

Курстық және курсаралық іс-шараларды оқу, бағдарламалық-әдістемелік және ғылыми сүйемелдеуге басшылық және қадағалау жүргізеді.

Баспа ісіне басшылық жасайды.

Алдыңғы қатарлы жоғары оқу орындарымен және ғылыми-зерттеу орталықтарымен ыңтымақтастықты ұйымдастырады.

Білім беру ұйымдарының және әдістемелік қызметтердің, білім беру ұйымдарының барлық деңгейіндегі ғылыми-педагогикалық және әдістемелік кадрларының, басшыларының біліктілігін арттырудың үздіксіздігін және сабақтастығын қамтамасыз етуді қадағалайды.

Институттың құрылымдық бөлімшелеріне кадрлар іріктеуді іске асырып, оларды Институт басшылығына ұсынады.

Кафедра, әдістемелік кабинеттер және басқа да құрылымдар қызметкерлеріне консультация береді, олардың жұмысын үйлестіреді, әдістемелік құрамды аттестаттауды ұйымдастырады. Қажетті есеп-қисаптың ұйымдастырылуы мен ұсынылуын қамтамасыз етеді.

201. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Ғылым туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" заңдарын және білім берудің келешегі мен даму жолдарын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

менеджмент негіздерін, экономика, қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін,

андрогика, синергетика, педагогика, педагогикалық психология, педагогикалық ғылым мен тәжірибенің жетістіктерін,

еңбек қорғау нормалары мен ережелерін, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы күрес ережелерін, санитарлық нормалар мен ережелерді.

202. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен тұлғалар, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 10 жыл.

3-параграф. Біліктілікті арттыру институтының (филиалының) әдіскері

203. Лауазымдық міндеттері: Курстардың, семинарлардың, конференциялардың, педагогикалық оқулардың, конкурстардың, көрмелердің сараланған жабдықталуын және өткізілуін ұйымдастырады.

Курстарға оқу-әдістемелік материалдарды әзірлейді. Зертханалық-практикалық сабақтарды, тренингтерді, тиісті санаттардың біліктілігін арттырудың (бұдан әрі - БА) өзекті мәселелері бойынша іскерлік ойындарды даярлап, өткізілуін қамтамасыз етеді.

Жаңа тиімді технологияларды енгізу бойынша арнаулы проблемалық курстарды ұйымдастырады.

БА курстарына арналған жаңа оқу-тақырыптық жоспарларды, бағдарламаларды әзірлейді.

Білім беру қызметкерлерінің үздіксіз БА әртүрлі топтарының курстық дайындықтарының тиімділігін анықтайтын педагогикалық инструментарий жұмысын, педагогикалық диагностика, түзетуді іске асыру әдістерін жетілдіру, әдістемелік жұмысты үлгілеу бойынша заманауи әдістерді енгізу жұмысын үйлестіреді.

Білім беру ұйымдарының дыбыс-бейне және интерактивті оқыту құралдарына мұқтаждығын, қазіргі педагогикалық деректер банкісінің ахуалын саралайды.

БА курстарының әдістемелік және тәжірибелік қамтамасыз етілуін ұйымдастырады.

Біліктілік арттыру жоспарының іске асырылуын қамтамасыз етеді, кабинет бейіні бойынша педагог кадрлардың сапалық құрамына мониторингті жүзеге асырады.

Авторларға оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендердің мақұлданыуына, авторлық курстар, семинарлар ұйымдастыру мен өткізуге көмек көрсетеді.

Тәжірибелік-эксперименталдық жұмыстың нәтижелерін саралайды және жалпылайды.

Білім беру ұйымдары педагогтарының, әдіскерлерінің, басшыларының нәтижелі жұмыс тәжірибесін зерттеп, жалпылайды және таратады.

Білім беру қызметкерлеріне, аудандық әдістемелік кабинеттерге консультативтік, әдістемелік және практикалық көмек көрсетеді.

Курсаралық жұмыстар мен әртүрлі байқаулар, конкурстар, слеттер, олимпиадалар өткізеді.

Педагогикалық және басқарушылық инновацияларды зерттеп, насихаттайды.

Педагогика ғылымының заманауи жетістіктерін, педагогикалық әдебиеттің жаңалықтарын қадағалап, олар туралы білім беру ұйымдарын, әдістемелік кабинеттерді хабардар етеді.

БА жүйесінде маркетингтік зерттеулер және баспа қызметін жүзеге асырады.

Аймақтық деңгейде жұмысты ұйымдастыру бойынша мұғалімдердің біліктілігін арттыру институттарының тиісті кабинеттерінің қызметін қадағалайды.

Педагогтердің, білім беру ұйымдарының инновациялық, тәжірибелік-эксперименталдық жұмыстарының және өзіндік зерттеу (ізденіс) қызметінің нәтижелерін жалпылау негізінде ғылым және практиканың ықпалдасу идеяларын енгізу бойынша ұсынымдар әзірлейді.

Республикалық педагогикалық басылымдарда білім беру мәселелеріне байланысты материалдар жариялайды.

204. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және білім беру ұйымдары қызметінің мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін, баспалармен жұмыс істеу негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттаманы әзірлеу тәртібін, білім беру,

жұмыс тәжірибесін жалпылау және тарату әдістемесін,

ғылыми-зерттеу және эксперименттік қызметті,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелер мен нормаларды.

205. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, педагогикалық жұмыс өтілі, оның ішінде біліктілікті арттыру жүйесінде кемінде 5 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда біліктілікті арттыру жүйесінде жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 7 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 9 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 10 жыл.

206. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ақпаратты компьютерлік өңдеу технологиясын, педагогикалық саралау әдістерін меңгеруі тиіс.

2) "педагог-модератор":

педагогқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

алдыңғы қатарлы білім беру технологиялары бойынша жұмыс тәжірибесін жалпылай және тарата білуі,

жарияланған әдістемелік материалдарының болуы тиіс.

3) "педагог-сарапшысы":

педагог-модераторға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу және тәжірибелік жұмыс дағдыларына ие болуы,

білім беру процесінің өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтар жұмысына қатысуы тиіс.

4) "педагог-зерттеуші":

педагог-сарапшыға қойылатын талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу және тәжірибелік жұмыс әдістерін меңгеруі;

білім беру процесінің өзекті проблемаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтарға жетекшілік етуі:

алдыңғы қатарлы білім беру технологиялары бойынша ақпарат таратуы,

жарияланған әдістемелік материалдарының болуы, мемлекеттік тілді білуі тиіс.

4-параграф. Кафедра меңгерушісі

207. Лауазымдық міндеттері: кафедраның даму стратегиясын әзірлейді, сыртқы байланыстарды нығайтады және дамытады.

Тыңдаушыларды курстық даярлау сапасының кафедраішілік жүйесін әзірлейді.

Педагогикалық әдістер мен оқыту құралдарын, ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-эксперименттік жұмыс дағдыларын меңгерген.

Профессор-оқытушылар құрамын оқытуды ұйымдастырады.

Оқу, ғылыми, әдістемелік жұмыс мәселелері бойынша кафедра отырысын өткізеді.

Кафедра жұмысын жоспарлайды, кафедра оқытушыларының жеке жұмыс жоспарларын бекітеді.

Кафедра оқытушылары арасында педагогикалық жүктемені және функционалдық міндеттерді бөлуді жүзеге асырады және олардың уақытында және сапалы орындалуын бақылайды.

Кафедрада ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуді, аяқталған ғылыми-зерттеу жұмыстарын талқылауды және оларды енгізу жолдарын ұйымдастырады.

Қол жеткізілген ғылыми нәтижелерді жариялау мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

Кафедраның көрнекі құралдары мен оқу-әдістемелік материалдарын дайындауға қатысады, оларға сараптама жүргізеді.

Кафедра оқытушыларының жеке жоспарларының орындалуын және сапасын бақылайды.

Кафедра оқытушыларының жұмыс тәжірибесін зерттейді, жинақтайды және таратады.

Кафедраның Жас оқытушыларына оқу және әдістемелік көмек көрсетеді.

Кафедра оқытушыларының біліктілігін арттыруды жоспарлайды.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгерген.

Ғылыми кеңестің жұмысына қатысады.

Ғылыми-әдістемелік көмек көрсету мақсатында білім беру ұйымдарымен және өзге де ұйымдармен байланыс орнатады.

Кафедраның, институттың халықаралық қызметіне қатысады және қамтамасыз етеді.

Кафедра құжаттамалары мен есептілігінің барлық түрлерін жасауды және сақтауды қамтамасыз етеді.

Кафедра қызметінің қорытындысы бойынша есеп береді.

Кафедра оқытушыларының еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, санитария және өртке қарсы қауіпсіздік ережелерін орындауын бақылайды.

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау жөніндегі ережелерді орындайды.

208. Білуі тиіс:

Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, Қазақстан Республикасының: "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Ғылым туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдары және біліктілікті арттыру жүйесінің жұмыс істеуі мен дамуы мәселелерін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық актілер;

оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу және бекіту тәртібі, білім беру жүйелерін басқару теориясы мен әдістері;

педагогиканы, физиологияны, психологияны және кәсіби оқыту әдістемесін, оқыту мен тәрбиелеудің заманауи түрлері мен әдістерін;

экономика негіздері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау ережелері.

209. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе өзге де кәсіптік білім немесе қайта даярлау курстарынан өткенін және ғылыми немесе академиялық дәрежесінің болуын растайтын құжаттың болуы, педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 7 жыл.

5-параграф. Біліктілікті арттыру институтының (филиалының) Аға оқытушы

210. Лауазымдық міндеттері: Оқу және оқу-әдістемелік жұмыстарды ұйымдастырады және өткізеді.

Кафедрадағы ғылыми-зерттеу жұмыстарының бір бағытына қатысады.

Барлық оқу жұмысының түрлерін жүргізеді.

Оқытылатын пәндер бойынша оқу бағдарламаларын, оқу-тақырыптық жоспарларын әзірлейді.

Оқитын пәндерді немесе жекелеген оқу сабақтары, оқу жұмыстары бойынша әдістемелік қамтамасыз етуді жинақтайды және әзірлейді.

Тыңдаушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысады.

Оқитын пәндерді немесе жекелеген оқу бойынша студенттердің өзіндік жұмысына басшылық жасайды.

Біліктілікті арттыруды әдістемелік қамтамасыз етеді.

Кафедраның, институттың ғылыми-әдістемелік жұмыстарына қатысады.

Сабақтарды, зертханалық жұмыстар мен практикалық сабақтарды өткізуде тыңдаушылардың еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өрт қауіпсіздігі ережелерінің сақтауына бақылау жасайды.

Кафедрадағы оқулықтарды, оқу және оқу-әдістемелік құралдарды, әзірлемелерді, жұмыс бағдарламаларын және басқа да оқу-әдістемелік жұмыстардың түрлерін дайындауға қатысады.

Жеке жоспардың орындалуы туралы есепті дайындайды және ұсынады.

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өрт қауіпсіздігі нормалары мен ережелерін орындайды.

211. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Ғылым туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және біліктілікті арттыру жүйесінің жұмыс істеуі мен дамуы мәселелерін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

білім беру жүйелерін басқару теориясы мен әдістерін,

оқу жоспарларын жасау тәртібін,

оқу жұмысы бойынша құжаттама жүргізу ережесін,

педагогиканы, физиологияны, психологияны, андрогогиканы, оқыту мен тәрбиелеудің заманауи түрлері мен әдістері, экономика негіздері,

Еңбекті қорғау ережелері мен нормалары, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғаныс.

212. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білім, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен тұлғалар және ғылыми немесе академиялық дәрежесінің болуы, педагогикалық жұмыс өтілі кемінде 7 жыл.

6-параграф. Біліктілікті арттыру институтының (филиалының) Бөлім басшысы

213. Лауазымдық міндеттері: Нормативтік, құқықтық актілер мен біліктілікті арттыру институты туралы ережеге сәйкес бөлім қызметіне басшылық жасайды.

Бөлімнің даму стратегиясын әзірлейді.

Бөлімнің жұмыс жоспарын және бөлім мамандарының жеке жұмыс жоспарларын бекітеді.

Бөлім мамандарының арасында функционалдық міндеттерін бөлуді, олардың олардың уақытылы және сапалы орындалуын бақылайды.

Бөлім қызметінің нәтижесін талдайды. Бөлім мамандарының кәсіби құзыреттілігін арттыруға көмек көрсетеді.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгереді.

Ішкі тәртіп ережесін сақтайды және бөлімнің жұмыс регламентіне сәйкес құжаттардың орындалуын қамтамасыз етеді.

Бөлімнің барлық түрлердегі құжаттамаларын, есебін жасауды және сақтауды қамтамасыз етеді.

Институттың іс-шараларына қатысады, бөлімнің барлық түрдегі қызметін жоспарлайды мен талдайды. Қажетті есепті, бөлім қызметі туралы ақпаратты дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

214. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және білім беру ұйымдары қызметінің мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

баспалармен жұмыс істеу негіздерін, оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу тәртібін;

пән бойынша жаңа және балама оқулықтардың мазмұны,

инновациялық жұмыс тәжірибесін жалпылау және тарату әдістемесі, ғылыми-зерттеу және эксперименттік жұмыстар,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормалар.

215. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейін педагогикалық білім немесе тиісті бейіні бойынша кәсіптік білім, педагогикалық қайта даярлаудан өткенін растайтын құжат, педагогикалық жұмысының еңбек өтілі кемінде 7 жыл

8-тарау. Әдістемелік қызмет

1-параграф. Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинеттің(орталықтың) (директоры, меңгерушісі) басшысы

216. Лауазымдық міндеттері: Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес кабинет (орталық) қызметінің барлық бағыттарына жалпы басшылық жасауды жүзеге асырады. Штаттық кестені белгілеп және бекітеді.

Кабинеттің стратегиясын, даму мақсаты мен міндеттерін белгілейді, даму бағдарламаларының, ішкі тәртіп ережелерінің әзірленуін, бекітілуін және орындалуын ұйымдастырады.

Бюджет қаражатын ұтымды пайдалануды қамтамасыз етеді.

Заңнамада белгіленген шекте кабинеттің (орталықтың) мүлкі мен құралдарына иелік етеді.

Оқу-материалдық базаны есепке алуды, сақтауды және толықтыруды қамтамасыз етеді.

Республикада және шетелде қоғамдық ұйымдармен (қауымдастықтармен, кеңестермен) өзара әрекеттесуін ұйымдастырады.

Ғылыми-педагогикалық және тәрбие процесінің қажетті деңгейін қамтамасыз ететін кадрларды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады.

Қызметкерлердің лауазымдық міндеттерін анықтайды, олардың кәсіби шеберлігін арттыру үшін жағдай жасайды.

Қызметкерлердің шығармашылық бастамасын марапаттайды және ынталандырады.

Кабинеттің (орталықтың) оқу-әдістемелік (ғылыми-әдістемелік кеңесінің) жұмысын басқарады.

Қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

217. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Ғылым туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

қаржы-шаруашылық, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері, санитарлық ережелер мен нормалар.

218. Біліктілікке қойылатын талаптар:

облыс, республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 10 жыл.

қалалар/аудандар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 5 жыл.

2-параграф. Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинет (орталық) басшысының орынбасары

219. Лауазымдық міндеттері: Оқу, ғылыми, әдістемелік қызметті жоспарлайды, ұйымдастырады және бақылайды.

Өткізілетін іс-шараларды оқу, бағдарламалық-әдістемелік және ғылыми сүйемелдеуді дайындауға басшылық пен бақылауды жүзеге асырады.

Баспа қызметіне басшылық жасайды.

Құрылымдық бөлімшелер үшін кадрлар іріктеуді жүзеге асырады және оларды басшыға ұсынады.

Өңірлік құрылымдардың қызметкерлеріне кеңес беруді, олардың қызметін үйлестіруді жүзеге асырады.

Әдіскерлерді иеленуге (растауға) дайындықты ұйымдастырады.

Кабинетті (орталықты) әдістемелік қамтамасыз ету тиімділігін арттыру бойынша ұсыныс әзірлейді, ақпараттық материалдар жасайды, білім алушылармен жұмыс бойынша білім беру бағдарламаларын әзірлеуді, рецензиялауды және бекітуге дайындауды ұйымдастырады, аудандық, қалалық әдістемелік кабинеттер, тәжірибелік-эксперименттік, инновациялық алаңдар қызметінің нәтижелерін талдайды және қорытындылайды.

Қажетті есептемелерді дайындап және ұсынуды қамтамасыз етеді.

220. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді даму бағыттары мен перспективасын белгілейтін басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

білім берудің жалпыға міндетті мемлекеттік стандарттарын,

педагогика, педагогикалық психологияны, педагогикалық ғылым мен практика жетістіктерін,

қаржылық-шаруашылық қызмет,

еңбек заңнамалар негізін, санитарлық ережелер мен нормаларды.

221. Біліктілікке қойылатын талаптар:

облыс, республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау педагогикалық курстарынан өткен, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 7 жыл.

қалалар/аудандар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 3 жыл.

3-параграф. Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинеттің (орталық) бөлім басшысы

222. Лауазымдық міндеттері: Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинет (орталық) бөлімінің қызметін басқарады, қызмет бағыты бойынша ағымдағы және перспективалық жоспарлауды ұйымдастырады, жұмыс жоспарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді, әдіскерлердің жұмысын үйлестіреді.

Әдіскерлерді, педагогтарды оқытуды қамтамасыз етеді, инновациялық әдістемелік материалдарды, технологияларды, әдістемелерді игеруге және әзірлеуге көмек көрсетеді.

Білім беру процесін жетілдіру және әдістемелік жұмысты басқару бойынша ұсыныстар енгізеді.

Педагогтарды беру (растау) рәсімін дайындауға және өткізуге қатысады. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелерді орындайды.

223. Білуге міндетті: Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін,

қаржы-шаруашылық қызмет негіздерін; санитарлық ережелер мен нормаларды.

224. Біліктілікке қойылатын талаптар:

облыс, республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, ғылыми немесе академиялық дәрежесі, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 7 жыл.

қалалар/аудандар деңгейінде:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 3 жыл.

4-параграф. Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинет (орталық) секторының меңгерушісі)

225. Лауазымдық міндеттері: Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинет (орталық) секторының қызметін басқарады, қызмет бағыты бойынша ағымдағы және перспективалық жоспарлауды ұйымдастырады, жоспарлы тапсырмалардың орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді, әдіскерлердің жұмысын үйлестіреді.

Әдіскерлерге, педагогтарға инновациялық әдістемелік материалдарды, технологияларды, әдістемелерді меңгеруге және әзірлеуге көмек көрсетуді қамтамасыз етеді.

Білім беру процесін жетілдіру және әдістемелік жұмысты басқару бойынша ұсыныстар енгізеді.

Педагогтарды беру (растау) рәсімін дайындауға және өткізуге қатысады.

Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтайды.

226. Білуге міндетті: Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика және психология негіздерін,

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын,

педагогиканы, психологияны, педагогикалық ғылым мен практиканың жетістіктерін , қаржы-шаруашылық

227. Біліктілікке қойылатын талаптар:

облыс, республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 5 жыл қалалар/аудандар деңгейінде:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 3 жыл.

5-параграф. Әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кабинеттің (орталықтың) әдіскері

228. Лауазымдық міндеттері: Аудан (қала) педагогтерімен әдістемелік жұмысты ұйымдастырады, курсаралық кезеңдегі әдістемелік жұмыстың тиімділігін зерделейді.

Білім беру ұйымдарын жетекшілік ететін мәселелері бойынша әдістемелік қамтамасыз етуді жүзеге асырады.

Мамандықтар бойынша педагогтердің біліктілігін арттыруды болжайды және жоспарлайды.

Педагогтердің оқу-әдістемелік құжаттарын (дидактикалық материалдарды), семинарларын, конференцияларын, конкурстарын, олимпиадаларын әзірлеуді, рецензиялауды және бекітуге дайындауды ұйымдастырады.

Педагогтер мен білім беру ұйымдарының инновациялық және тәжірибелік-эксперименттік қызметінің нәтижелерін талдайды және қорытады.

Білім беру ұйымдарының басшылары мен педагогтарына оқу-әдістемелік және тәрбие жұмысын ұйымдастыруда консультациялық және практикалық көмек көрсетеді.

Педагогтерге көмек ретінде библиографиялық анықтамалар, әзірлемелер, тестік және басқа да материалдар жасайды, оларды әдістемелік кабинеттерге, аудан (қала) педагогтарының назарына жеткізеді.

Оқыту мен тәрбиелеудің инновациялық тәжірибесі туралы ақпаратты жинақтайды және таратады.

Мониторинг жүргізеді және педагогтердің, білім беру ұйымдары басшыларының неғұрлым нәтижелі тәжірибесін таратады.

Педагогикалық қызметкерлердің әдістемелік бірлестіктерінің жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді.

ілім алушылардың конкурстарын, көрмелерін, олимпиадаларын, слеттерін, жарыстарын өткізу бойынша қажетті құжаттаманы ұйымдастырады және әзірлейді.

Қажетті есептіліктерді дайындап, ұсынуды қамтамасыз етеді.

229. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және

білім беру ұйымдары қызметінің мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

білім берудің мемлекеттік стандарттарын,
педагогика және жас ерекшелік психологиясы негіздерін,
дидактика принциптерін, жалпы және жеке оқыту әдістерін,
әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принципін, еңбекті қорғау,
қауіпсіздік техникасы мен өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары; санитарлық ережелер мен нормалар.

230. Біліктілікке қойылатын талаптар:

облыс, республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде:

жоғары білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім, немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау педагогикалық курстарынан өткен, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 5 жыл.

қалалар/аудандар деңгейінде:

тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіби білімі, сондай-ақ қайта даярлау курстарынан өткен, үздіксіз педагогикалық жұмыс өтілі кемінде соңғы 3 жыл.

2-бөлім. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесінің педагогтер лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары

1-параграф. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының басшысы

231. Лауазымдық міндеттері: Қазақстан Республикасының заңнамасына және білім беру ұйымының жарғысына сәйкес оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік, әкімшілік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметіне басшылық жасайды.

Оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларын, оқу процесінің кестесін, ішкі тәртіп ережесін бекітеді.

Білім беру ұйымының басқару құрылымын, штаттық кестесін, қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарын бекітеді.

Білім алушылардың контингентін қалыптастырады, олардың әлеуметтік қорғалуын қамтамасыз етеді.

Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында қоғамдық тамақтандыру, медициналық қызмет көрсету ұйымдарының жұмыс істеу және олардың жұмысына бақылауды ұйымдастыру үшін қажетті жағдайлармен қамтамасыз етеді.

Жұмыс берушілермен және әлеуметтік әріптестермен жүргізілетін жұмысты үйлестіреді.

Қолда бар мүліктер мен құралдарға билік жүргізеді, оқу-материалдық базаны толтыруды және оның есебі мен сақталуын, санитарлық-гигиеналық ережелер тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Материалдық-техникалық базаны қайта жарақтауды және қайта құруды ұйымдастырады.

Педагогикалық кеңестің жұмысын басқарады.

Білім беру ұйымының оқыту қызметінің саласын дұрыс ұстау және кеңейту мақсатында инновациялық білім технологияларын енгізуді және тартуды қамтамасыз етеді.

Кадрларды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, педагогикалық және тәрбие процесінің қажетті деңгейін қамтамасыз етеді, олардың біліктілігі мен кәсіби шеберлігін арттыру үшін жағдай жасайды.

Үздіксіз кәсіптік оқыту жөнінде білім беру ұйымдарымен бірлескен жұмыс бойынша жалпы басшылықты жүзеге асырады.

Жұртшылықпен байланысты қамтамасыз етеді, ата-аналармен (олардың орнын басушы адамдармен) жүргізілетін жұмысты үйлестіреді.

Жоғары тұрған, қоғамдық және өзге де ұйымдарда білім беру ұйымының мүддесін білдіреді.

Әлеуметтік серіктестік және халықаралық ынтымақтастықты кеңейту жөніндегі шараларды жүзеге асырады.

Уәкілетті органға (құрылтайшыға) оқу, ғылыми және қаржылық қызмет нәтижелері туралы жыл сайынғы есепті ұсынады.

Еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік жөніндегі заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілер талаптарын орындауды қамтамасыз етеді және қауіпсіз еңбек етуге жағдай жасайды.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

232. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

233. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша кәсіптік білім немесе педагогикалық қайта даярлаудан өткені туралы құжат ;

білім беру саласындағы жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес, оның ішінде техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы басшысының орынбасары лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 1 жыл немесе тиісті бейіні бойынша кәсіпорындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; оның ішінде басшы лауазымында кемінде 3 жыл;

оқытушылық қызметті жүзеге асыру кезінде-қосымша педагогтың бірінші немесе жоғары біліктілік санатының немесе педагог - сарапшының, педагог - зерттеушінің, педагог - шебердің біліктілік санатының болуы.

2-параграф. Басшының ғылыми және оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі орынбасары

234. Лауазымдық міндеттері: Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес білім беру ұйымының ғылыми және оқу-әдістемелік жұмысын басқарады.

Білім беру ұйымының ғылыми және оқу-әдістемелік жұмысын ұйымдастырады және жоспарлайды.

Білім беру ұйымының әдістемелік ұсынымдарын әзірлеу, пәндік (циклдік) әдістемелік комиссия, ғылыми және оқу-әдістемелік жұмысы жөнінде есептік құжатты дайындау жөніндегі кафедралардың жұмыстарын ұйымдастыру мәселесін үйлестіреді.

Оқу процесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізеді.

Педагог қызметкерлерге авторлық бағдарламаларын, оқулықтарын, оқу-әдістемелік әдебиеттерін әзірлеуде жәрдем көрсетеді, облыстық (қалалық) білім басқармаларының әдістемелік кабинеттерінің, баспалармен ғылыми және оқу-әдістемелік жұмыс жөнінде жинақтарды, нұсқаулықтарды және басқа да басылымдарды дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Оқу және тәрбие процестерін жетілдіруді, оқытудың жаңа технологияларын әзірлеу және енгізуді, педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру және аттестаттау жөнінде жұмыстарды ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Оқу-әдістемелік базаның есебін, сақталуын және толықтырылуын қамтамасыз етеді.

Педагогикалық кадрларды іріктеу мен орналастыруға қатысады.

Ғылыми және оқу-әдістемелік жұмыстардың жай-күйін ұйымдастырады және талдайды, эксперименттік жұмыстардың нәтижелерін қорытындылайды.

Оқытудың инновациялық әдістерін зерделейді, таратады және тәжірибеге енгізеді.

Оқу кабинеттерді, зертханаларды, шеберханаларды қазіргі жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқудың техникалық құралдарымен жарақтау, кітапханаларды оқу

әдістемелік және көркем әдебиеттермен, баспасөз басылымдарымен толықтыру жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету бойынша жұмыстарда жәрдем көрсетеді.

Ғылыми және ғылыми-әдістемелік кеңестер, семинарлар, конференциялар өткізуді, білім алушылардың ғылыми қоғамдары жұмыстарын ұйымдастырады.

Еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік және өртке қарсы ережелер мен нормаларының талаптарын орындауды қамтамасыз етеді.

Ғылыми және оқу-әдістемелік қызмет нәтижелері туралы есеп береді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

235. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін, қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін; экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

236. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша кәсіптік білім білім беру саласындағы жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес;

"басшы" (санаты жоқ) "үшінші санатты басшы", "екінші санатты басшы", "бірінші санатты басшы" біліктілік санатының болуы.

3-параграф. Басшының оқу ісі жөніндегі орынбасары

237. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымының қызметін Қазақстан Республикасының заңнамасына, білім беру ұйымының жарғысына және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес басқарады.

Білім беру ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыруды, оқу жұмысын ұйымдастыру жөнінде жоспарларды әзірлеуді жүзеге асырады.

Білім беру ұйымдары жұмысының ағымдағы және стратегиялық жоспарлауын ұйымдастырады, оқу жоспарлары мен оқыту, үлгі оқу бағдарламаларын

оқытушылардың орындауы бойынша жұмысын үйлестіреді, сондай-ақ оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін қажетті оқу-әдістемелік құжаттамаларды әзірлеуді ұйымдастырады, оны ұйымдастыруда жаңа тәсілдерді қамтамасыз етеді.

Оқу процесінің сапасын бақылауды, оқу жоспары мен бағдарламалардың орындалуын жүзеге асырады.

Білім алушылардың ағымдағы бақылауын, аралық және қорытынды аттестаттауын өткізу және дайындау бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асырады.

Педагогтік кадрларды іріктеу мен орналастыруға қатысады.

Педагог кадрларды аттестаттаудан өткізу және дайындау жұмыстарына қатысады.

Оқу кабинеттерін және лабораторияларды қазіргі жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытудың жаңа құралдарымен жарақтау жұмыстарын үйлестіреді.

Практикаға оқытудың инновациялық технологияларын енгізуді зерделейді және таратады.

Еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік және өртке қарсы ережелер мен нормаларының талаптарын орындауды қамтамасыз етеді.

Оқу жұмысы жөніндегі есептілік құжаттарды уақытылы жасауды, олардың дұрыстығын және тапсырылуын қамтамасыз етеді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

238. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

құқық, еңбек туралы заңнаманы, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

239. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша кәсіптік білім білім беру саласындағы жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес;

"басшы" (санаты жоқ), "үшінші санатты басшы", "екінші санатты басшы", "бірінші санатты басшы" біліктілік санатының болуы.

4-параграф. Басшының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

240. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымдарында тәрбие процесін ұйымдастыруды жүзеге асырады.

Тәрбие жұмысын ұйымдастыру жөнінде жоспарлар мен іс-шаралардың әзірленуін, кәсіби бағдар беру жұмыстарының ағымдағы және стратегиялық жоспарлануын қамтамасыз етеді, олардың орындалуына бақылау жасайды.

Сынып жетекшілерінің, тәрбиешілердің, кітапханашылардың, дене тәрбиесі сауықтыру және көркемдік эстетикалық бағыттағы қосымша білім беру оқытушыларының қызметтерін үйлестіреді.

Тәрбие жұмысына талдау жасайды.

Тәрбие жұмысы, мәдени-тәрбиелік іс-шараларды дайындау мен өткізу бойынша әдістемелік құжаттамаларды әзірлеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады; тәрбие процесінің сапасына, үйірмелер, секциялар жұмыстарына және тәрбие жұмысының басқа да түрлеріне, девианттық мінез-құлықты балалармен жүргізілетін жеке тәрбие жұмысына жүйелі түрде бақылауды жүзеге асырады.

Тәрбие жұмысының мазмұнын, нысанын және әдістерін жетілдіреді.

Білім алушыларға салауатты өмір салтын енгізу бойынша дене тәрбие процесін, спорттық-сауықтыру және әскери-патриоттық жұмыстарды дамытуды үйлестіру жөніндегі жұмысты жүзеге асырады.

Білім алушылардың патриоттық, азаматтық, интернационалдық, жоғары моральдық және имандылық сезімін қалыптастыру, жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған жұмысты жүзеге асырады.

Жетім балалар мен ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған балалармен, тәрбиеленушілермен жұмысты ұйымдастырады, Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес олардың заңды құқықтары мен мүдделерін қорғайды.

Жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Оқу-материалдық базаны нығайту жөнінде жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асырады.

Жұртшылық және құқық қорғау органдары өкілдерімен, ата-аналармен және ата-аналар комитеттерімен тәрбие процесін қамтамасыз ететін білім беру ұйымдарының қызметтері мен құрылымдарының, әкімшілік өкілдерінің өзара іс-қимылын үйлестіреді.

Білім беру ұйымындағы моральды-психологиялық қолайлы ахуалды қамтамасыз етеді.

Еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік және өртке қарсы ережелер мен нормаларының талаптарын орындауды қамтамасыз етеді.

Тәрбие қызметінің нәтижелері туралы есеп береді.

241. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Дене шынықтыру және спорт туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

242. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша кәсіптік білім білім беру саласындағы жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес;

"басшы" (санаты жоқ), "үшінші санатты басшы", "екінші санатты басшы", "бірінші санатты басшы" біліктілік санатының болуы.

5-параграф. Басшының кәсіптік оқыту жөніндегі орынбасары

243. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымының педагогтік ұжымы қызметін кәсіптік оқыту бойынша ұйымдастырылуын және үйлестірілуін жүзеге асырады.

Жұмыстың тиісті бағыттарының кадрларын іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, басшыға ұсынады, олардың біліктілігін арттыруды ұйымдастырады.

Техникалық, қызмет көрсетуші және басқарушы еңбек мамандарының кәсіптік даярлауын, қайта даярлауын және біліктілігін арттыруын ұйымдастырады.

Өндірістің қазіргі заманғы техникасы мен технологиясын зерделеуді, жаңа кабинеттерді құру және қолданыстағы оқу кабинеттерін, шеберханаларды қайта жабдықтауды ұйымдастырады.

Әлеуметтік серіктестіктермен жұмысты үйлестіреді. Әлеуметтік серіктестіктермен жасалған келісім-шарттарды әзірлейді және іске асырылуына жауап береді.

Кадрларды даярлауды жетілдіру бойынша әлеуметтік серіктестіктермен бірлесіп жүргізетін эксперименттік жұмысты ұйымдастырады, бақылайды және талдайды.

Бітіруші курстардың білім алушыларының біліктілік емтихандарын өткізуді ұйымдастыруды жүзеге асырады. Кәсіптік оқыту және оқытудың инновациялық-дамытушылық элементтерін тәжірибеге енгізу жөнінде педагогтік тәжірибені айқындайды, жалпылайды және таратады.

Оқу-материалдық базаларды сақтау және толықтыру, есепті қамтамасыз ету бойынша жұмысты, шеберханаларда және кәсіптік зертханаларда санитариялық-гигиена режимдерін, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігін ұйымдастырады.

Белгіленген есептілік құжаттарының уақытылы құрастырылуын қамтамасыз етеді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

244. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

245. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша кәсіптік білім білім беру саласындағы жұмыс өтілі соңғы 5 жылдан кем емес немесе кемінде 3 жыл білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін, кәсіби қайта даярлаудың болуы;

"басшы" (санат жоқ), "үшінші санатты басшы", "екінші санатты басшы", "бірінші санатты басшы" біліктілік санатының болуы.

6-параграф. Басшының ақпараттық технологиялар жөніндегі орынбасары

246. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымын ақпараттандыру процесін, оның ресурстық қамтамасыз етілуін, оқыту және басқару қызметінде ақпараттық және коммуникациялық технологиялар құралдарын пайдалануды іске асыруды ұйымдастырады.

Оқу процесінде ақпараттық және коммуникациялық технологияларды енгізеді және пайдаланады.

Оқыту және басқару қызметінде ақпараттық және коммуникациялық технологияларды пайдалану мәселелері бойынша сыртқы ұйымдармен байланысты орнатады.

Жұмыстың тиісті бағыттарының кадрларын іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, оларды басшыға ұсынады.

Ақпараттық технологияларды пайдалану мәселелері бойынша педагог және басқару кадрларын оқытуды ұйымдастырады.

Ақпараттық және коммуникациялық технологиялар саласында әдістемелік, зерттеу, тәжірибелік-эксперименттік және инновациялық жұмыс жүйесін ұйымдастырады және жоспарлайды.

Оқу-материалдық базаларды сақтауды қамтамасыз ету және толықтыру, қызмет көрсету, жөндеу және оның есебі бойынша жұмысты ұйымдастырады. Санитариялық-гигиена режимдері, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелерінің сақтауды қамтамасыз етеді.

Белгіленген есепті құжаттамаларды уақытында жасауды қамтамасыз етеді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

247. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

құқық негіздерін, еңбек туралы заңнаманы,

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

248. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша өзге де жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) кәсіптік білім және білім беру ұйымдарында кемінде 5 жыл немесе кәсіптік педагогикалық қайта даярлаудың болуымен білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін кәсіпорындарда (ұйымдарда) кемінде 3 жыл жұмыс өтілі;

"басшы" (санаты жоқ), "үшінші санатты басшы", "екінші санатты басшы", "бірінші санатты басшы" біліктілік санатының болуы.

7-параграф. Басшының оқу-өндірістік жұмыс жөніндегі орынбасары

249. Лауазымдық міндеттері: Оқу-өндірістік жұмысты жоспарлайды және үйлестіреді.

Оқу-өндірістік, әдістемелік жұмысты бақылауды және талдауды жүзеге асырады.

Оқу сабақтарының кестесін жасауға қатысады және олардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады

Белгіленген есеп беру құжаттамасының уақтылы жасалуын қамтамасыз етеді.

Өндірістік оқыту кадрларын іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, басшыға ұсынады, біліктілік пен кәсіби шеберлікті арттыруды ұйымдастырады.

Өндірістің қазіргі заманғы техникасы мен технологиясын зерделеуді, жаңа кабинеттерді құру және қолданыстағы шеберханаларды, зертханаларды қайта жабдықтауды ұйымдастырады.

Кәсіптік-техникалық цикл сабақтары мен пәндері бойынша әдістемелік бірлестіктер мен әдістемелік комиссияның және оқу полигонының жұмысын үйлестіреді.

Өндірістік оқытудың аға шеберінің, өндірістік оқыту шеберінің, өндірістік, кәсіптік және диплом алдындағы тәжірибе жетекшісінің жұмысын басқарады, арнайы пәндер оқытушыларының жұмысын талдайды.

Білім беру ұйымдары түлектерінің қорытынды біліктілік емтихандарын және кәсіптік шеберлік конкурстарды ұйымдастыруын және өткізуін жүзеге асырады.

Оқытудың инновациялық-дамытушылық элементтерін зерделейді, таратады және тәжірибеге енгізеді.

Оқу-материалдық базалардың есебін қамтамасыз ету, сақтау және толықтыру бойынша жұмысты, санитариялық-гигиена режимдері, шеберханаларда және өндірісте еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелерін сақтауды ұйымдастырады.

Белгіленген есепті құжаттамаларды уақытылы дайындауды қамтамасыз етеді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

250. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика негіздерін, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

251. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша өзге де жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) кәсіптік білім және

білім беру ұйымдарында кемінде 5 жыл немесе педагогикалық қайта даярлаудың болуымен білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін кәсіптік кәсіпорындарда (ұйымдарда) басшылық қызметте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі;

8-параграф. Оқу-әдістемелік бірлестігі басшысының орынбасары

252. Лауазымдық міндеттері: Қызметтің жетекшілік ететін бағыттарына сәйкес әдістемелік жұмысты тікелей басқаруды жүзеге асырады.

Әдістемелік кеңестің техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру мамандықтары бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды, үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларын, оқу-әдістемелік құралдарды, оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендер мен электронды оқулықтарды әзірлеуге қатысуын қамтамасыз етеді.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін жетілдіру бойынша конференциялар, семинарлар өткізуді ұйымдастырады.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің оқу пәндері бойынша оқу-әдістемелік құралдарды, оқытудың қазіргі заманғы технологияларын енгізу жөнінде ұсыныстар мен әдістемелік нұсқаулықтарды әзірлеу бойынша, қазіргі заманғы оқыту технологияларын енгізу бойынша ұсыныстар мен әдістемелік нұсқаулықтарды, білімді бақылау және оқу процесін ақпараттандыруды әзірлеу бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асырады.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқу-әдістемелік жұмыстың қызметін ұйымдастыру тәжірибесін зерделеуді ұйымдастырады.

Білім алушылардың ғылыми-техникалық шығармашылығын ұйымдастыру, үздік курстық және дипломдық жобалар, мамандықтар бойынша кәсіптік шеберлік конкурстарын ұйымдастыру және өткізу тәжірибесін қорытындылайды.

Білім беру ұйымдары оқытушыларының республикада және шет елдерде ұқсас кәсіптер мен мамандықтар бойынша халықаралық, республикалық конференцияларға қатысуы және тағылымдамадан өтуі үшін ұсыныстар енгізеді.

Шеберханаларда және өндірісте санитариялық-гигиена режимдері, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелерін сақтау бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Белгіленген есепті құжаттамаларды уақытылы дайындауды қамтамасыз етеді.

Біліктілік санаттарын беру (растау) кезінде қойылатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының басшылары мен басшылары орынбасарларының тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді.

253. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

педагогика және психология негіздерін,

қазіргі педагогтік ғылым мен тәжірибе жетістіктерін;

басқарудың инновациялық әдістерін;

экономика, қаржы-шаруашылық мәселелерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелер мен нормаларын.

254. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім тиісті бейін бойынша және білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.

9-параграф. Оқу-әдістемелік бірлестігінің әдіскері

255. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымы оқу-әдістемелік бірлестігінің оқу-әдістемелік жұмыстарын жүзеге асырады және талдайды.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру мамандықтары бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды, үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларын, оқу-әдістемелік құралдарды, оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендер мен электронды оқулықтарды әзірлеу бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін жетілдіру жөнінде конференциялар, семинарлар, оқытушылардың біліктілігін арттыру мен қайта даярлау курстарын өткізеді. Озық педагогикалық тәжірибелерді айқындайды және қорытындылайды, оқытудың инновациялық-дамытушылық элементтерін, үздік жаңашыл педагогтардың жұмыс тәжірибелерін практикаға енгізеді, педагогикалық қызметкерлерге авторлық бағдарламалар, оқулықтар мен оқу-әдістемелік әдебиеттер әзірлеуге жәрдемдеседі.

Жастар мен жұмыспен қамтылмаған халықтың арасында кәсіптік бағдарлау жұмыстарды ұйымдастыру жөнінде нұсқаулықтар әзірлейді.

Оқу-әдістемелік әдебиетпен, оқытудың педагогикалық құралдарымен, оқу-зертханалық жабдықтармен, оқытудың қазіргі заманғы құрал-жабдықтармен қамтылуын бағалау жағдайы туралы аналитикалық материалдарды әзірлеуге қатысады.

Оқыту бағдарламалар мәліметтерінің ақпараттық банкін құруын, мамандарды даярлау сапасының мониторингісін ұйымдастырады.

Шеберханаларда және өндірісте санитариялық-гигиена режимдері, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелерін сақтау бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Белгіленген есепті құжаттамаларды уақытылы дайындауды қамтамасыз етеді.

256. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін, әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін,

баспалармен жұмыстың негіздерін, оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

257. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейін бойынша өзге де жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім және техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл.

Және (немесе) жоғары біліктігі болған жағдайда техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының әдіскері лауазымындағы жұмыс өтілі педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл. педагог-шебер үшін-5 жыл.

258. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысу, білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,

сандық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігі жоғары деңгейдегі педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс,

бұдан басқа оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін,

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады,

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды, республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

10-параграф. Әдіскер

259. Лауазымдық міндеттері: Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік жұмыстарын ұйымдастырады және талдайды.

Озық педагогикалық тәжірибелерді анықтау, жалпылау және енгізу бойынша білім беру ұйымының әдістемелік және циклдік комиссиясы, кафедрасының жұмысын үйлестіреді.

Оқу-әдістемелік құжаттамаларды дайындау жөніндегі жұмысты бақылайды, оқу-жоспарлау құжаттамаларын жасауға қатысады.

Озық педагогикалық тәжірибелерді анықтайды және қорытындылайды, оқытудың инновациялық-дамытушылық элементтерін, үздік жаңашыл педагогтардың жұмыс тәжірибелерін практикаға енгізуге, педагогикалық қызметкерлерге авторлық бағдарламалар, оқулықтар мен оқу-әдістемелік әдебиеттер әзірлеуге жәрдемдеседі.

Білім процестері мен әдістемелік жұмыстардың тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді.

Семинарлар, конференциялар, оқытушылардың біліктілігін арттыру мен қайта даярлау курстарын өткізу және дайындау жұмыстарына қатысады.

Ашық сабақтар өткізуді және оларды талдауды ұйымдастырады. Әдістемелік кабинетті жабдықтармен, көрнекі құралдармен жабдықтауды қамтамасыз етеді.

Шеберханаларда және өндірісте санитариялық-гигиена режимдері, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелерін сақтау бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Белгіленген есепті құжаттамаларды уақытылы дайындауды қамтамасыз етеді.

260. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

261. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі тиісті бейіні бойынша білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл. педагог-шебер үшін-5 жыл.

262. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі тиіс;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеру,

сандық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігі жоғары деңгейдегі педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін,

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республика маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республика маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады,

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

11-параграф. Бөлімше меңгерушісі

263. Лауазымдық міндеттері: Бөлімшедегі оқу және тәрбие жұмысын ұйымдастыруды және тікелей басқаруды жүзеге асырады.

Оқу жоспарлары мен бағдарламаларының орындалуын қамтамасыз етеді.

Сабақ кестесін жасауға арналған материалдарды дайындайды және олардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Оқу пәндерінің оқыту сапасын қамтамасыз етеді және бақылайды.

Педагогикалық (әдістемелік) кеңесте қарастыру үшін материалдарды дайындауды қамтамасыз етеді.

Кәсіптік бағдарлау жұмыстарын өткізуге қатысады, білім алушылар контингентін сақтау жөнінде шаралар қолданады.

Жаңа оқу жылына, семестрдің, емтихан сессиясының басталуына дайындық бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Оқытушылардың есептілікті уақытында жасауын, қолданыстағы нормаларға сәйкес құжаттамаларды жүргізуді қамтамасыз етеді.

Оқу-материалдық базалардың дамуы мен нығаюын, жабдықтар мен мүкәммалдардың сақталуын, санитарлық-гигиеналық талаптардың, еңбекті қорғау ережелерін қамтамасыз етеді.

264. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

265. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім тиісті бейіні бойынша білім беру ұйымдарында жұмыс өтілі кемінде 1 жыл.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл. педагог-шебер үшін-5 жыл.

266. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,

сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігі жоғары деңгейдегі педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін,

әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін,

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды, аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың,

оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

12-параграф. Оқу бөлімінің меңгерушісі

267. Лауазымдық міндеттері: Педагогтік ұжым қызметінің ағымдағы және болашақтағы жоспарлауын ұйымдастырады.

Оқытушылардың, тәрбиешілердің, өндірістік оқыту шеберлерінің және басқа да педагог жұмыскерлердің оқу жоспарлары мен бағдарламаларын орындау жөнінде жұмысын.

Білім алушылардың оқу жүктемесінің орындалуын, білім беру ұйымының сабақ кестесін жасау үшін материалдардың дайындалуын және олардың орындалуының бақылауын жүзеге асырады.

Оқыту процесінің сапасын бақылауды және білім алушылардың білім алу даярлығының нәтижесін бағалаудың ақиқаттығын жүзеге асырады.

Педагог жұмыскерлерге инновациялық бағдарламалар мен технологияларды зерделеу және әзірлеуге көмек көрсетеді.

Педагогикалық (әдістемелік) кеңесте қарастыру үшін материалдарды дайындауды қамтамасыз етеді.

Кәсіптік бағдарлау жұмыстарын өткізуге қатысады, білім алушылар контингентін сақтау жөнінде шаралар қолданады.

Оқу-материалдық базаларды нығайту бойынша, оқу кабинеттерін қазіргі жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытудың техникалық құралдарымен жарақтау бойынша шаралар қолданады.

Шеберханаларда және кәсіптік зертханаларда санитариялық-гигиена режимдерін, еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігін ұйымдастырады.

Жабдықтар мен мүкәммалдардың сақталуын, санитарлық-гигиеналық талаптардың, еңбекті қорғау ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Оқытушылардың есептілікті уақытында жасауын, қолданыстағы нормаларға сәйкес құжаттамаларды жүргізуді қамтамасыз етеді.

268. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

269. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім тиісті бейіні бойынша білім беру ұйымдарында жұмыс өтілі талап етілмейді.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 1 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 2 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 3 жыл. педагог-шебер үшін - 4 жыл.

270. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,

сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:
оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген, тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды: білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін,

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың,

оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

13-параграф. Дене шынықтыру-бұқаралық жұмыс жөніндегі басшы

271. Лауазымдық міндеттері: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында дене тәрбиесі (дене шынықтыру) бойынша оқу, факультативтік және сабақтан тыс сабақтар өткізуді жоспарлайды және ұйымдастырады.

Дене шынықтыру оқытушыларының жұмысына басшылық жасайды.

Білім алушылардың дене тәрбиесінің неғұрлым тиімді нысандарын, әдістері мен құралдарын енгізеді, оқытудың барлық кезеңінде олардың денсаулық жағдайы мен физикалық дамуына, кәсіптік-қолданбалы дене даярлығының өткізілуіне бақылау жасауды қамтамасыз етеді.

Сабақтан тыс және демалыс уақытында Сауықтыру дене шынықтыру іс-шараларын ұйымдастыруды және өткізуді қамтамасыз етеді, спорттық-сауықтыру лагерьлерінің жұмысын ұйымдастырады.

Белгіленген нысан бойынша, оның ішінде құжаттаманы жүргізудің электрондық нысандарын пайдалана отырып есептілікті жасайды.

Білім алушыларда танымдық белсенділікті, дербестікті, бастамашылдықты, шығармашылық қабілеттілікті дамытады, қазіргі заманғы әлем жағдайында азаматтық ұстанымды,

Еңбек және өмір сүру қабілетін қалыптастырады, білім алушыларда салауатты және қауіпсіз өмір салты мәдениетін қалыптастырады.

272. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру, дене шынықтыру және спорт, оқушыларды оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

педагогика, психология негіздерін,

жас ерекшелік физиологиясын, анатомиясын, мектеп гигиенасын, дене тәрбиесі әдістемесін, әр түрлі жастағы балаларды жүзуге;

білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау ережесі,

дене шынықтыру-сауықтыру іс-шараларын өткізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының талаптары, бағдарламалар мен оқулықтар,

оқу кабинетін жабдықтау мен жабдықтауға қойылатын талаптар,

Қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережесі, санитарлық ережелер мен нормалар.

273. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе өзге де жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) жоғары біліктілік болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі : педагог-модератор, педагог-сарапшы, педагог-зерттеуші үшін кемінде 3 жыл, педагог – шебер үшін-4 жыл.

274. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі тиіс;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлау және ұйымдастыру;

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оның әлеуметтенуіне ықпал ету;

білім беру ұйымдары деңгейіндегі іс-шараларға қатысу;

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асыру;

кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын меңгеру;

сандық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс:
оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдалану;
білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтау;

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:
ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін талдау дағдысын меңгеру;

білім беру ұйымы деңгейінде өз және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтау және тәлімгерлікті жүзеге асыру;

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жалпылау;

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:
сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгеру;

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды;

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және Астана, республика деңгейінде тәжірибені жинақтау (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және Астана, республика деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінде мақұлдау алған авторлық бағдарламасының болуы немесе басып шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады.;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындау.

14-параграф. Жалпы білім беретін пәндердің оқытушысы

275. Лауазымдық міндеттері: Оқу және тәрбие жұмысын ұйымдастырады және өткізеді.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес оқытылатын пәндерді ескере отырып, оқушыларды тәрбиелеу мен оқытуды жүзеге асырады.

Білім алушылардың жеке басының жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді, жеке қабілеттерінің дамуына жәрдемдеседі және айқындайды.

Оқытудың анағұрлым тиімді формаларын, әдістерін және құралдарын, жаңа педагогтік құралдарды қолданады.

Білім алушылардың сапалы білім, білік пен дағды алуларын қамтамасыз етеді.

Оқу процесінің жоспары мен кестесіне сәйкес оқыту бағдарламаларын әзірлеуге және орындауға қатысады.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Жабдықтарды пайдалану кезінде техника қауіпсіздігінің талаптарын орындайды.

276. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін, басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

277. Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім тиісті бейіні бойынша білім беру ұйымдарында жұмыс өтілі талап етілмейді.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор, педагог-сарапшы, педагог – зерттеуші кемінде 3 жыл, педагог-шебер үшін - 4 жыл.

278. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі, сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген, тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды: білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін,

аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға,

жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республика маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республика маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың,

оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді, тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

15-параграф. Бастауыш әскери дайындықтың (БӘД) оқытушы – ұйымдастырушысы

279. Лауазымдық міндеттері: Оқытушылардың әскери-патриоттық тәрбиесін ұйымдастырады.

Басшының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарымен, сынып-жетекшілерімен бірлесе отырып, оқу жылына арналған әскери-патриоттық жұмыстардың жоспарын әзірлейді және оның орындалуын қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарындағы бастауыш әскери дайындықтың материалдық базасын дамыту мен нығайту, жабдықтар мен мүліктердің сақталуы, санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау бойынша шаралар қолданады.

Әскери істің негіздерін оқып-үйрену жөніндегі үйірмелерді басқарады, төтенше жағдайлар кезінде әрекет етуге арналған практикалық сабақтар мен жаттығулар өткізеді.

Білім беру ұйымдарында азаматтық қорғаныс бойынша сабақтар өткізеді, төтенше жағдайлардағы әрекеттер бойынша іс-шараларды жасайды, қорғаныс ғимараттарының дайындығын төтенше жағдайларда азаматтық қорғаныстың жеке құралдарымен қамтамасыз етеді.

280. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", Қазақстан Республикасының "Әскери міндеттілік және әскери қызмет туралы" Заңдарын, Қазақстан Республикасы азаматтарының әскери есеп мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілерін,

білім алушыларға білім және тәрбие беру мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілерін,

ғылыми-әдістемелік, ұйымдастыру-басқару мәселелерін шешу үшін қажетті көлемде жалпы теориялық пәндер негіздерін;

педагогика, психология жастық физиология, гигиена негіздерін;

тәрбие жұмысы мен оқытылатын пәннің әдістемесін,

оқу жоспарлары мен бағдарламаларын;

оқу кабинетін жарақтау мен жабдықтау талаптарын; оқу құралдары мен олардың дидактикалық мүмкіндігі; педагогтік ғылымның дамуының негізгі бағыттарын.

281. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Бастауыш әскери оқыту және дене тәрбиесі оқытушысы" мамандығы бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі, офицерлік құрам лауазымдарында әскери қызмет өткерген, жоғары (орта) әскери немесе педагогикалық қайта даярлау білімі бар запастағы офицерлер жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл, педагог-шебер үшін кемінде 5 жыл.

282. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі, сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін,

әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді, тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды, облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады,

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

16-параграф. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының педагог-психологы

283. Лауазымдық міндеттері: Білім алушылардың психикалық және әлеуметтік амандығын сақтауға бағытталған кәсіптік қызметін жүзеге асырады.

Әр түрлі бейінді және бағыттарда психология-педагогикалық диагностика өткізеді.

Білім алушылардың жеке тұлғасы мен әлеуметтік мәселелерін шешуге педагогикалық ұжымын бағдарлау мақсатында психология-педагогикалық қорытынды шығарады және оны талдайды.

Білім алушылардың жеке және жас ерекшеліктерін есепке ала отырып, білім беру қызметінің дамыту және түзету бағдарламаларын жоспарлауға және әзірлеуге қатысады

Білім алушыларға психологиялық қолдау көрсетуді жүзеге асырады, өмірлік және кәсіптік тағдырын өзі шешу де әртүрлі жағдайларда бағдарлануға олардың дайын болуын дамытуға жәрдем етеді.

Әлеуметтік дизадаптацияның пайда болуын алдын алу іс-шараларын жүзеге асырады, психологиялық көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды (психокоррекциялық, сауықтыру және консультациялық).

Психологияны практикалық қолдану мәселелері жөнінде педагогтарға кеңес береді, педагогтардың, ата-аналардың әлеуметтік-психологиялық құзыретін арттыруға жәрдем етеді.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы қорғау талаптарын орындайды.

Есептілік құжаттамаларды белгіленген нысан бойынша жүргізеді.

284. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

285. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Психология" мамандығы бойынша жоғары медициналық білімі және бейіні бойынша жоғары білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер-5 жыл.

286. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,
сандық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа: оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың,

оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

17-параграф. Аға шебері

287. Лауазымдық міндеттері: Техникалық шығармашылық үйірмелер жетекшілерінің, өндірістік оқыту сабақтарының кәсіби жоғары деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі өндірістік оқыту шеберлерінің әдістемелік жұмыстарын үйлестіреді, нұсқау беру, жеке әдістемелік жұмыстар жүргізеді.

Өндірістік оқытудың мазмұнын, нысанын және әдістемесін жетілдіру бойынша жұмысты ұйымдастырады.

Оқытудың инновациялық, дамытушылық элементтерін, өндірістік оқытудың үздік шеберлері жұмысының жаңа техникалық жетістіктерін және озық әдістерін практикаға енгізеді және таратады, зерделейді.

Өндірістік оқыту шеберлерінің біліктілігін арттыруды ұйымдастырады.

Оқу шеберханаларын жабдықтармен, материалдармен, аспаптармен, техникалық құралдармен, көрнекі құралдармен жарақтау жөніндегі жұмыстарын, станоктарды, машиналарды, жабдықтарды, аспаптарды, қарапайым құралдарды баптау және жөндеуін ұйымдастырады.

Білім беру ұйымдарының кәсіптік қызметін ұйымдастырады. Электрлік жабдықтарды уақытында сынақтан өткізуді, электр тартылымы мен жермен қосудың жай-күйін, шеберханалар мен жабдықтардың қауіпсіз жай-күйін, оқу шеберханаларындағы, зертханалардағы, цехтардағы техника қауіпсіздігі, санитарлық-гигиеналық ережелердің талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаманың өткізілуіне бақылауды жүзеге асырады.

Өндірістік оқыту журналдарының жүргізілуін бақылайды, қажетті есептерді ұсынады.

Білім алушылардың өндірістік жұмыстарының орындалу нәтижелерін талдайды.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы қорғау талаптарын орындайды. Есептілік құжаттамаларды белгіленген нысан бойынша жүргізеді.

288. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін, басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

289. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі немесе техникалық және кәсіптік білімі (орта арнайы, орта кәсіптік), техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі немесе білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін ұйымдардағы орта басшы құрам лауазымдарындағы жұмыс өтілі үш жылдан кем емес.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-шебер үшін кемінде 5 жыл жұмыс өтілі.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

290. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,

сандық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

18-параграф. Оқу өндірістік (оқу) шеберхананың меңгерушісі

291. Лауазымдық міндеттері: Шеберхана қызметін басқарады, өндірістік оқыту бойынша оқу кестесінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Шеберхананы оқу процесі үшін қажетті жабдықтармен, материалдармен, аспаптармен, оқытудың техникалық құралдарымен, көрнекі құралдармен қамтамасыз етеді, сақтауға мүлкітік материалдық құндылықтарды қабылдайды.

Белгіленген тәртіппен олардың есебі мен есептілігін жүргізеді; жабдықтарды, аспаптар мен қарапайым құралдарды сабаққа дайындауды ұйымдастырады.

Шеберхана мен қолда бар жабдықтарды, оқыту құралдарын дұрыс, әрі тиімді пайдалануды, арнайы киімдерді қолдану мен пайдалану ережелерін сақтауды қамтамасыз етеді.

Станоктарды, машиналарды, жабдықтарды, аспаптарды, қарапайым құралдарды баптау мен жөндеуді ұйымдастырады, өндірістік оқыту сабақтарында техника қауіпсіздігі бойынша нұсқама өткізуді оқу-өндірістік шеберлерімен бірлесіп бақылайды.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы қорғау талаптарын орындайды.

Қажетті есептілікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді.

292. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін, басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

293. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе техникалық және кәсіптік білім (арнайы орта, кәсіптік орта), жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін ұйымдардағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-шебер үшін кемінде 5 жыл жұмыс өтілі.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

294. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі, білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі, сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігі жоғары деңгейдегі педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген, тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың,

оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді, тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

19-параграф. Арнайы пән оқытушысы

295. Лауазымдық міндеттері: Оқу және оқу-әдістемелік жұмысты ұйымдастырады және жүргізеді.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес оқу жоспарлары мен бағдарламаларының орындалуын қамтамасыз етеді.

Білім алушылардың оқуын әдістемелік ғылыми деңгейде өткізеді, олардың өзіндік жұмыстарын ұйымдастырады және бақылайды.

Оқу жоспарына және оқу процесінің кестесіне сәйкес оқыту бағдарламаларын әзірлеу және орындауға қатысады, білім алушылардың білім сапасына жауап береді.

Оқу процесін жетілдіру жөнінде ұсыныс жасайды.

Білім алушылардың жеке қабілеттерін, мүдделерін және бейімділіктерін зерделейді.

Білім алушыларда кәсіптік шеберліктер мен дағдыларды қалыптастырады, алған білімдерді тәжірибелік қызметте қолдануға оларды дайындайды, бітірушілерді даярлаудың сапасын қамтамасыз етеді.

Оқыту процесі кезінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі мен өртке қарсы қорғау талаптарын орындайды.

296. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", Қазақстан Республикасының "Әскери міндеттілік және әскери қызмет туралы" Заңдарын, Қазақстан Республикасы азаматтарының әскери есеп мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілерін,

білім алушыларға білім және тәрбие беру мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілерін,
ғылыми-әдістемелік, ұйымдастыру-басқару мәселелерін шешу үшін қажетті көлемде жалпы теориялық пәндер негіздерін;
педагогика, психология жастық физиология, гигиена негіздерін;
тәрбие жұмысы мен оқытылатын пәннің әдістемесін, оқу жоспарлары мен бағдарламаларын;
оқу кабинетін жарақтау мен жабдықтау талаптарын;
оқу құралдары мен олардың дидактикалық мүмкіндігі; педагогтік ғылымның дамуының негізгі бағыттарын.

297. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі және жұмыс стажына талап қойылмайды.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін-кемінде 2 жыл, педагог – сарапшы үшін-кемінде 3 жыл, педагог-зерттеуші кемінде 4 жыл, педагог – шебер үшін-5 жыл.

298. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі, сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды, аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген,

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады,

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

20-параграф. Өндірістік оқыту шебері

299. Лауазымдық міндеттері: Өндірістік оқыту бойынша практикалық сабақтар мен оқу-өндірістік жұмыстарды, кәсіпорындарда кәсіптік тәжірибені ұйымдастырады және білім алушылардың тәрбие жұмысын өткізеді және олардың топтарда орындалуын қамтамасыз етеді.

Сабақтарға құрал-саймандар мен тиісті жабдықтарды дайындайды, материалдық базаны жетілдіреді.

Білім алушыларды еңбек қауіпсіздігін сақтауды, жұмыстарды орындаудың, жабдықтарды пайдалану мен қызмет көрсетудің, еңбек ұйымдарының озат нысандарын

, материалдық және энергетикалық ресурстарды ұқыпты жұмсаудың тиімді тәсілдері мен амалдарына үйретеді.

Оқу (өндірістік) практикасын өткізу жөнінде әлеуметтік серіктестіктермен жұмысқа қатысады.

Білім алушыларды білікті жұмыстарды орындауға және біліктілік емтиханын тапсыруға дайындайды.

Өндірістік оқытуды және кәсіптік тәжірибені жоспарлау, есепке алу және есеп беру, топта тәрбие жұмысын жоспарлау, есепке алу және есеп беру жөніндегі құжаттамаларды жүргізеді.

Оқу шеберханаларын жабдықтармен және аспаптармен, материалдармен, қосалқы бөлшектермен және оқыту құралдарымен уақытында қамтамасыз ету жөнінде шаралар қолданады.

Технологиялық құжаттамаларды, сызбаларды, нобайларды, эталондарды дайындайды.

Оқу процесінде ғылыми-әдістемелік ұсынымдарды, озат педагогикалық және өндірістік тәжірибелерді қолданады.

Білім алушылардың еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

Техника қауіпсіздігі бойынша нұсқамалар өткізеді.

Әдістемелік комиссия, бірлестіктердің жұмысына қатысады.

300. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін, әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін,

баспалармен жұмыстың негіздерін, оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

301. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі немесе жұмыс стажына талап қойылмайды немесе білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін ұйымдарда кемінде 3 жыл жұмыс стажы болуы тиіс.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша педагог-шебер – 5 жыл.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

302. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;
білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі, сандық білім беру ресурстарын;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады,

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген, тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды: білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін));

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебера":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

21-параграф. Жатақхана тәрбиешісі

303. Лауазымдық міндеттері: Сыныптан тыс тәрбие және мәдени-көпшілік жұмыстарын жатақхана өткізеді және ұйымдастырады.

Жатақхананың жалпы тәрбиелеу процесінде педагогтік талаптардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Тәрбие жұмысының мазмұнын, нысанын және әдістерін жетілдіреді.

Дене тәрбиесі процесінің, спорттық-сауықтыру және әскери-патриоттық тәрбиесі жұмысының дамуын үйлестіру жөнінде, білім алушыларға салауатты өмір салтының ережелерін енгізу жөнінде жұмысты жүзеге асырады.

Бала құқығын іске асыруға ықпал етеді, жетім балалар мен ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған тәрбиеленушілермен жұмысты ұйымдастырады, Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес олардың заңды құқықтары мен мүдделерін қорғайды.

Жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

Ата-аналармен немесе қамқоршылармен қарым-қатынасты үзбей жалғастырады.

Білім алушылармен жеке жұмыс жүргізеді.

Білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді.

Еңбекті қорғау мен техника қауіпсіздігі және өртке қарсы қорғау ережелерінің талаптарын орындайды.

304. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын, білім алушылардың білім және тәрбие беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік-құқықтық актілерін;

дидактика принциптерін, педагогика және жастық психология негіздерін,

басқарудың инновациялық әдістерін,

әдістемелік және ақпараттық материалдарды жүйелеу принциптерін, баспалармен жұмыстың негіздерін,

оқу-бағдарламалық құжаттарды әзірлеу принциптері мен тәртіптерін;

еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және өртке қарсы ережелері мен нормаларын.

305. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі, жұмыс стажына талап қойылмайды немесе техникалық және кәсіптік білімі (орта арнайы, орта кәсіптік), жұмыс стажына талап қойылмайды.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша педагог-шебер – 5 жыл.

Және (немесе) біліктілігі орта және жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 4 жыл.

305. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

оқу пәнінің мазмұнын, оқу-тәрбие процесін, оқыту және бағалау әдістемесін білуі;

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі,

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етуі,

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатыса білуі,

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбие мен оқытуда жеке тәсілдерді жүзеге асыруы,

кәсіптік-педагогикалық диалог дағдыларын игеруі,

сандық білім беру ресурстарын қолдануы;

2) "педагог-модератор":

"педагог" педагогке қойылатын жалпы талаптарға сәйкес болуы тиіс, бұдан басқа:

оқытудың инновациялық түрлерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады, білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы тиіс.;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын меңгерген,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және кәсіби даму басымдықтарын конструктивті анықтайды:

білім беру ұйымы деңгейінде жеке және әріптестерін, аудан/қала деңгейінде тәжірибені жинақтайды,

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылар болады;

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды,

облыс/республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/ республикалық маңыздылығы бар және астаналық қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатының жалпы талаптарына сәйкес болуы тиіс, сонымен қатар:

авторлық бағдарламасы бар немесе облыстық оқу-әдістемелік кеңесте немесе республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлдау алған шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады, ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді,

тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды.,

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындады.

22-параграф. Сурдоаудармашы (аудармашы-дактилолог)

307. Лауазымдық міндеттері: Ымдау тілі арқылы ауызша сөйлеуді (оқу сабақтарын, телефон арқылы сөйлесулерді, радиотелевизиялық хабарларды, кеңестерді,

жиналыстарды, әңгімелесулерді.) тікелей аударуды және ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж адамдар үшін ауызша сөйлеуді кері аударуды жүзеге асырады.

Оқушылардың әлеуметтенуіне, олардың білім беру бағдарламаларын меңгеруіне ықпал етеді.

Басқа ұйымдарға барған кезде ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж балалардың мүдделерін қамтамасыз етеді және сүйемелдейді.

Оқытудың әртүрлі түрлерін, әдістерін, тәсілдерін және құралдарын қолданады.

Ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж балалар арасында тәрбие, мәдени-демалыс және әлеуметтік-оңалту жұмыстарын ұйымдастыруды жүзеге асырады.

Ата-аналармен (оларды алмастыратын тұлғалармен) байланысты жүзеге асырады, балаларға көмек көрсетудің арнайы әдістері мен тәсілдерін қолдану жөнінде оларға кеңес береді.

Ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж балалардың қарым-қатынасының арнайы құралдарын меңгеру техникасын жетілдіреді.

Жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін арттырады.

Әдістемелік бірлестіктердің қызметіне және әдістемелік жұмыстың басқа да нысандарына, ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж оқушылар топтарына әлеуметтік зерттеулер жүргізуге қатысады.

Компьютерлік сауаттылықты, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгерген.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

308. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Бала құқықтары туралы конвенция", "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Тілдер туралы", "Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері жөніндегі басқа да нормативтік құқықтық актілерді,

арнайы педагогиканы, арнайы психологияны, жас ерекшелік физиологиясын және, тәрбиеленушілердің дамуындағы ауытқушылықтың алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдері, мектеп гигиенасы,

Оқыту құралдары және олардың дидактикалық мүмкіндіктері, бағдарламалар мен оқулықтар,

оқыту құралдары және олардың дидактикалық мүмкіндіктері,

білім беру мен педагогикалық ғылымды дамытудың негізгі бағыттары мен перспективалары,

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормалары.

309. Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті мамандық бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімі болуы тиіс, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші үшін кемінде 3 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс. педагог-шебер үшін-5 жыл.

310. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, бұдан басқа:

ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж балалардың зияткерлік деңгейін зерттеу және талдау;

алдыңғы қатарлы тәжірибесі;

оны тәжірибеде қолдану;

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу.

2) "педагог-модератор":

педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

ымдау тілі маманының көмегіне мұқтаж балалардың зияткерлік деңгейін зерттеу және талдау;

алдыңғы қатарлы тәжірибесі;

оны тәжірибеде қолдану;

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

даму мүмкіндігі шектеулі балалармен оқу-түзету жұмыстарын талдау әдістерін меңгеру;

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу;

арнайы білім беру мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары болуы тиіс.

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

дактильді-ымдау тілінің грамматикалық және эстетикалық дамуы, оқыту және тәрбиелеу әдістемесі мәселелерімен жұмыс жасау;

оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізу;
ғылыми-зерттеу, эксперименталды жұмыс әдістерін меңгеру;
жаңа оқу-әдістемелік және дидактикалық материалдарды әзірлеу;
арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелерді әзірлеу бойынша шығармашылық топтарды басқару;
арнайы білім беру мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары болуы тиіс.

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

дактильдік-қимыл тілін грамматикалық және эстетикалық дамыту, оқыту және тәрбиелеу әдістемесі мәселелерімен жұмыс істеу, оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізу;

ғылыми-зерттеу, эксперименталды жұмыс әдістерін меңгеру;

жаңа оқу-әдістемелік және дидактикалық материалдарды әзірлеу;

арнайы білім беру саласындағы өзекті мәселелерді әзірлеу бойынша шығармашылық топтарды басқару;

арнайы білім беру мәселелері бойынша педагогикалық басылымдарда жарияланымдары болуы тиіс.

23-параграф. Арнайы педагог (дефектолог)

311. Лауазымдық міндеттері: мүмкіндігі шектеулі балалармен түзету жұмыстарын жүзеге асырады.

Білім алушылардың психикалық, физикалық және физиологиялық бұзылуларын диагностикалайды, олардың құрылымы мен айқындылық дәрежесін анықтайды.

Оқытушылармен және басқа да мамандармен тығыз байланыста мүмкіндігі шектеулі Білім алушыларды түзету, бұзылған функцияларды қалпына келтіру және әлеуметтендіру бойынша топтық және жеке қызметті жүзеге асырады.

Педагог қызметкерлерге, білім алушылардың ата-аналарына немесе оларды алмастыратын тұлғаларға дамуында ауытқулары бар балаларға көмек көрсетудің арнайы әдістері мен тәсілдерін қолдану бойынша кеңес береді.

Тұлғаның жалпы мәдениетін қалыптастыруға, әлеуметтендіруге, кәсіби бағдарламаларды саналы таңдауға және игеруге ықпал етеді.

Арнайы білім беру бағдарламаларын іске асырады.

Білім алушылардың психикалық-дене жағдайына сәйкес дамуын қамтамасыз ету үшін жағдай жасау мақсатында олардың жеке ерекшеліктерін, қабілетін, мүдделері мен бейімділігін, танымдық уәждемесінің өсуін және оқу дербестігінің қалыптасуын, оқытудың әртүрлі нысандарын, тәсілдерін, әдістері мен құралдарын, ақпараттық,

сондай-ақ сандық білім беру ресурстарын қоса алғанда, қазіргі заманғы білім беру технологияларын, білім алушылардың дайындық деңгейін қамтамасыз ете отырып, құзыреттілікті қалыптастыруды зерделейді., техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талаптарына сәйкес келетін білім беру ұйымдары жүзеге асырады.

Жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін арттырады.

Әдістемелік бірлестіктердің қызметіне және әдістемелік жұмыстың басқа да нысандарына қатысады.

Қажетті құжаттаманы жүргізеді.

Қоғамның мүмкіндігі шектеулі адамдарға толерантты қарым-қатынасын насихаттау бойынша ағартушылық қызметті жүргізеді.

Білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын сақтайды.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді.

312. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", " Бала құқықтары туралы конвенция", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы", " Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Арнаулы әлеуметтік стандарттар туралы" Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен келешегін айқындайтын Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерін,

балаларға арналған арнаулы әлеуметтік, және арнайы педагогика мен психологияны

дефектологияның анатомо-физиологиялық және клиникалық негіздерін,

тәрбиеленушілердің дамуында ауытқушылықтардың алдын алу және түзету әдістері мен тәсілдерін, кәсіби және практикалық қызмет мәселелері бойынша нормативтік және әдістемелік құжаттарды,

дамуында ауытқушылықтары бар тәрбиеленушілермен жұмыс істеу бойынша бағдарламалық-әдістемелік әдебиетті,

дефектологиялық ғылымның ең жаңа жетістіктерін,

еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын, санитарлық ережелерді.

313. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы білім" бағыты бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша: педагог-модератор үшін-кемінде 2 жыл, педагог – сарапшы үшін-кемінде 3 жыл, педагог-зерттеуші және педагог-шебер үшін кемінде 5 жыл және ғылыми немесе академиялық дәрежесі болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі.

313. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

"педагог" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: оқытудың жаңа әдістемелерін сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізуі, озық тәжірибені зерделеуі, оны практикада қолдануы,

тәрбиеленушілердің жалпы мәдениетін қалыптастыру, оларды әлеуметтендіру, мониторинг және талдау дағдысының болуы.

2) "педагог-модератор":

санаты жоқ педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар: оқытудың жаңа әдістемелерін сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізуі, озық тәжірибені зерделеуі,

оны практикада қолдануы,

тәрбиеленушілердің жалпы мәдениетін қалыптастыру, оларды әлеуметтендіру, мониторинг және талдау дағдысының болуы,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы тиіс.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған білім алушыларды оқытуды талдау әдістерін меңгеруі,

шығармашылық семинарларды басқара білуі,

озық педагогикалық тәжірибені енгізе білуі,

дефектологияның қазіргі заманғы әдістерін меңгеруі,

оларды пайдалану құқығына сертификаттары болуы,

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысуы,

өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімі болуы тиіс.

4) "педагог - зерттеуші":

"педагог-сарапшы" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыс әдістерін меңгеруі,

жана бағдарламалар әзірлеуі, оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстар жүргізуі,

арнайы педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына жетекшілік етуі,

өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімі болуы тиіс.

5) "педагог - шебер":

"педагог-зерттеуші" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сонымен қатар:

ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыс әдістерін меңгеруі,

жаңа бағдарламалар әзірлеуі,

оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстар жүргізуі,

арнайы педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына жетекшілік етуі,

өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімі болуы тиіс.

24-параграф. Педагог-ассистент

315. Лауазымдық міндеттері: Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес білім алушыларға оқу жоспарлары мен бағдарламаларының мазмұнын меңгеруге көмек көрсете отырып, оқуға жәрдемдеседі.

Білім алушыларды білім беру процесіне қосылуға көмектесіп, шешім қабылдауға, лайықты ақпаратты таңдауға ықпал ете отырып, сондай-ақ оларға өз оқу процесін ойластыруды ұсына отырып және оны жақсарту тәсілдерін ұсына отырып басқарады.

Білім алушының жетістіктерін, оның қызметін және жұмыс сапасын қадағалай отырып, оқу процесін басқарады және пайда болған қиындықтарды шешуге көмектеседі.

Нақты пәнді және (немесе) модульді меңгеруде әдістемелік және консультациялық көмек көрсетеді, білім алушының оқу мақсаттарына қол жеткізуі үшін табысты оқыту критерийлерін белгілейді және түсіндіреді және оларға кедергілерді жеңуге көмектеседі.

Білім алушыларға оқу уәждемесін ұсынады, оларды практикада қолдануға итермелейді, оларды ойлауды талап ететін талқылауларға және интерактивті пікірталастарға тарту, білім алушыларды олардың зерттеулері мен бастамаларына қолдау көрсетеді.

Білім алушыларға түрлі жұмыстарды орындауға көмек көрсетеді, оларды тексеру мен бағалауды жүргізеді, оқуға байланысты академиялық немесе жеке мәселелерді шешуге көмектеседі.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі ережелердің талаптарын орындайды.

316. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын және білім алушылардың білім және тәрбие мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді;

Педагогика және психология негіздері; пәннің мазмұны және оны практикалық қолдану;

мамандық бейіні бойынша негізгі технологиялық процестер мен жұмыс тәсілдері;

экономика және өндірісті ұйымдастыру және басқару негіздері, еңбек туралы заңнама;

білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің түрлері, әдістері және прогрессивті технологиялары;

оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыру;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау жөніндегі ережелер.

317. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"Арнайы білім" бағыты бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші кемінде 5 жыл. педагог-шебер үшін-5 жыл.

318. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

дефектологқа қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

оқытудың жаңа әдістемелерін апробациялау бойынша жұмыс жүргізу;

озық тәжірибені зерттеу, оны тәжірибеде қолдану.

2) "педагог-модератор":

"педагог" санатына қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

оқытудың жаңа әдістемелерін апробациялау бойынша жұмыс жүргізу;

алдыңғы қатарлы тәжірибесі;

оны тәжірибеде қолдану;

тәрбиеленушілердің жалпы мәдениетін қалыптастыру, олардың әлеуметтенуін талдау және мониторинг дағдысы болуы;

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу.

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған білім алушыларды оқытуды талдау әдістерін меңгеру;

шығармашылық семинарларды басқара білу;
озат педагогикалық тәжірибені енгізуді;
дефектологияның заманауи әдістерін меңгеру;
оларды пайдалану құқығына сертификаттары болу;
білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу;
өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімді меңгеру.

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

ғылыми-зерттеу, эксперименталды жұмыс әдістерін меңгеру;

жаңа бағдарламаларды әзірлеу;

оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстар жүргізу;

арнайы педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына басшылық жасау;

өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімді меңгеру.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

ғылыми-зерттеу, эксперименталды жұмыс әдістерін меңгеру;

жаңа бағдарламалар әзірлеу, оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыстар жүргізу;

арнайы педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына басшылық жасау;

өзінің кәсіби құзыреттілігі саласында тиісті теориялық және практикалық білімді меңгеру.

25-параграф. Әлеуметтік педагог

319. Лауазымдық міндеттері: жеке тұлғаның психологиялық-медициналық-педагогикалық ерекшеліктерін және оның шағын ортасын, өмір сүру жағдайларын зерделейді, мүдделер мен қажеттілікті, мәселелерді, даулы жағдайларды, білім алушылардың мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтайды және оларға уақытылы әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді.

Әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін, нысандарын, әдістерін, баланың жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін айқындайды, білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда әлеуметтік қорғау және әлеуметтік көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды.

Білім алушылар және ұйым, отбасы, орта, түрлі әлеуметтік қызметтер, ведомстволар мен әкімшілік органдар мамандары арасында делдал болады.

Білім беру ұйымдарында және жеке тұлғаның қоғам өміріне бейімделуін қамтамасыз ететін тұрғылықты жері бойынша білім алушыларды тәрбиелеу, білім беру, дамыту және әлеуметтік қорғау жөніндегі шаралар кешенін жүзеге асырады.

Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды, мүмкіндігі шектеулі балаларды, мүгедек балаларды, девиантты мінез-құлықпен оқитын бала кезінен мүгедектерді патронат, тұрғын үймен, жәрдемақылармен, зейнетақылармен, мүліктік және мүліктік емес құқықтармен қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты үйлестіреді.

Сабактан тыс уақытта білім алушылардың, тәрбиеленушілердің ақыл-ой және дене қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасайды.

Әлеуметтік ортада адамгершілік қарым-қатынас орнатуға ықпал етеді.

Бала мен мемлекеттік, қоғамдық ұйымдар, әлеуметтік қызметтер арасындағы байланысты қамтамасыз етеді.

Мұғалімдермен, ата-аналармен және білім алушылардың өзге де заңды өкілдерімен өзара іс-қимыл жасайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Білім беру ұйымдарында білім беретін оқу бағдарламаларын әзірлеуге, бекітуге және іске асыруға қатысады.

320. Білуге міндетті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарын және білім беру мәселелері бойынша басқа да нормативтік құқықтық актілерді;

әлеуметтік саясат негіздері;

жалпы және әлеуметтік педагог;

Педагогика және психология, әлеуметтік-педагогикалық және диагностикалық әдістемелер;

әлеуметтік-педагогикалық жұмыс;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау ережелері; санитарлық ережелер мен нормалар.

321. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары педагогикалық білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Және (немесе) бар болған жағдайда біліктілігі жоғары деңгейдегі жұмыс өтілі мамандығы бойынша: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 4 жыл, педагог – зерттеуші және педагог-шебер лауазымында кемінде 5 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.

322. Кәсіби құзыреттілікті анықтай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

әлеуметтік педагогке қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

алдыңғы қатарлы тәжірибесі;

оны тәжірибеде қолдану;

оқу-тәрбие жұмысын талдау дағдысының болуы;

білім беру ұйымдарының әдістемелік бірлестіктерінің жұмысына қатысу.

2) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тәрбие жұмысын талдау әдістерін меңгеру;

шығармашылық семинарларды басқара білу;

озық тәжірибені енгізу.

3) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тәжірибелік-эксперименттік жұмыс әдістерін меңгеру;

жаңа әлеуметтік-педагогикалық бағдарламаларды, педагогикалық технологияларды әзірлеу;

оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізу;

Әлеуметтік педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына басшылық жасау.

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

тәжірибелік-эксперименттік жұмыс әдістерін меңгеру;

жаңа әлеуметтік-педагогикалық бағдарламаларды, педагогикалық технологияларды әзірлеу;

оларды сынақтан өткізу бойынша жұмыс жүргізу;

Әлеуметтік педагогиканың өзекті мәселелерін әзірлеу бойынша шығармашылық топтардың жұмысына басшылық жасау.